BĂTĂLIA ÎN PSD ABIA DE ACUM ÎNCEPE

Andrei BĂDIN

Ion Iliescu a ieşit din prim planul vieţii politice prin aceeaşi metodă prin care a urcat ierarhia comunistă şi apoi şi-a păstrat conducerea României: jocurile murdare de culise şi loviturile de palat. Exact în acelaşi mod, a fost şi *"lucrat"* la recentul Congres al PSD, unde mai toate aripile din partid (unele antagoniste) şi-au dat mâna pentru trecerea pe linie moartă a celui care a ţinut în loc România în cei 11 din cei 15 ani trecuţi dela evenimentele din Decembrie 1989. Se poate chiar spune că Ilici Iliescu a fost victima sistemului pe care l-a creat şi l-a patronat. Şmecherii, afaceriştii veroşi, foştii securişti, hahalerele şi turnătorii din PSD s'au unit împotriva sa la recentul Congres al PSD. Indiferent de motivele fiecăruia, Ilici Iliescu avea nevoie de o astfel de lecţie. Iar PSD-ul avea nevoie să intre în faza lămuririi apelor interne.

Cine crede că odată cu trecerea lui Ilici în planul doi lucrurile în PSD se vor linişti se înşeală amarnic. Abia de acum înainte lupta pentru putere va fi una mai dură. Deja, Iliescu a reamintit celor aleşi în conducere după *"lovitura de palat"*, că nu au decât doi ani la dispoziţie, perioadă după care vor avea noi alegeri în PSD. Iar *"aleşii"* au multe probleme. Şi-au dat *"mâna"* să îl alunge pe bătrânul activist comunist dar de acum înainte trebue să lămurească balanţa puterii la vârful partidului. Va fi o luptă pe viaţă şi pe moarte între cel puţin două grupări şi cu aripa lui Ilici privind probabil cel puţin o perioadă de pe margine. Iar lucrurile se vor precipita hotărîtor abia atunci când se va apropia termenul pentru noul Congres.

Este greu de dat un pronostic. Probabil însă că PSD nu va rezista şocului disputelor interne. Cele trei aripi (cel puţin) nu vor putea să accepte o coabitare deoarece interesele sunt mult prea mari din partea fiecăreia dar mai ales este improbabil că cel puţin două dintre ele vor găsi o cale de înţelegere. Interesant este şi faptul că la recentul Congres în ciuda faptului că au bătut palma aripa transilvană şi cea moldovenească nu şi-au respectat înţelegerile făcute în miez de noapte. Viorel Hrebenciuc nu a fost ales preşedinte cu toate că se hotărîse acest lucru şi altele şi altele. Sunt două grupări care încearcă să se *"tragă în piept"* una pe alta şi este foarte greu de crezut că protagoniştii vor deveni brusc gentlmeni. Nu au stofă pentru aşa ceva.

Fără îndoială, acest hibrid numit PSD ar fi bine să se spargă. Fără îndoială, însă, viitorul său va depinde şi de ceea ce se va întâmpla pe scena politică românească. Un eventual eşec al alianţei D.A. nu va face decât ca aripile din PSD să-şi mai dea mâna o dată pentru interesul de a ajunge la Putere şi a mai trage, încă câţiva ani, din seva guvernării, aşa cum au supt până acum din biata ţărişoară.

Deocamdată, însă, putem spune că războiul în PSD abia de acum începe. Bătrânul activist nu va putea sta deoparte. Rămâne însă de văzut ce vor face apropiaţii săi. Fostul său consilier şi conducător al SIE, Ioan Talpeş, deja a făcut o mişcare surprinzătoare *"oferindu-şi serviciile Preşedintelui Băsescu"*. Presa crede că, de fapt, Talpeş i-a oferit lui Băsescu *"muniţie"* împotriva tripletei Geoană-Năstase-Mitrea. Acest lucru indică că Iliescu va ataca pe toate fronturile. Uneori şi prin ricoşeu, cum probabil că este *"filiera"* Băsescu.

ISSN 0705-8365

Preţul unui abonament anual: 40 $ / 50 EURO

CUVÂNTUL ROMÂNESC

THE ROMANIAN VOICE

THE LARGEST ROMANIAN NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

ANUL 31 Nr. 336 - IUNIE 2005 PUBLICAŢIE LUNARĂ EDITOR: GEORGE BĂLAŞU

CIRCULAŢIE ÎN AFARA CANADEI: AFRICA, ARGENTINA, ANGLIA, AUSTRIA, BRAZILIA, BELGIA, CHILE, DANEMARCA, GERMANIA, GRECIA, FRANŢA, ISRAEL, ITALIA, IUGOSLAVIA, OLANDA, ROMÂNIA, SPANIA, S.U.A., SUEDIA, TURCIA, UNGARIA, NOUA ZELANDĂ

PARATRĂZNETUL CE-ATRAGE TOATE DESCĂRCĂRILE

Valeriu NEŞTIAN

Împlinirea de Sânziene a **78 de ani dela înfiinţarea Legiunii *"Arhanghelul Mihail"*** este ocazia dramatică de a constata maturitatea spiritului românesc, tocmai datorită contradicţiilor pe care le poate demonstra. Şi, totodată, cât de dificil e să înţelegem şi să trăim românismul de coloratură creştină într'o perioadă ca a noastră a *"dictaturii relativismului"* (Papa Benedict XVI), a modei naţionalistofobiei şi a politicianismului dizolvant. Toate sub influenţa devastatoare a ideologiei materialiste de stânga a *"spiritelor semidocte"* (Nae Ionescu) sau a *"degradării mentalităţii creştine"* (Mircea Eliade). Ambele tendinţe întreţinând *"europenismul"* şi *"deschiderea"* numai în sensul pierderii identităţii naţionale şi a nerecunoaşterii axei de orientare a destinului românesc.

Expresie a maturităţii spiritului naţional, receptat ca atare şi de simpatizanţi şi de denigratori, Mişcarea Legionară, ca *"şcoală spirituală"* (Corneliu Zelea Codreanu) creşcută din sol autohton, se înalţă asemenea unui paratrăznet invizibil care-atrage descărcările de zgomot şi lumină, de preţuire şi sudalmă, de respect, indiferenţă şi pângărire ale unei meteorologii capricioase. Stă în structura acesteia o **mare deschidere de valori** capabilă să genereze repetate evaluări, niciodată în stare să o epuizeze de-a lungul timpurilor. Aidoma astrelor mari, această Mişcare, e drept, intră din când în când în eclipsă, dar pentru a apărea, după aceea, într'o lumină sporită. E modalitatea sa specifică de a dura în istorie, de a rămâne în patrimoniul spiritual al Neamului nostru.

Senzaţia că trăim în raza românismului creştin e la fel de intensă ca evidenţa vitalităţii eminesciene în noi. Cele 78 de trepte focalizează această rază, eliberând din strâmta şi convenţionala durată calendaristică **taina prezenţei sale.** Deşi resimţim amarul gust al unei vremi ce împinge carul minciunii *"glorioase"* şi bănoase, actualitatea *"naţionalismului curat şi sănătos"*, neşovin, creează răgazul de reflecţie şi de acţiune, nu doar pentru adepţii lui, ci şi pentru românimea ce-şi caută limpeziri într'un univers de valori fundamentale, în rama cărora ea-şi poate decupa conturul propriei fiinţe.

Continuare în pag.3

IPOCRIZIE ŞI CINISM EUROPEAN?

Viorel FĂGĂRĂŞEANU

Când vorbim despre Europa, înţelegem *"Lumea Veche"*, bătrână, în comparaţie cu America, adică cu tânăra *"Lume Nouă"*. Noi, Românii, încercăm acum să ne alipim politic, militar şi economic la lumea veche, la Europa, din care oricum implicit facem parte geografic - nu însă şi organizaţional! Prin cataclismele şi avatarurile istoriei noi ne-am depărtat de această Europă, bătrână, veche, hârşită în rele, şi totuşi... tentantă. Dar să fim sinceri: dorim să intrăm în Europa, acolo unde de fapt suntem - mai ales pentru a dobândi şi noi un nivel de trai mai bun, comparabil cu cel din ţările Uniunii Europene... Nu râvnim să facem asta în primul rând ca să ne putem înfrupta şi noi din extraordinara cultură a Occidentului - acest lucru ne este azi îngăduit oricum... - ci dorim mai ales să ne bucurăm de binefacerile civilizaţiei, prosperităţii şi abundenţei europene. Desigur, nici cultura nu se poate face cu burta goală sau dârdâind în ger şi fără strictul-necesar unui trai cât de cât acceptabil... Aşadar, în ultima analiză, speranţa unui trai mai bun ne atrage spre Europa! Dorim şi sperăm să reuşim să aderăm în 2007... Nădăjduim că, pătrunşi acolo, vom găsi şi noi, treptat, cu ajutorul europenilor, *"cornul abundenţei"* şi că, treptat, vom scăpa de mizerie, sărăcie şi umilinţă. La fel cum, prin intrarea în NATO, am reuşit să ne asigurăm - după veacuri de dependenţă politică, sub juguri străine - libertatea şi neatârnarea naţională, prin aderarea la UE, sperăm că vom începe şi noi să trăim după standardele de prosperitate ale Europei de Vest. Dar păzea! - ar fi prea frumos să fie atât de simplu şi uşor! Suntem avertizaţi că trebue să ne aşteptăm să întâmpinăm o seamă de dificultăţi, conştienţi fiind că nimic de seamă nu se poate înfăptui pe lumea aceasta fără mari sacrificii, eforturi şi privaţiuni. Veţi spune că important este ca toate aceste greutăţi şi neajunsuri inerente să nu fie mai mari, mai păguboase sau chiar mai copleşitoare decât ceea ce vom dobândi la urmă, într'un final care ar trebui să ne aducă roade palpabile, după eforturi într'un timp rezonabil. Cine poate însă garanta că, după o etapă relativ scurtă mai grea, se vor ivi primele semne de bunăstare? Cred că nimeni! - nici chiar cei care conduc ţara şi care, prin forţa împrejurărilor, sunt oricum mai aproape de evenimente - din păcate nici ei, mult mai informaţi decât noi, nu pot avea certitudinea unei reuşite a demersurilor de integrare europeană... Ei pot eventual să deschidă perspective, pot galvaniza voinţa naţională, determina să se impună o viziune pozitivă, având drept comparaţie ţări care au aderat deja, traversând şi ele *"valea plângerii"* - acel ţinut inevitabil, cu lipsuri, strădanii şi frustrări, care precede şi acompaniază succesul în procesul aderării. Un lucru esenţial trebue bine ştiut. Nici Guvernul ţării, împreună cu Preşedintele României, cu diplomaţii, parlamentarii sau cu toţi înalţii funcţionari nu vor putea să ia întregul popor românesc pe sus şi să-l transporte automat, direct în Uniunea Europeană! Povara integrării rămâne pe oameni, pe popor, care va trebui să-şi modifice mentalităţile, să îndure desfiinţarea a zeci, poate sute de firme neperformante, acelea care produc puţin şi de proastă calitate. Avem încă destule astfel de firme! În procesul aderării, mii de muncitori îşi vor pierde locurile de muncă, sute de patroni vor da faliment, îngroşând şi ei rândurile celor în căutare de lucru... Nemulţumirile actuale se vor diversifica şi se vor multiplica. O anumită inerţie moştenită din epoci revolute, o rezistenţă acerbă la nou şi schimbare - specifică nu numai Românilor, ci naturii umane în general - îşi va face tot mai asiduu loc în psihologia colectivă, pe măsură ce se vor ivi dificultăţile. Va fi o veritabilă forţă refractară, opusă progresului şi deci integrării... Cred că încă din luna Aprilie vom vedea tot mai mulţi euroscepticii. Tot mai mulţi Români, loviţi de mari scumpiri iminente implacabile se vor transforma din proeuropenii optimişti care erau până mai ieri, în adversari redutabili ai visului european. Când facturile la căldură-gaze, energie, telefon şi chiar la apă-canal, când toate acestea împreună vor izbi implacabil ca nişte baroase în uşile noastre, când costurile însumate vor fi cu mult mai mari decât bugetul mediu al unei familii, va rămâne fără răspuns întrebarea: "Noi ce vom mai mânca, ce vom îmbrăca, pe ce bani vom cumpăra medicamente, articole de igienă... după ce vom achita utilităţile? Aceasta nu este o simplă întrebare printre altele, ci una vitală, fundamentală, pe care şi-o va pune un întreg popor, deşi al nostru este îndelung antrenat şi deprins cu lipsurile, de care a avut parte întreaga lui viaţă...

Continuare în pag. 4

Pag. 3 DELA POLITICUS LA POLITICĂ Ovidiu VASILESCU

Pag. 8 VOCAŢIA SACRULUI Dan COSMULESCU

NECESITATEA REVOLUŢIEI SPIRITUALE Sergiu GROSSU Pag. 11

Pag. 12 & 13 RECENZII LITERARE

Pag. 15 LUMINĂ CREŞTINĂ ÎN BASARABIA Iurie COLESNIC

Pag. 18 & 19 ŞTIRI DIN ŢARĂ

editorial

NĂSTASE ÎN ZONA ILUZIILOR MARXISTE

Se pare că toată activitatea politică a lui Năstase s'a desfăşurat sub constelaţia iluziilor neocomunsite derivate din marxismul de odioasă amintire. Ca orice adept al marxismului, şi-a afişat o aroganţă foarte accentuată. Acest lucru se relevează cu uşurinţă atunci când recapitulăm perioadele depăşite ale carierei sale, sau când se trec în revistă problemele sau istoria partidului său. Totdeauna el prezintă cu emfază activităţile partidului ca realizări proprii care nu pot fi minimalizate, iar pseudo-performanţele din timpul guvernării sale le consideră deosebite şi - pe linia falsă marxistă că partidul e infailibil - nu acceptă nici un fel de contrazicere.

O simplă revizuire a multiplelor declaraţii făcute de Năstase de-a lungul ultimei guvernări, în care promitea o serie de proiecte de îmbunătăţire a condiţiilor de viaţă ale cetăţenilor români, comparând cu o analiză reală a înfăptuirilor, va arăta o discrepanţă uriaşă între cele promise şi între cele realizate. De altfel, alegerile din 2004 au fost cea mai elocventă verificare şi demonstraţie a lumii de iluzii mitomane în care a trăit Năstase.

Corupţia care a cuprins ţara întreagă ca o tumoare urîtă şi scârboasă, observată de întreaga străinătate, îl indică pe Năstase ca pe un alt campion al distrugerii naţionalei, pe care numai un guvern ca al său o putea realiza.

Dezbaterile care au avut loc până la finele lui Aprilie au lăsat impresia unui circ cu clovni şi divertismente de cel mai josnic nivel şi care au dus la lichidarea celui mai negativ simbol pentru România, după Decembrie 1989: Ion Ilici Iliescu, personajul de faţadă al panslavismului moscovit.

Fidelitatea slugarnică a lui Năstase în faţa lui Iliescu s'a evidenţiat şi în declaraţia lui în ultimul interviu din periodicul *Ziua*: *"Şi eu, şi Geoană, şi Miron Mitrea şi ceilalţi colegi am afirmat răspicat faptul că Iliescu trebue să rămână la conducerea partidului. Oricât de surprinzător ar suna, România are nevoie şi în continuare de Ion Iliescu. Are nevoie de experienţa sa extraordinară în politică şi de experienţa sa ca lider. Este fondatorul acestui partid. Şi nu este vorba de un rol onorific sau simbolic. Ion Iliescu mai are lucruri de spus în politica românească."*

Dacă ar fi fost vorba de o politică peceristă, desigur că Iliescu ar fi fost omul potrivit! După ce Iliescu a creat acest partid, cu umplutură de aluat marxist, fără Dumnezeu şi fără nici o legătură cu fondul spiritual al neamului românesc şi l-a înfeudat bolşevismului moscovit, a acaparat puterea prin fraudă şi a întronat o stăpânire dictatorială, oprind procesul de refacere după 1989. Acum, servilul Năstase trăieşte cu iluzia unui simbol şi nu face deosebire între caracterul acestui simbol şi visurile sale de putere, toate comuniste. Năstase mai trăieşte încă în marea *"iluzie comunistă"*. El nu a realizat încă faptul că există un neam românesc, ca entitate istorică, iar internaţionala comunistă sau socialistă este de domeniul gunoiului istoric.

O altă iluzie a lui Năstase se pare a fi aceea că din poziţia sa de Preşedinte Executiv, va putea stabili o balanţă între Geoană şi restul partidului, chiar dacă ar exista grupe diferenţiale. El crede că va fi un factor de atenuare şi de aplanare a diferenţelor. Dacă ne amintim câte grupe diferenţiate au apărut în timpul dezbaterilor din timpul ultimului congres PSD, pentru refacerea unităţii de partid, ne putem da seama ce influenţă insignificantă ar putea avea Năstase, acum după îndepărtarea lui Iliescu, a cărui revenire la putere rămâne încă una din iluziile înfrântului Năstase. Aroganţa sa combinată cu mediocritatea sa politică şi intelectuală vor împinge şi mai mult PSD spre o dispariţie totală, pe deplin meritată.

Una dintre iluziile sale de acum este şi ideea formării unui guvern din umbră, după modelul politic apusean, cu care să fie în stare să distrugă actuala guvernare. Dar el nu-şi dă seama că actualul guvern a supravieţuit deja suficient timp ca să scoată la lumină destule dovezi despre corupţia şi inaptitudinea fostului guvern Năstase, dovezi cu care să se anihileze şansele de viitor ale oricărei încercări de revenire la suprafaţă a PSD.

Un guvern din umbră nu poate avea succes decât în cazuri speciale, când acest guvern în opoziţie poate oferi soluţii alternative viabile. Dar la ora actuală nu se poate vorbi de aşa ceva, decât în sistemul de iluzii al lui Năstase. Trăind din iluzii în iluzii din ce în ce mai mari, s'a crezut logofăt peste Ţara Românească, pe linia practicii de ocupaţie comunistă. Tragedia lui este aceea că refuză a se trezi la realitate.

Analizând, rând pe rând, caracterele penibile ale celor care au pretins că sunt conducători ai Ţării, putem concluziona ce dezastru ar fi fost pe capul Ţării Româneşti, dacă situaţia s'ar fi menţinut cu puterea acaparată de nomenclaturişti şi proletcultişti.

Să fim fericiţi că electoratul român s'a trezit şi să sperăm că se va maturiza în continuare, aşa încât orice încercare de revenire la dictaturi influenţate de puteri străine şi duşmane intereselor naţionale ale României să fie dela început sortite eşecului.

George BĂLAŞU

PRACTICĂ SRI-UL METODELE VECHII SECURITĂŢI?

Ana BADEA

Două note informative de supraveghere care ar putea demonstra că SRI a preluat dela Securitate nu numai activităţile privind siguranţa naţională, au fost descoperite recent în arhiva Serviciului Român de Securitate de către un angajat al Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii. Este vorba de două note informative făcute la aproape un an dela desfiinţarea Securităţii, în dosarul *"Creaţie literară"*.

Dosarul, cu peste 25 de volume, supraveghea mai mulţi scriitori consideraţi periculoşi pentru regimul comunist. În acesta, consilierul CNSAS, Ioana Diaconescu, a găsit note de urmărire aparţinând SRI, ce aveau ca obiect pe Ileana Mălăncioiu, poetă interzisă de regimul Ceauşescu. *"După ce Securitatea s'a desfiinţat, era logic ca aceste lucruri să nu se mai petreacă. Ori eu găsesc un acelaşi tip de fişe care se făceau în timpul dictaturii, adică serviciile secrete care urmăresc şi fac note-raport încă la sfârşitul anului 1990, când Securitatea fusese desfiinţată"*, spune Consilierul CNSAS, Ioana Diaconescu.

Directorul din acea vreme a Serviciului Român de Informaţii, Virgil Măgureanu, a declarat că nu poate nega existenţa unor astfel de rapoarte, dar că acestea ar fi efectul unei inerţii a sistemului: *"Doamna Mălăncioiu a fost o colegă de facultate cu mine şi vă spun, că din motive care ţin de democraţia românească atunci abia înfiripată, nu avea cum să facă obiect de urmărire a serviciului secret. Aceasta putea să fie rezultatul unui exces de zel al unui lucrător depăşit de situaţie, lucru care, în orice caz, nu este singurul care s'a petrecut, pentrucă am mai avut asemenea cazuri şi pe parcurs am îndepărtat astfel de oameni"*.

Chiar dacă actuala conducere a SRI susţine că structurile informative româneşti nu au nici o legătură cu fosta Securitate, urmărirea unei persoane se face în continuare pe baza Legii siguranţei naţionale, adoptată în 1991. *"Această lege este în vigoare, şi problema cea mare, este că această autorizaţie de supraveghere se dă într'o primă fază pentru şase luni, după care poate fi prelungită de N ori pe perioade de câte trei luni. Cu alte cuvinte, chiar şi în momentul de faţă, când spunem că am făcut atâtea progrese în domeniul democraţiei, o persoană poate fi în continuare supusă unei astfel de supravegheri toată viaţa şi nu are nici o posibilitate, nici să conteste şi nici măcar să afle că a format obiectul unei astfel de supravegheri"*, spune reprezentanta Asociaţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului - Comitetul Helsinki, Manuela Ştefănescu.

Lipsa de transparenţă a activităţii SRI, a fost acuzată în repetate rânduri. Asociaţia pentru Apărarea Drepturilor Omului a solicitat ca SRI să facă publice numărul persoanelor supravegheate şi al persoanelor trimise în judecată în urma supravegherii. Disproporţia dintre cei supravegheaţi şi cei care sunt trimişi ulterior în faţa instanţei pe baza datelor culese este îngrijorător de mare, mai spune Manuela Ştefănescu.

ROMÂNIA INTELECTUALILOR

Dan OPRESCU

"Intelectualii români sunt de stânga, iar minoritatea celor care nu sunt, sunt de dreapta pentrucă îi plăteşte străinătatea", a afirmat de curând fostul preşedinte Ion Iliescu.

Un cotidian central publică informaţia că poeta Ileana Mălăncioiu a fost urmărită de fosta Securitate şi după 1990, aşa cum reiese dintr'o notă informativă din dosarul aflat în arhiva Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii.

Poeta Ileana Mălăncioiu a fost *"lucrată"* informativ de SRI după o apariţie televiziunea publică la începutul anului 1990, în care a criticat mineriadele, politica lui Ion Iliescu faţă de regimul proprietăţii, subordonarea politică a televiziunii de către preşedintele instituţiei Răzvan Theodorescu.

Fostul director al Serviciului Român de Informaţii Virgil Măgureanu a declarat despre *"Raportul Mălăncioiu"* că a fost *"un exces de zel"* şi că oamenii mai şi greşesc. Puse faţă'n faţă, afirmaţia lui Iliescu despre intelectualii români care ar fi în marea lor majoritate de stânga şi urmărirea poetei Ileana Mălăncioiu de către serviciul secret în slujba regimului Iliescu reiterează ceea ce e îndeobşte ştiut: cel care a condus România zece ani nu a reuşit să îşi apropie intelectualii autentici, la fel cum nu a reuşit să convingă nici presa independentă de politica pe care a dus-o. Veninul prezidenţial şi post prezidenţial l-a determinat pe fostul lider dela Cotroceni să despartă cu barda intelectualii în două tabere: pe cei care s'au înregimentat în FSN, PDSR, PSD i-a numit de stânga, iar pe ceilalţi, fie înregimentaţi în partidele din Opoziţie, fie neînregimentaţi politic, i-a numit de dreapta.

După părerea mea, poeta Ileana Mălăncioiu este departe de a fi un intelectual de dreapta, cum o serie de alţi intelectuali care au criticat constant regimul Iliescu nu au convingeri de dreapta. Distincţia care ar trebui făcută este cu totul alta, şi anume între intelectualii autentici care, pe lângă faptul că îşi fac bine meseria, şi-au păstrat verticalitatea morală şi libertatea de exprimare, şi intelectualii aserviţi puterii politice, care de regulă se comportă şi în post comunism sub umbrela aceluiaşi autism moral ca şi în timpul regimului comunist.

După 1990, intelectualii s'au plasat în două tabere ireconciliabile, nu datorită convingerilor ideologice ci, aş spune simplu, din pricină de caracter. Unii, mai puţini, şi-au păstrat dreaptă coloana vertebrală, pe când cei mulţi şi tributari vechiului regim, oportuniştii, au stat constant la pândă pentru a vâna un post, o funcţie, o stipendie dela puterea politică.

Încrederea pe care o serie de intelectuali de calitate o acordă actualei administraţii dela Bucureşti este o şansă enormă pentru şeful statului şi coaliţia guvernamentală. Dacă Traian Băsescu va reuşi să îşi apropie cât mai mulţi intelectuali care să nu fie oportunişti, România are o şansă în plus să deratizeze autismul moral din rândul intelectualilor *"de stânga"*, agreaţi de Ion Iliescu şi partidul său.

PRIMENIRI DIPLOMATICE

Cotidianul, 6 Iunie, Oana Popescu Ministerul de Externe şi Cotroceniul pregătesc schimbări la vârf, în ambasade importante ale României, potrivit unor înalte surse oficiale. Una dintre ipotezele de lucru ale MAE ar fi ca actualul ambasador în SUA, Sorin Ducaru, şi reprezentantul ţării noastre la ONU, Mihnea Moţoc, să facă schimb de posturi, în timp ce în Canada ar urma să meargă ca ambasador Elena Ştefoi, fost redactor-şef la *"Dilema"*, aflată în prezent în centrala MAE dela Bucureşti. În Suedia sau Danemarca ar urma să fie numit ambasador eseistul Toader Paleologu, iar Carmen Bendovschi, producător TV, este favorită pentru postul de ataşat cultural la Viena.

Contactată telefonic, Carmen Bendovschi a refuzat să comenteze, dar nu a dezmint informaţia. Ambasadorul Mihnea Moţoc nu a putut fi contactat personal, însă cabinetul acestuia nu a infirmat posibilitatea numirii la Washington. Pe de altă parte, Emil Hurezeanu, căruia i s'a propus postul de ambasador la Berlin, nea declarat că încă nu a luat o decizie în acest sens.

CUVÂNTUL ROMÂNESC

THE ROMANIAN VOICE/LA VOIX ROUMAINE

pentru orice schimbare de adresă, anunţaţi redacţia ziarului cu cel puţin 4 săptămâni înainte

CUVÂNTUL ROMÂNESC

The Romanian Voice/La Voix Roumains

ISSN 0705-8365

Redacţia şi Administraţia

P.O. BOX 78010

WESTCLIFFE POSTAL OUTLET

HAMILTON, ONTARIO

CANADA

L9C 7N5

TELEFON: (905) 387-1832

FAX: (905) 388-4651

CUPON DE ABONAMENT

COMPLETAŢI CU LITERE DE TIPAR

☐ NOU ☐ REÎNNOIRE

NUMELE DE FAMILIE.....

PRENUMELE.....

STRADA/ Nr. .....

ORAŞUL.....STATUL/PROVINCIA.....

CODUL POŞTAL.....ŢARA.....

PREŢUL ABONAMENTULUI ANUAL:

PESTE $ 100 ABONAMENT DE SUSŢINERE

$ 50 ABONAMENT INSTITUŢIONAL

$ 40 ABONAMENT INDIVIDUAL (TOATE ŢARILE)

PARTIDE VECHI, PARTIDE NOI?

Mihaela MOISIN

Nu la mult timp după scoaterea pe tuşă a fostului preşedinte Ion Iliescu, proaspăt ieşit din spital, un număr tot mai mare de membri ai PSD au părăsit şi părăsesc partidul, nemulţumiţi fiind de noua conducere, în mod special de Mircea Geoană. Cu toate eforturile pe care Geoană le face pentru a opri aceste plecări, prin oferte de poziţii în cadrul conducerii de partid, unii emigrând la alte partide existente iar alţii gândind la înfiinţarea unui nou partid, susţinătorii de bază ai lui Iliescu îşi dau demisia.

De curând, Ioan Talpeş, Neculai Apostol şi Traian Dobre au demisionat din PSD. Pe de altă parte, Ion Sassu, fostul lider al Partidului Socialist al Muncii, nemulţumit şi el de liderul Geoană, a ameninţat că s'ar putea retrage împreună cu un număr de 55.000 de membri ai PSD-ului şi ar putea forma un partid autentic socialist, în care desigur că Ion Iliescu şi-ar găsi perfect locul.

Legat de aceasta, Adrian Năstase, liderul executiv al PSD a declarat că i s'a propus lui Ion Iliescu să plece din partid. Ion Iliescu are mai multe posibilităţi în momentul de faţă: să se retragă definitiv din politică, ceea ce ar fi greu de crezut, să se alăture celor 55.000 de socialişti şi să formeze un alt partid; să formeze un grup (din umbră, cum spun unii) distinct în cadrul PSD cu care la alegerile de peste doi ani să încerce revenirea sa în fruntea PSD, sau... să se alăture fostului său tovarăş de mineriade, Petre Roman. Ce va face Ion Iliescu, se va vedea curând, după întoarcerea sa în mijlocul colegilor săi parlamentari.

Până atunci, voios, Ion Iliescu îşi lansează la Târgul de Carte Bookarest, cartea *"Cultură românească şi identitate europeană"*... Săraca cultură românească, săraca identitate europeană, încăpute pe mâna KGB-ului.

Tot proaspăt venit acasă, dar nu dela spital ci din străinătăţuri, Vadim Tudor şi-a făcut intrarea tunând şi fulgerând că-i va da afară pe Corneliu Ciontu şi Anghel Stanciu din PRM, ceea ce a şi făcut a doua zi. *"Tribunul"* doreşte să revină în fruntea partidului pe care l-a creat. Unii peremişti susţin că retragerea lui Vadim din fruntea partidului a fost *"o mişcare strategică înţeleaptă"*. Chiar Augustin Bolcaş, vicepreşedintele partidului, a declarat în timpul conferinţei de presă că retragerea şi revenirea lui Vadim fac parte dintr'un plan politic bine pus la punct încă din luna Martie. *"Revenirea Domnului preşedinte Vadim este un calcul politic deosebit, o mişcare politică fundamentală şi argumentată, dar şi o problemă de moralitate, deoarece la congresul din Martie s'a spus clar că mişcarea strategică este temporară"*, citează ziarul *"România liberă"*. Şi în continuare că *"în urmă cu două luni Corneliu Ciontu ar fi acceptat să ia parte la planul lui C.V.T. doar că între timp s'ar fi ataşat prea mult de funcţia de preşedinte şi nu a mai vrut să renunţe la ea"*. Ciontu, preşedinte statutar al PPRM a anunţat că *"a constituit un grup parlamentar independent format din 14 deputati, pe baza căruia va fi creat, în termen de 30 de zile, un nou partid de orientare populară creştin-democrată"*, relatează ziarul *"Ziua"*. Ciontu a mai adăugat că în urma unei întâlniri recente cu liderul PPE din Parlamentul European, Gert-Hans Poettering, oficialul popular l-a asigurat de sprijinul PPE în vederea constituirii unei formaţiuni politice populare creştin-democrate. Denumirea noului partid se află încă în discuţie.

Cauza reală a revenirii lui Vadim în fruntea partidului este aceea că afilierea PPRM la popularii europeni a fost condiţionată de înlăturarea definitivă a lui Vadim din partid. Retragerea sa strategică temporară până la primirea în Partidul Popular European putând deveni definitivă, Vadim s'a întors mai repede, cu ideea că de fapt *"intrarea în PPE ar fi fost o greşeală politică"*, declaraţie făcută de Bolcaş, peremistul lamentându-se, *"urmând învăţătura fabulei cu vulpea care nu ajunge la struguri: Oricum erau acri". (România Liberă).*

Între timp, alte două partide încearcă afilierea la Partidul Popular din Parlamentul European - Partidul Conservator (fostul PUR) lui Dan Voiculescu şi Partidul Democrat . *"Vom studia programele PD şi PC cu mare atenţie, iar dacă vom decide să admitem noi partide, este foarte important ca acestea să colaboreze cu membrii noştri şi mai ales cu PPCD (fostul PNŢCD) şi UDMR. Aceasta ar fi recomandarea noastră, ca aceste patru partide, dacă vor fi toate membre în cadrul fracţiunii noastre din Parlamentul European să contribuie şi la configurarea democraţiei în România, pe baza unor obiective comune, sa intre şi pe liste comune la alegeri" (Ziua).*

De asemenea, liderul grupului popular din Parlamentul European Hans-Gert Poettering a menţionat că aşteaptă Congresul PD, care va avea loc pe 25 Iunie, precum şi programul acestuia.

De altfel, cu toţii aşteptăm acest congres şi sperăm să nu avem surprize asemănătoare celor ale congreselor PSD şi PRM.

CARACTERUL "DE CLASĂ" AL JUSTIŢIEI SE MENŢINE

Viorel PALTIN

Democraţia vine în contradicţie cu ea însăşi, când îşi prevede sisteme închise şi opace - cum ar fi inamovibilitatea magistraţilor. Soluţia ar fi alegerea de către cetăţeni, prin vot, a judecătorilor. În domeniul mecanicii aplicate, orice mecanism sau maşinărie care se asamblează sau se montează poate fi, la nevoie, urmând anumite proceduri tehnice, dezasamblat sau demontat. Din păcate, Justiţia din România actuală, care s'a constituit - adică s'a *"asamblat"* în anumite circumstanţe istorico-politice, potrivit ideilor *"democraţiei-originale"*... - a fost prevăzută intenţionat cu un fel de instrument intrinsec, ce nu permite demontarea ei. Practic ce face ea nu se mai poate desface! Ce înnoadă ea este un fel de nod gordian, ce nu poate fi dezlegat decât prin tăiere, cu paloşul! Singurul mod de o face inoperantă, când vedem bine că nu mai corespunde scopului, este s'o distrugem cu totul, adică să anulăm definitiv chiar resorturile ei vitale! Asta ar însemna, între altele, s'o supunem periodic scrutinului cetăţenilor. Să ne închipuim situaţia imposibilă, în care statul ar funcţiona fără justiţie... Ştim că aproape toată raţiunea de a fi a statului se justifică prin funcţia sa de veghere asupra legii, întrucât legea în sine nu se ocroteşte automat, prin ea însăşi. De aceea societatea a inventat instituţia Justiţiei, care să facă legea respectată şi eficientă, ca un mecanism de impunere şi constrângere. Pe acest tronson dintre nevoia imperioasă a aplicării legii şi mijloacele pe care le foloseşte ea pentru a-şi îndeplini menirea, unde intră obligatoriu şi coerciţia sau, după caz, chiar privarea de libertate, îşi face loc posibilitatea Justiţiei de a se transforma în contrariul ei... Cu alte cuvinte s'a pus în seama magistratului aplicarea legii, prin descifrarea discreţionară semantică şi logică a caracterului fatal imprecis al literei legii. Şi în România, ca şi în alte ţări, s'a format în timp un corp de magistraţi, specializat în gestionarea fărădelegii. Scopul ideal ar fi curmarea răului, prin intronarea legalităţii. Când însă frauda şi corupţia se instituţionalizează, când însăşi instituţiile partidelor şi ale statului devin cele mai acerbe şi zeloase practicante ale hoţiei, Justiţia nu poate fi decât un instrument complice al perpetuării nepedepsite a răului. Principiul inamovibilităţii, statuează că nu-l poţi scoate din funcţie pe magistrat, oricât de corupt sau inept ar fi, el fiind declarat *"de jure"* infailibil, mai ceva ca Papa dela Roma!...

Suferinţa Justiţiei noastre şi viciul ei fundamental constă tocmai în acest lucru! Comuniştii şi-au făcut o Justiţie după chipul şi asemănarea lor, care să reflecte lupta şi ideologia lor de clasă, interesele lor. Această Justiţie, vieţuieşte şi acum, bine mersi... Marxismul îşi afirmă antiumanismul teoretic şi practic prin formula *"este drept să distrugi clasa opresoare"*. Pentru a corespunde acestui deziderat *"de clasă"*, statul comunist şi-a ales elementele prin aprobare politică de a urma facultăţile de drept, exclusiv în virtutea *"dosarului de cadre"*. Numai cei verificaţi puteau deveni, prin absolvirea de facultăţi juridice, magistraţi. Studenţii acestor facultăţi urmau în genere o pregătire sumară, deficitară din punct de vedere academic - prin cursuri mai ales de îndoctrinare politică. Cei care au învăţat totuşi ceva s'au pregătit singuri, după facultate..., conştienţi de caracterul lacunar al pregătirii lor universitare. Mulţi absolvenţi de drept au obţinut diplome prin cursuri *"fără frecvenţă"*, aşa cum au făcut numeroşi poliţişti, securişti sau activişti de partid, care umplu azi tribunalele, barourile de avocaţi şi notariatele gras plătite, având şi mari posibilităţi de fraudă. De ei dai oriunde, orice ai face! Regimul Iliescu, s'a folosit de această categorie prezumţioasă de insuficienţi - sfertodocţi, agresivi şi incapabili intelectual - elemente târâte politic -, ei devenind *"profesioniştii"* legilor, împărţitorii dreptăţii! Legile ambigue şi Constituţia postdecembristă ale ţării au fost făcute în cârdăşie de reprezentanţii acestora, în frunte cu acel Antonie Iorgovan, care îşi aroga competenţa de a da lecţii de legalitate unor persoane incomparabil mai capabile şi mai bine plasate decât el în preferinţele naţiunii...

Vom scăpa de Justiţia coruptă *"de clasă"* numai atunci şi dacă desemnarea magistraţilor va fi supusă scrutinului public, prin vot...

PARATRĂZNETUL CE-ATRAGE TOATE DESCĂRCĂRILE

Urmare din pagina 1

E şi momentul oportun pentru **a vorbi cinstit** despre autenticul legionarism, vizavi de impostură şi epigonism, vizavi de cei care nu se referă la ea decât ca să insulte ori să se distanţeze cu grijă şi chiar cu spaimă. Victime ale dezinformării şi ale confuziei care domină azi opinia publică din ţară şi de peste hotare! Cât despre dezunire, ce să mai zicem...? Că într'un climat democratic, punctele de vedere **plurale** sunt firesti? Numai că mintea nu se măsoară cu litrul, nici sângele cu kilogramul!

Incompatibilitatea dintre idei, opinii, persoane se datorează acuma şi lipsei unei necesare **distincţii între Mişcarea Legionară, ca fenomen spiritual,** moral, cultural, stil de viaţă, stare de suflet, mod de existenţă românească, şi Mişcarea Legionară, ca **fenomen politic** (organizaţie politică). Primul fenomen e situat deasupra contingenţelor istorice şi însumează concepţia asupra naţiunii ca realitate supranaturală, o anume filosofie a istoriei, o orientare nouă în problematica omului, o interpretare inedită a relaţiilor sociale, o viziune escatologică a lumii; toate constituind un sistem închegat de cugetare şi faptă, de-o viabilitate ce onorează spiritul românesc nemasochist. Partea politică cuprinde idei ce reflectă vicisitudinile istorice prin care au trecut şi trec Neamul românesc, viaţa internaţională, şi faţă de care dreapta naţionalistă radicală anticomunistă a trebuit (şi trebue) să ia atitudine, schimbările, deteriorările, greşelile, adaptările fiind inevitabile.

De aceea, o atare problematică nu poate fi tratată în prezent în termenii anilor '30-'40. Înseşi formele de manifestare şi de organizare, strategia, metodele de luptă, anumite conţinuturi ideologice (nu fondul doctrinar!) sunt modificabile, se *"distilează"* pentru fiecare epocă, situaţie, experienţă, evoluţie istorică a formulării doctrinei. Există actualmente unde ale aceluiaşi râu *"verde"*? Da, însă ele sunt în realitate râuri ce se varsă, în final, în acelaşi fluviu. Dacă, vorba adagio-ului cioranian, până în ceasul de faţă *"n'a fost să fie"*, trebue să adăugăm un adagio christic: **Ceea ce este scris să se întâmple se va întâmpla.** Dilema, românismul creştin şi unitatea europeană? Buchetul de principii corneliene desprinse din cultura bătrânului continent ori jertfa în Spania a lui Moţa-Marin marchează temeliile unei mişcări creştin-europene!

Valeriu NEŞTIAN

BISERICA MĂNĂSTIRII SIHĂSTRIA - NEAMŢ

Cine supravghează serviciile secrete?

Cele două Camere ale Parlamentului i-au ales pe membrii Comisiei de supraveghere a Serviciului de Informaţii Externe. Opinia publică aşteaptă dela noua comisie o atitudine mai exigentă, una care să se delimiteze de activitatea decorativă din anii anteriori.

Comisia cuprinde cinci membri, care au fost desemnaţi prin vot secret: senatorul PSD George Constantin Maior, senatorul PD, Romeo Raicu care a fost ales ulterior preşedinte al comisiei, deputaul PSD Constatin Niţă, senatorul alianţei D.A. Daniel Iluşcă şi deputata PPRM Daniela Buruiană.

Unii dintre ei au mai activat în comisii similare fie ca membri ai Parlamentului, fie ca experţi. Daniela Buruiană de exemplu a făcut parte în legislatura anterioară din Comisia de supraveghere a SRI şi s'a distins prin agresivitatea cu care i-a combătut pe acei membri ai Colegiului CNSAS, care revendicau deschiderea arhivelor Securităţii. Daniela Buruiană nu acţiona în numele societăţii, ci în numele SRI, fapt care a caracterizat de fapt activitatea întregii comisii, dar şi a Comisiei pereche privitoare la SIE din care făcea parte şi Ristea Priboi, fost ofiţer de Securitate.

Preşedintele desemnat al Comisiei SIE, Romeo Raicu a cunoscut şi el acest tip de activitate întrucât a fost expert parlamentar la Comisia de Apărare şi Ordine Publică între 1998 şi 1999. Iar Constantin Niţă, deputat PSD, a lucrat şi înainte de 1989 în comerţul exterior şi la BTT, iar cel mai titrat membru al comisiei, George Constantin Maior, senator PSD, a fost diplomat de carieră, începând cu anul 1992. Şi unul şi altul vor fi avut poate de-a face cu serviciile secrete şi îndeosebi cu cele care se ocupă de informaţiile externe.

Se vede aşadar că majoritatea membrilor acestei comisii, adică 3 din 5, sunt susceptibili de a fi cunoscut oarecum mai îndeaproape activitatea serviciilor de informaţii, fapt care funcţionează ca o recomandare ambiguă. Pe de o parte e un lucru care îi avantajează, întrucît pot judeca mai competent activitatea delicată a acestui serviciu, pe de alta însă îi face susceptibili de contaminare. Aşa cum, adesea, diplomaţi care îşi petrec prea multă vreme într'o ţară devin fără să ştie purtători de cuvânt ai acesteia faţă de propriul guvern, tot aşa cei care au avut de-a face cu serviciile secrete se pot transforma în purtători de cuvânt ai acestora în faţa Parlamentului şi a societăţii în general. Fenomenul nu este ipotetic, el a fost evident în legislatura trecută, atunci când membrii Comisiei SRI se dovediseră în mod agresiv pledanţi ai SRI împotriva revendicărilor legitime ale societăţii.

SIE a beneficiat până acum de o atmosferă mai discretă şi nu a atras atenţia prea mult. Este cunoscut totuşi că SIE a avut mereu ambiţia de a avea un cuvânt important de spus în treburile politice şi sub acoperirea exigenţelor de siguranţă naţională, a blocat adesea numirea a câte unui secretar de stat cu misiuni în străinătate, sau a făcut recomandări proprii, deşi numirile ar fi revenit exclusiv partidelor politice. Se ştie iarăşi că SIE ca şi SRI deţine arhive ale Securităţii pe care le camuflează sub acoperirea siguranţei naţionale. Comisia parlamentară de control a SIE are prin urmare ce face.

ADERAREA ROMÂNIEI ŞI BULGARIEI LA UE: CERTURI ÎNTRE PUTEREA ŞI OPOZIŢIA DIN GERMANIA

Guvernul german şi unii reprezentanţi de seamă ai opoziţiei de dreapta au respins cererile de redeschidere a negocierilor cu Bulgaria şi România pentru aderarea la UE, formulate de liderii Uniunii Creştin-Democrate (CDU) şi ai Uniunii Creştin-Sociale (CSU, ramura bavareză a CDU).

Liderul CDU Angela Merkel a învinuit guvernul dela Berlin că a tratat *"neglijent"* negocierile de aderare în cazul extinderii anterioare a UE cu 10 state central şi Est-europene, când s'a înregistrat o afluenţă foarte mare de mână de lucru ieftină din aceste state în Germania. Aceste semnale de îngrijorare ale opoziţiei germane nu trebue ignorate, chiar dacă este evident că destinatarul lor este electoratul german, scrie cotidianul bulgar *Novinar*.

Argumentându-şi poziţia, preşedinta CDU afirmă că în timpul negocierilor nu au fost fixate nişte restricţii ferme în sfera libertăţii prestării de servicii. Vicepreşedintele fracţiunii CDU/CSU din Bundestag (camera inferioară a parlamentului german), Ronald Pofala, a cerut guvernului să aducă *"îmbunătăţiri"* la negocierile deja purtate cu Bulgaria şi România, pentru a se fixa nişte *"termene raţionale"* în ceea ce priveşte sfera prestărilor de servicii pe teritoriul Germaniei. Într'o declaraţie pentru ziarul *"Bild"*, el a afirmat că guvernul german, în discuţiile avute cu România şi Bulgaria, a deschis larg porţile *"scăderii salariilor din Germania"* şi acesta este motivul pentru care a solicitat o revenire imediată asupra negocierilor ce privesc aderarea celor două state. Comentarii asemănătoare au fost făcute şi de Premierul Bavariei, liderul CSU, Edmund Stoiber.

Purtătorul de cuvânt al guvernului dela Berlin Bela Anda a explicat că în Tratatul de aderare a celor două ţări se stipulează că acestea nu vor avea acces deplin pe piaţa forţei de muncă din Republica Federală Germania decât după şapte ani de tranziţie.

Vicepreşedintele grupului parlamentar social-democrat din Bundestag, Gernot Erler a calificat atitudinea liderilor CDU-CSU drept o *"încercare de manipulare abilă a temerilor şi grijilor cetăţenilor germani, pe fondul unor greutăţi înregistrate pe piaţa muncii din această ţară"*. În opinia lui Erler, opoziţia încearcă să pună bețe'n roate aderării Bulgariei şi României la UE.

DEMISIA LUI ANDREI PLEŞU

Să fi uitat Traian Băsescu aportul intelectualilor la victoria societăţii civile în ultimele alegeri prezidenţiale? Probabil că nu. Dar despărţirea de Andrei Pleşu, indiferent care au fost motivele ei, e oricum regretabilă.

Cum de-a fost posibilă despărţirea lui Traian Băsescu de Andrei Pleşu?

Indiferent de partid, indiferent de generaţie, indiferent, chiar, de educaţie, politicianul român se simte dator să-i dispreţuiască pe intelectuali. A arătat-o din plin Ion Iliescu, a ilustrat-o cu voluptate Emil Constantinescu, şi-l văd încălzindu-se pe tuşă pe Traian Băsescu. Dacă în cazul primilor doi lucrurile sunt previzibile, în cazul actualului preşedinte al României ele sunt de-a dreptul stranii. Nu de alta, dar el n'ar fi ajuns, în vecii vecilor, la Cotroceni dacă n'ar fi avut sprijinul masiv al acestei pături de-a cărei influenţă politicienii români nu sunt conştienţi. Ca un tăvălug, entuziasmul acesteia pentru *"marinarul atomic"* a cuprins presa, iar apoi pe mulţi dintre Românii ce păreau decişi să meargă la nesfârşit pe mâna pesedeilor.

Ce e, în fond, un intelectual? Ar fi bine să se ştie că el nu se confundă, nici pe departe, cu posesorii de diplome de studii. Un intelectual e cineva care gândeşte cu propria minte. Cineva care nu are nevoie de indicaţii de partid, de programe şi platforme îndărătul cărora să-şi ascundă identitatea. Un intelectual e, în genere, un om cu mâinile goale, dar cu capul plin de idei. Că adeseori e mai comod să ai de-a face cu yes-men-i, cu inşi gata să aprobe orice năzbâtie care-ţi trece prin cap, nu e nici un secret. Aşa ajung să facă incredibile cariere tot felul de inşi care n'au mai abandonat poziţia

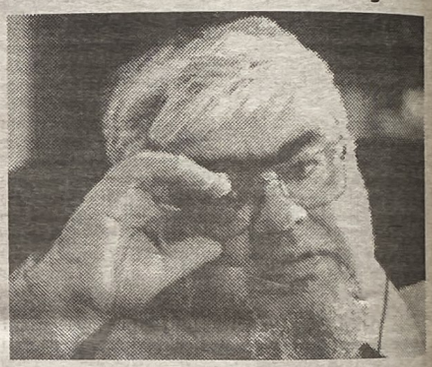

"echer" de când au înşfăcat primul osişor al vieţii lor publice.

Rareori am avut, în ultima vreme, o senzaţie mai inconfortabilă decât atunci când am citit titlul, plasat în partea de sus, a extremei vizibilităţi, a paginii întâi a unui cotidian: *"Andrei Pleşu pleacă, Elena Udrea rămâne"*. Momentul e mai complicat decât pare. Tare mi-e teamă că o dată cu plecarea de lângă Traian Băsescu a consilierului său pe politică externă se va evapora încă o doză din simpatia intelectualilor faţă de preşedinte.

Când ai avut norocul să-l convingi pe Andrei Pleşu să ţi se alăture, faci orice efort şi orice compromis pentru a-l păstra cât mai mult lângă tine. Nu e suficient să-l declari *"genial"*, aşa cum Traian Băsescu, spre onoarea sa, a făcut, pentru ca în clipa imediat următoare să uiţi complet de existenţa lui. Sunt convins că problemele de sănătate ale lui Andrei Pleşu au avut un rol în decizia de a demisiona. Dar un strateg adevărat ar fi găsit o soluţie pentru a-l păstra. De pildă, degrevarea unui personaj de viziune de munca cenuşie a rutinei presupuse de o casă mare precum Cotroceniul.

Semnalul transmis de preşedinţie prin acordul de a se despărţi atât de uşor de Andrei Pleşu nu e, nici pe departe, unul care să ne liniştească, spune *Deutsche Welle*. Formidabilele legături ale fostului consilier în spaţiul german, experienţa diplomatică, anvergura gândirii şi, nu în ultimul rând, farmecul lui devastator ar fi fost mai necesare ca oricând în vremile tulburi pe care le trăim.

Rămas în compania mahărilor dela serviciile secrete, Traian Băsescu e pe cale să retrăiască drama lui Constantinescu. Şi tare mi-e teamă ca diferenţa de temperament dintre ei să nu fie suficientă pentru a astupa găurile vaporului care începe să ia din ce în ce mai multă apă.

Rămas fără sprijinul intelectualilor, antipatizat, deja de-o parte a presei pe care o antipatizează faţiş el însuşi, Traian Băsescu devine, pe zi ce trece, eroul unei pantomime în care, personal, nu mi-aş fi inchipuit că va juca vreodată. Constat aceste lucruri cu tristeţea şi simpatia cuiva care speră că erorile în serie din ultima vreme n'au nimic de-a face cu drama lui Samson tuns de blonda lui Dalilă.

SECURIŞTII ÎŞI SCHIMBĂ NUMELE, PUR A FOST REDENUMIT PARTIDUL CONSERVATOR

Congresul Partidului Umanist din România a hotărît schimbarea denumirii partidului în Partidul Conservator. Dan Voiculescu, ales preşedinte al Partidului Conservator, a spus că spre deosebire de alte partide care vor să intre în Partidul Popular European, Partidul Conservator nu vrea decât să facă parte din grupul parlamentar al PPE.

"Noi nu stăm la uşa PPE-ului. Cred că s'a creat o confuzie. Grupul parlamentar popular şi al democraţilor europeni nu e format numai din Partidul Popular European. E format din mult mai multe partide. Partidul Popular European, e adevărat, e foarte mare, dar este unul din partidele grupului", a declarat Dl. Voiculescu.

"Noi nu am cerut aderarea la PPE. Noi va trebui să fim într'un grup parlamentar şi vom fi în grupul parlamentar popular şi al democraţilor europeni", a precizat Dan Voiculescu.

IPOCRIZIE ŞI CINISM EUROPEAN?

Urmare din pag. 1

Actuala conducere a ţării, ca şi celelalte, de mai înainte, s'a angajat să asigure poporului cel puţin o bunăstare relativă. Ar fi însă absurd ca cineva să ne ceară să acceptăm privaţiuni, tocmai nouă, care suntem atât de săraci, sau eforturi financiare absurde, imposibile, care duc la sinucidere. Şi asta numai pentru a ajunge morţicopţi într'o Europă iluzorie, cu care noi Românii nu semănăm deocamdată aproape deloc - poate doar biologic, prin geografie şi oarecum prin tradiţie... În nici un caz nu avem prea multe în comun cu *"europenii"*, nici cel puţin prin simpatie şi solidaritate umană, fiindcă Occidentalii sunt indiferenţi, egoişti şi cinici. Dovada: ne-au abandonat 50 de ani sub jugul comunist, fără să le pese, având doar grijă să le fie lor bine! Restul a fost şi încă e ipocrizie. Acum s'ar putea să fie tocmai ei care au nevoie de noi! Europenii vor probabil ca noi să-i scoatem - poate printr'un soi de transfuzie sau, dacă s'ar putea cumva prin clonare sau osmoză în contact direct cu sevele noastre naturale şi virile - din existenţa lor searbădă şi dintr'un declin prelungit. Prin comparaţie cu noi, ei au o viaţă apatică, falsă, artificială, alienată. În pofida luxului şi abundenţei lor formale sunt bătuţi de stres, angoase şi nevroze, fiind dominaţi furibund de duhul blestemat al banului... Spre acest fel de viaţă vrem noi să ne îndreptăm? Cred că Europenii occidentali sunt conştienţi că ei sunt cei care au nevoie de noi în cea mai mare măsură, ca de un colac de salvare sau un balon de oxigen, dar sunt falşi şi ipocriţi ca întotdeauna. Au lansat însă minciuna, împănată cu urme de adevăr, cum că noi, săracii de noi, n'am fi încă pregătiţi pentru aderare. O minciună mare cât mileniul trei, colorată cu E-uri otrăvite şi gust dulce de *"European Drinks"*, pe care ni le vând în schimbul produselor noastre sănătoase! În realitate, s'ar putea deci să fie exact pe dos! Europa să fie cea care ne vrea din răsputeri, deci ea ar trebui să adere la lumea noastră... Pentru orice eventualitate ar trebui să luăm în seamă şi o astfel de variantă, cel puţin în plan teoretic, mental. Europa este cea nepregătită, fiindcă n'a fost nicicând în trecut, fiindcă mereu a avut nevoie - dacă de noi nu - cel puţin de natura din noi şi materiile noastre prime... Întrebare esenţială: nu suntem noi oare nişte copii naivi dacă credem farsa occidentală absurdă, de proporţii care ni se joacă? E drept, după aceste consideraţii şi aprehensiuni, care s'ar putea să-l transforme greşit pe autorul rândurilor de mai sus într'un fel de adversar al integrării europene ar fi de spus că suntem deja acum pe drumul aderării la UE. *"Zarurile au fost aruncate"*. Nu putem şi nici nu vrem să oprim trenul! Mă alătur din toată inima torentului şi-i urez ţării - vorba lui Goethe din Faust, fiindcă *"tot torentul tinde spre înalt..."* - o împlinire înaltă, totală, desăvârşită... Dar gândindu-mă la Europeni şi îndoindu-mă de ei, mai cu seamă de cei occidentali, ar fi prea imprudent să nu-mi amintesc totuşi vechiul avertisment dela Troia: *"Timeo Danaos et donna ferentes!"* - Mă tem de Greci, chiar dacă aduc daruri! Spun toate acestea şi ca nu cumva, să se creadă că, în orbirea noastră, ni-i închipuim pe Occidentali drept nişte oameni de o calitate indiscutabilă, net superioară nouă, care ar trebui, copiaţi oricum, în rău sau în bine, fără discernământ...

Viorel FĂGĂRĂŞEANU

NU UITAŢI!
PLĂTIŢI ABONAMENTUL
LA CUVÂNTUL ROMÂNESC

DELA POLITICUS LA POLITICĂ

Ovidiu VASILESCU

Încă nu ştim cu exactitate când s'a rostit pentru prima dată acest cuvânt, mai mult chiar decât un silogism greu de sensuri şi tâlcuri, căruia Latinii îi vor spune simplu **Politicus**, care avea să tulbure conştiinţele şi mintile omului, încărcându-i fiinţa cu povara unei neliniştiri vecină cu nebunia încă din protoistorie, aducându-l în faţa noastră ca pe un demon răzvrătit împotriva a tot ce-i firesc, împotriva, mai ales, a ideii de bine, de dreptate şi adevăr.

Există însă documente irefutabile, ca cel al lui **NELS M. BAIKLEY**, autorul lui **Reading in Ancient History**, lucrare în care cercetătorul ne împărtăşeşte un fapt inedit, care poate demonstra că oricum anticii cunoşteau foarte bine termenul, cu toate *"tainele"* lui şi, care va îmbolnăvi grav societatea umană, trecând-o dela inocenţa primitivă la perversiunea din ce în ce mai nocivă şi mai parşivă, ca cea din zilele noastre.

Omenirea trăia anii de graţie 1270 B.C., când reprezentantul celei de a 19-a Dinastie egiptene, Ramses al II-lea, care preluase dela Akhenaton, conducătorul religios al Dinastiei precedente, - primul om care avea să se *"joace"* cu subtila idee a monoteismului -, reluase incursiunile militare îndreptate împotriva Siriei şi Palestinei, pe care le vroia din nou supuse gloriei şi măreţiei Egiptului de mai 'nainte de venirea pe tron a lui Amenhotep, (nume schimbat în Akhenaton; cel care iubeşte soarele).

În incursiunile lor, Egiptenii treceau peste poporul Hitit, care se întindea către Sudul Asiei Mici, popor cu care până la urmă avea să intre în conflict armat.

Conflagraţia a durat 2 ani, terminându-se nedecis. Ambele părţi cad de acord cu ideea soluţionării disputei pe cale amiabilă; în sensul acesta se face apel la un document scris, care conţinea clauze bine definite, cum ar fi: 1 - Pace şi înţelegere; 2 - Nici una din părţi nu va mai încălca teritoriul celeilalte părţi; 3 - În cazul în care un inamic atacă una din părţi, cealaltă îi va veni în ajutor; 4 - În cazul unei revolte interne împotriva unuia din conducători, Ramses al II-lea şi Hattusuli Reprezentantul Statului Hitit, va primi, la nevoie, ajutorul celuilalt; 5 - Orice persoană marcantă, în conflict cu legile unuia dintre cele două State, care s'ar fi refugiat pe unul dintre cele două teritorii trebuia extrădat.

Avem aşadar de a face cu primul Tratat de Pace, cu toate clauzele necesare, întocmai ca cele din zilele noastre. Repet, se întâmpla la anii 1270 B.C.!!!

Frumoase, adânci şi pline de învăţăminte erau discursurile din **Agora Ateniană**, ale lui **Zeno** în jurul anilor 450 B.C., când *"palicarii"* filosofând dădeau latinescului **Politicus** ceva mai multe şi mai complexe sensuri, fixându-l însă la o activitate strict relaţională de circumstanţă, în împrejurări cu totul deosebite, când nimic nu era mai bine potrivit într'o sintagmă decât *"gălăgiosul"* **politikos**, ecoul înţelepciunii aceluia pe care, ceva mai târziu, **Aristotel** îl va numi întemeietorul dialecticii, ori învăţatul care jongla cu paradoxurile.

Începutul înfăşurării cuvântului **Politicus** într'o inflexiune aproape misterioasă, fusese deja făcut de către învăţăcelul lui **Platon**, nimeni altul decât autorul lui **Politika, Aristotel**, cel care descoperise neverosimilul din idealul fostului său dascăl, demontând sistematic punct cu punct primul concept al Statului, - Statul Comunist, ori Comunitar, **Republica**. Se întâmpla între anii 484 B.C.-422 B.C.!!!

Odată ajuns în spectrul gândirii de cleştar a lui **Machiavelli**, cel care *"urzea"* legea prin intruziune subtilă, stabilea Relaţiile Diplomatice prin *"crearea"* de evenimente imaginare, dar credibile şi, care ridicase la rang de virtute gândul ascuns şi vorba cu mai multe înţelesuri, magia cuvântului **Politicus** devine *"otrava"* din care conştienţi(!) vor sorbi *"neliniştiţii"* veacurilor moderne şi, nimic nu-i va mai putea opri dela această beţie, **politica** pe aceia care înţeleseseră că acesta-i drogul prin care se vor impune şi vor supune masele pe umerii cărora se vor aşeza cât mai confortabil.

Aşadar, **Machiavelli** îmbogăţea lexiconul aproape inexistent al **politicii**, cu un altfel de **politicus**; cuvânt capabil să facă să explodeze o frază banală, sau dimpotrivă, să calmeze erupţia unui dialog incendiar. Se întâmpla în anii de graţie 1469-1527!!!

Victimele neînţelegerii termenilor de mai sus şi victime ale propriilor păcate, politrucii PSD, aceşti psihopaţi politici, (boala lor naturală) desfiguraţi de minciună şi ură nevrotică, fac din halucinanta lume politică românească ceva şi mai halucinant; aduc în viaţa de zi cu zi, nici mai mult, nici mai puţin, decât putrefacţia lor morală, nevoia stringentă de a-şi ascunde trecutul şi, cu un rictus grotesc, - noua lor înfăţişare -, încearcă să ne convingă că ei cei de-acum n'ar mai fi cei de ieri. Câtă nemernicie!!!

Tandemul Tallayrand-Foucher, alias Iliescu-Năstase, implicaţi direct şi indirect în tot cortegiul de afaceri oneroase, care mai de care mai profitabile pentru buzunarele lor şi ale partidului mamut, se şi vedeau făcând rocada, adică Nasty preşedintele ţării şi Ilici preşedintele PSD, pentru 5 şi respectiv 4 ani de conducere mafiotă.

Există însă un om, aş zice providenţial, actualul Preşedinte al României, care a tras după el Alianţa D.A. pe care a pus'o în poziţie de câştigător a alegerilor Parlamentare, ca apoi, în lupta pentru scaunul Prezidenţial al ţării, să-l învingă pe băiatul (sic!) din Tărtăşeşti, făcând astfel posibilă formarea Guvernului de către Alianţă. Din acest moment, PSD, cazemata baştanilor care au esfoliat ţara de mai toate resursele, a devenit un cuib de viespi. Dela încercarea disperată a acestei tinichele bolşevice, Ion Ilici Iliescu de a se reinstala ca preşedinte al partidului şi până la *"implementatul"* Vanghelie, totul a fost o luptă cu cuţitele în gură în interiorul redutei bolşevice şi un hohot general de râs pe dinafară. S'a adeverit încă o dată că pe timp de secetă gravă, când nu mai sunt resurse, corbii încep să se mănânce între ei.

Sub astfel de auspicii s'a *"pregătit"* congresul PSD pentru alegerea *"democrată"* a noului preşedinte, vicepreşedinţi etc.

Ar fi de justeţe să spunem că mai există în cloaca aceea dezgustătoare PSD şi o mână de oameni onești, cum ar fi Ioan Rus, fost Ministru al Internelor, care, de fapt, a pus în mişcare o opoziţie fermă bătrânului activist PCR, Iliescu. De altfel datorită mai ales lui Ioan Rus, în timpul congresului s'au desfăşurat două congrese!! Unul în care moscovitul îşi striga disperarea şi un altul pe dedesubt, condus în special de Ardeleni, care vor da lovitura mortală tătucului şi Corinei Creţu care a udat vreo 5 batiste cu lacrimi amare.

La sfârşit, surpriza a fost Geoană Căpcăunul, cum îl numise Iliescu; el a fost ales noul preşedinte al PSD!!! Victime colaterale nume mari: Hrebenciuc, Dan Ioan Popescu, Agaton şi alţii. Iată aşadar, dintr'un foc s'a făcut şi *"reforma"* atât de necesară, după cum şi înnoirea promisă de mahării din teritorii!!!

Geoană, acest caţavencu al politicii româneşti, el care s'a prelins pe sub toate guvernările, această lichea cu aere de aristocrat, este deja foarte pornit să facă o opoziţie dură, - zice el - Alianţei. Din păcate au început să migreze păsările călătoare şi nu se ştie ce le pregăteşte bătrâna vulpe grav rănită.

Credem că acum este momentul cel mai propice pentru Alianţă să declanşeze mecanismele alegerilor anticipate. De ce acum? Pentrucă Preşedintele Ţării stă pe 70% din sufragiile populaţiei şi Alianţa undeva la 51-52%, faţă de 22% şi în cădere liberă a PSD. Restul, inclusiv PPRM, (fie-i botezul de râs) nu se ştie dacă ar face pragul. Acum este momentul ca Alianţa să lovească în plin haita dispersată, să se aşeze solid la guvernare, impunându-şi programul care, inteligent aplicat, îi va aduce şi al doilea mandat.

Să sperăm că Dl. Preşedinte Băsescu a înţeles mai bine diferenţa semantică dela **politicus** la politichia dâmboviţeană.

ABONAŢI-VĂ LA ZIARUL

CUVÂNTUL ROMÂNESC

Abonamentele şi reînnnoirea lor se pot face după cum urmează:

Din Canada şi U.S.A. se pot trimite "Cecuri Personale"
Din Europa numai "Euro Cec" sau "Mandat poştal"
Alte continente "Cec Internaţional"

Adresa ziarului este:
CUVÂNTUL ROMÂNESC
P.O.Box 78010, Westcliffe Postal Outlet,
Hamilton Ont. Canada L9C 7N5

Costul abonamentului este 40.00 de dolari pentru un an

PSD-GEOANĂ= ACELAŞI PARTID BOLŞEVIC, AGRESIV, ANTIDEMOCRATIC !

Andrei-Iustin HOSSU

M'a surprins iniţial ştirea din seara de Vineri, 22 Aprilie 2005 dela TVR1 că, la Congresul PSD, Geoană l-a învins la număr de voturi pe Iliescu pentru preşedinţia PSD şi, în consecinţă a fost ales preşedintele PSD. Instantaneu, mi s'a actualizat un tragic-comic banc politic antisovietic, auzit de mine în ultimul an de liceu, 1966-1967: *"Într'un lagăr de concentrare stalinist din Siberia, după ani de zile în care lenjeria nu le fusese schimbată, deţinuţii politici se bucură imens la zvonul că le va fi schimbată lenjeria de pat şi de corp. Aşteaptă cu emoţie nesperatul eveniment. Gardianul intră în celulă şi rosteşte sentenţios: Maxim Maximovici schimbă lenjeria cu Ivan Ivanovici!"*

Tot astfel, la ultimul Congres PSD (dă, Doamne, să fie ultimul!), la şefia partidului a fost schimbat un comunist - Iliescu - cu un neocomunist - Geoană. Să clarificăm noţiunile, ca să ne putem înţelege - potrivit exigenţei lui Voltaire. Comunistul este specimenul dezumanizat, desnaţionalizat, descreştinat, fără Neam şi fără Dumnezeu, agresiv şi resentimentar-criminal, antidemocratic şi totalitarist, stăpânit de un singur ţel: să aibă toată puterea în stat şi societate. Neocomunistul este comunistul drapat, camuflat, ascuns sub o faţadă social-democrată, dar rămas în esenţă comunist, adică agresiv, resentimentar-criminal, stăpânit de psihoza puterii politice totalitare, antidemocratice.

Din cărţile-mărturii ale D-lui dr. Şerban Milcoveanu, am reţinut această rostire fundamentală a lui Corneliu Zelea Codreanu către camarazii săi: *"Comuniştii sunt marii criminali ai secolului XX. Social-democraţii sunt marii imbecili ai secolului XX"*. Judecata politică a nemuritorului vizionar naţionalist-creştin Corneliu Zelea Codreanu este deplin actuală şi astăzi, la începutul secolului XXI...

Prostul politician Geoană (dacă era bun politician, nu îşi dădea arama pe faţă dela început; îi recomand - deşi ştiu că nu e de nasul lui de guşat *"graseiat"* să înţeleagă aşa ceva - să reflecteze la adevărul rostit de adâncul filosof german Martin Heidegger: *"Tăcerea este modalitatea autentică a cuvântului"*) a declarat, imediat ales preşedintele PSD, că *"luna de miere"* a Alianţei PNL-PD s'a încheiat, că PSD îi va da *"fiere"* guvernului liberal-democrat. Declaraţie tipic bolşevică, agresivă, antidemocratică! PSD-Geoană uită înţelepciunea milenară naţională, românească, sintetizată în proverbul românesc: *"Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea!"*

Apreciez ca foarte demne şi lucide declaraţiile politice ale liderilor Alianţei PNL-PD după Congresul PSD. Preşedintele PNL, Premierul Călin Popescu Tăriceanu a afirmat că au rămas la conducerea PSD aceleaşi figuri politice compromise: Năstase, Geoană, etc. Preşedintele PD şi Primarul Clujului, Emil Boc a afirmat că PSD nu are nici o şansă de reformare autentică, rămâne acelaşi partid înrobit mentalităţilor vechi, comuniste, cu un electorat victimă a aceloraşi mentalităţi (desigur, Boc se referă la grosul pensionarilor bolşevizaţi, votanţi perpetui ai oglinzii lor, ai chipului şi asemănării lor - bolşevicul Iliescu). Prin contrast, a fost cel puţin ridicol preşedintele UDMR, Marko Bela, care, vicepremier în guvernul de coaliţie Alianţa PNL-PD - UDMR-PUR, l-a lăudat pe Geoană ca *"social-democrat modern, european"* (dovadă că UDMR umblă *"cu fundul în două luntri"*); şi a fost penibil comentariul ex-iliescistului Iosif Boda, travestit în *"analist politic"*, având-o interlocutoare pe pesedista Monica Ghiurco, crainica TVR1.

Eu personal aştept ca, în termen cât mai scurt cu putinţă, PSD să se înece în propria lui murdărie (ca să parafrazez fantastic de lucid - inteligentul enunţ al intelectualului anticomunist I.D. (Garry) Sârbu, către marele filosof D.D. Roşca, în anii '50, enunţ relativ la un pios comunist universitar clujean...) Subscriu integral concluziei articolului D-lui Andrei Bădin din acest ziar, nr. Martie 2005: *"Singura variantă care ar fi benefică pentru democraţia românească ar fi ca PSD să se desfiinţeze"*.

MUZICA-VIDEO CARTI-ZIARE

din ROMÂNIA, la dvs. ACASĂ!

MUZICĂ peste 500 AUDIO CASETE si CD: MUZICĂ POPULARĂ/ROMANŢE, MUZICĂ UŞOARĂ COMICE-BASME-COLINDE, muz.CLASICĂ CD-ROM-uri cu SUBIECTE DIN ROMÂNIA

VIDEO :+100 FILME: Nea Marin, Dacii, BD, Pacala, ORAŞE, DATINI; TEATRU: Caragiale-Birlic, Take-Yanke-Kadar etc. Revelion, Revoluţia 89 Muz./dansuri populare celebre, Divertis, Crăciun

CĂRŢI: 2000 TITLURI: ROMANE, ISTORIE, DICŢIONARE, FILOZOFIE, POLITICA, POLITISTE, DRAGOSTE, BANCURI, COPII, CĂRŢI DE BUCATE etc.

ABONAMENTE LA ZIARE-REVISTE! COTIDIENE,SĂPTĂMÂNALE,LUNARE: "Evenimentul" "CAŢAVENCU", "SPORT", "REVISTA VIP", "Form.AS" REV.PARANORMAL,"REBUS","FEMEIA MODERNĂ" "OLIVIA","VIVA","PLAYBOY","POVESTEA MEA","BURDA"etc

Cereti formulare si liste gratis!

ARTIMMEX

import-export & distribution of publications and media
Reprezentanţi ELECTRECORD şi INTERCONT MUSIC

4 Farmington Cres.
Toronto, ON M1S 1G1 CANADA
e-mail: order@artimmex.com
INTERNET: www.artimmex.com
Tel.: (416) 332 9777
Fax: (416) 332 8777

Filosoful Mihai Şora despre România de astăzi

Rep.: - Aţi mai trăit o schimbare de putere, în 1996. Acum, PSD părăseşte scena politică şi lasă loc Alianţei D.A. Traian Băsescu l-a înlocuit pe Ion Iliescu. Avem mai multe şanse şi mai multe speranţe decât în 1996?

- Sper ca această înlocuire să fie benefică. În orice caz, e binevenită. Cei din PSD nu se aşteptau să piardă puterea.

Rep.: - De ce?

- Au fost absolut nepregătiţi. Nici nu luaseră în calcul posibilitatea de a o pierde.

Rep.: - Unde credeţi că a greşit PSD?

- Analiza va trebui să privească toţi cei 14-15 ani care ne stau în spate. Aş spune că niciodată n'a fost măcar întrezărit, necum văzut interesul de durată lungă. Interesul de durată scurtă, al fiecăruia pentru sine, aici şi acum, a predominat. Interesul de durată lungă înseamnă să pui, din bun început, bazele bunăstării urmaşilor. Interesul general a lipsit total din perspectiva celor care erau la putere, puşi numai pe căpătuială. A fost o împărţeală generală a tot ce se acumulase la vârf sub comunism. Pe urmă, am avut şi nenorocirea unei vederi înguste, fără perspectivă istorică, a celui care a fost Ion Iliescu. El nici până astăzi nu înţelege sensul proprietăţii private.

În intimitate, el spune: *"Ce-i aia proprietate privată? E un moft"*. Aşa răspunde Ion Iliescu. În România s'a făcut o proastă reformă agrară în 1990, când au fost reîmproprietăriţi foştii deţinători cu mici porţiuni de pământ. Mulţi dintre cei care au beneficiat atunci de aceste mici porţiuni de teren nu mai erau locuitori ai satelor, emigraseră la oraş. Ce să facă un citadin cu un pogon în satul de baştină? Îl lasă de izbelişte, de vreme ce nu-i de nici un ajutor la întreţinerea proprie. Toţi cei care au votat orbeşte cu Iliescu au o mentalitate de asistat.

Rep.: - În 1990, cum trebuia să se facă reforma agrară?

- Trebuia să ai din capul locului dreptul de a vinde aceste terenuri. S'ar fi găsit cumpărători interesaţi să constituie mari suprafeţe, s'ar fi investit în ele bani, ar fi început să fie exploatate. Dacă erau exploatate, aveam ochii aţintiţi spre export. Aşa, cu această reformă agrară ratată, avem o biată agricultură de subzistenţă, în locul uneia angrenate în circuitul mondial. Aşa-zisa reformă agrară a fost făcută de Ion Iliescu. Prost, cum spuneţi.

Rep.: - Iliescu nu s'a schimbat totuşi la ultimul mandat?

- El doar pare că s'a schimbat. Dar când îi scapă din gură micile lui perle, îţi dai seama că e acelaşi Iliescu. În limbajul controlat el pare schimbat, dar în convingerile intime este acelaşi Iliescu: un om perfect pentru momentul 1970. Ăla era momentul când trebuia să vină el la putere. N'am mai fi avut tirania ceauşistă. Ar fi existat o libertate în care s'ar fi putut forma elitele tuturor profesiunilor.

Rep.: - După alegerile din 1996, aţi vorbit în unele articole despre lipsa de coerenţă şi absenţa proiectelor la vechea opoziţie, la CDR. Acum credeţi că există un proiect?

- Nu ştiu dacă există un proiect. Pe patru ani nu se poate face un proiect care să-şi merite numele.

Rep.: - Atât durează ciclul electoral.

- Pentru ansamblul clasei politice a unei ţări, trebue să existe, dacă este conştientă, un macroproiect de perspectivă, iar microproiectele sunt nuanţări de un tip sau altul, mai la dreapta sau mai la stânga. Corecturi. Partidele de dreapta permit acumularea, iar partidele de stânga redistribuie.

Rep.: - Am avut asemenea lucruri în România, acumulare şi redistribuire?

- N'am avut.

Rep.: - De ce?

- Pentrucă n'a existat un proiect general, de bază. N'a existat o orientare generală, acceptată de toţi guvernanţii potenţiali. Nici orientările partidelor n'au fost coerente doctrinar. Au fost partide care au făcut o politică de azi pe mâine. N'am avut nici guvernări omogene, ci guverne de alianţă, care nu au avut eficacitate. Nu ştiu din vina cui. E şi rezultatul mentalităţii infantile a marii majorităţi a electoratului român.

Rep.: - Ce înseamnă mentalitate infantilă?

- Mentalitatea infantilă este mentalitatea de asistat, cea a omului care nu are iniţiativă şi aşteaptă să i se dea, crede că are dreptul să primească. N'are nimeni dreptul să primească nimic, de nicăieri.

Rep.: - Sunt mulţi, sunt puţini cei care au o mentalitate de asistat?

- Toţi cei care au votat orbeşte cu Iliescu au o mentalitate de asistat.

Rep.: - Cine sunt cei asistaţi?

- Actualii şomeri şi unii dintre pensionari. Eu nu vreau să-mi înjur propria mea categorie de vârstă, aşa cum a făcut Mircea Mihăieş, dar în fond sunt de acord cu el în această privinţă.

Rep.: - De ce a fost atât de răspândită mentalitatea de asistat?

- A fost o greşeală capitală în 1990. Ne-ar fi trebuit un alt tip de conducător decât Iliescu. Clasa politică, în frunte cu Ion Iliescu, a monopolizat puterea. O conştiinţă politică pierdută (aşa cum a pierdut-o ansamblul populaţiei din România) nu se poate reface la nivel statal – mai ales într'un stat centralizat la extrem, cu întreaga putere acumulată la vârful unei piramide în interiorul căreia canalele de informaţie sunt blocate. Se poate reface însă foarte bine la nivel local, unde toată lumea cunoaşte pe toată lumea şi matrapazlâcurile nu pot fi camuflate. Iată de ce trebuia lansat un proiect real de descentralizare, care să înceapă cu descentralizarea financiară. Pe măsura colectării taxelor, o parte ar fi trebuit să rămână în administrarea localităţilor. Partea rămasă la nivel local le revenea oamenilor care se cunosc personal. Între oameni cunoscuţi, hoţii sunt imediat daţi în vileag. Şi ajungeam să avem o clasă administrativă corectă la nivel local, din care puteau să se formeze mai departe oameni cu viziune, care să pună bazele unei clase politice. Dar, la vârf, în 1990, nimeni n'a dorit o reală descentralizare. PSD şi Ion Iliescu tocmai asta au dorit: acumularea, în continuare, a tuturor resurselor la vârf şi redistribuirea lor clientelară. Vrem în Uniunea Europeană ca să ne rezolve alţii problemele.

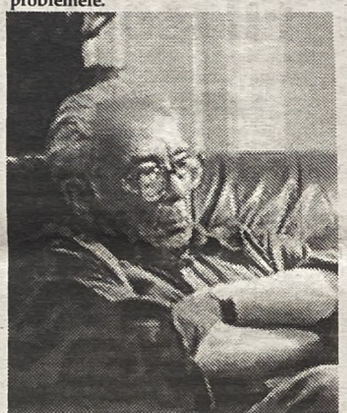

Filosoful Mihai Şora

Rep.: - Cum ar trebui să arate proiectul de lungă durată, de care aţi amintit?

- După părerea mea, proiectul de lungă durată ar trebui să plece dela câteva întrebări simple. Cum vrei să fie populaţia României peste douăzeci de ani? Sănătoasă, sau bolnavă? Cultivată, sau tâmpită? Aptă să facă faţă procesului nou de modernizare sau inaptă? Ce voi face eu ca strănepotul meu să trăiască bine? Acestea sunt întrebările-cheie. Dacă se răspunde corect la aceste întrebări, avem criteriile unui proiect de lungă durată. Nu contează ce fac astăzi, mâine sau poimâine, cu cât mai indexez salariile şi pensiile.

Rep.: - E aşa de simplu?

- Da, e simplu, important este să vrei să răspunzi cinstit la aceste întrebări. Dacă eşti om politic, îţi pui întrebarea: cum vrem să fie ţara asta peste 30 de ani? Dacă nu-ţi pui această întrebare, nu eşti om politic.

Rep.: - Acum există un răspuns. Vrem să fim în Uniunea Europeană.

- Este un răspuns imediat şi camuflează altceva: faptul că vreau să-mi rezolve alţii problemele. Să vină Uniunea Europeană să mă conducă, să mă ţină de mână. Iar eu să rămân în mentalitatea lui *"merge şi aşa"*.

Rep.: - Şi când vom fi în Uniunea Europeană, va mai funcţiona principiul "merge şi aşa"?

- Da, o vreme va funcţiona. Trebue să fie datul peste labe foarte puternic, de fiecare dată, ca să nu ne putem eschiva. Din acest motiv avem nevoie de un proiect de lungă durată. Dar unde este proiectul propriu care să te facă să asuzi?

Rep.: - Ce ar trebui să facă omul politic?

- Să spună: vreau ca populaţia să fie cultivată, vreau să între investiţii în învăţământ, în sănătate. În învăţământ, din punctul de vedere al infrastructurii, suntem la pământ.

Rep.: - Cine nu şi-ar dori şcoli mai bine dotate? Dar nu sunt bani.

- Nu-i nimic, rămân cu obiectivul (chiar dacă sunt obligat să-i amân puţin realizarea) şi încerc, până una-alta, să-mi fac o politică de adunare a banilor. Până acum n'a existat nici un fel de politică în acest sens. Nimeni nu a spus ce se va întâmpla cu banii acumulaţi. S'au acoperit doar găurile negre din economie. Toate reformele din învăţământ sunt de tip curicular şi nu pleacă dela bază. Avem nevoie de dotări. Şi mai trebue un alt tip de salarizare. Se fac salarizări în scala Ceauşescu. Cei cu muncă manuală sunt sus, intelectualii sunt jos. Trebue răsturnată scala. După ce ai rezolvat problema salariilor, le spui profesorilor: hai să vedem ce ştii? Nu toţi profesorii sunt omogeni din punctul de vedere al pregătirii. Trebue triaţi, trebue făcută o selecţie între cine corespunde şi cine nu corespunde. Selecţia în învăţământ şi stimularea oamenilor foarte buni trebue să fie o ţintă care să facă cu ochiul absolvenţilor de vârf.

Rep.: - Întrebările Dvs., neliniştile Dvs. au declanşat o dezbatere publică?

- Nimeni nu m'a întrebat nimic. Şi mai este o problemă pentru care nu trebue bani. Avem tineri care s'au format în străinătate. Nu putem să le cerem să se stabilească în România, să se întoarcă. Ei câştigă în Occident mult mai mulţi bani decât ar primi acasă. Pe urmă, nu sunt dotări, s'ar descalifica în sistemul nostru de învăţământ. Dar se poate face altceva. Este perfect posibil să organizezi o pendulare. Toţi au rădăcini aici, familii, prieteni, toţi vin câteva săptămâni. Cred că ar fi foarte fericiţi ca în acele două-trei săptămâni cât stau acasă să ţină câteva cursuri intensive la facultăţi. Ai învăţat fizica, vino la facultatea de fizică şi fă ce ştii, un curs de noutăţi. Eu am scris de trei ori pe tema asta. Ca să provoc, am scris în termeni din ce în ce mai violenţi. Niciodată nici un răspuns, nici o reacţie.

Rep.: - De ce?

- Multe locuri sunt ocupate de mediocrităţi. Dacă vârfurile vin în facultăţi, apare un termen de comparaţie în faţa studenţilor. Pentru a nu mai fi primejduite, mediocrităţile se opun unor comparaţii atât de provocatoare. Iată de ce ar trebui organizată pe linie de stat această venire temporară a vârfurilor. Venirea lor acasă nu este exploatată în nici un fel în România.

Rep.: - Dar cei care sunt buni în România de ce nu se văd mai mult?

- Tot din vina mediocrităţilor. Eu cred că sunt mulţi oameni capabili în România care se retrag în cochilia lor.

Rep.: - Chiar şi în vremea asta, după schimbarea de putere?

- Da, chiar şi în vremea asta. Ei au un punct de vedere. Dacă li se oferă ocazia, îl exprimă. Dacă nu sunt provocaţi şi încurajaţi, ei nu au suficientă energie ca să iasă în public.

Rep.: - Nu suntem într'un impas? Patru ani, intelectualul a luptat împotriva PSD, a sancţionat abuzurile guvernării Năstase. Nu a rămas fără obiectul muncii?

- Cred că intelectualii trebue să observe în continuare noua putere, nu trebue lăsată să facă paşi greşiţi. Să-i taxeze mereu.

Rep.: - Chiar dacă sunt în structurile de putere?

- Mai ales atunci trebue să reacţioneze critic, pentrucă au pârghiile necesare.

Rep.: - Cum priviţi angajarea instituţională a unor intelectuali care au fost în opoziţie faţă de PSD? Mă gândesc la Andrei Pleşu, la Horia-Roman Patapievici, la Mircea Mihăieş.

- Eu cred că e un fapt pozitiv. Intelectualul nu poate rămâne în afara preocupării politice. Deocamdată, nu pot să le evaluez activitatea. Un consilier, cum e Andrei Pleşu, nu-l vezi mişcându-se, iar cei care sunt în funcţiile publice la vedere sunt de prea puţină vreme ca să-mi dau seama cum se mişcă.

Rep.: - Proiectul de lungă durată de care aţi vorbit ar trebui să fie de dreapta, de stânga?

- Alternanţa dintre liberalism şi socialdemocraţie este indispensabilă. Peste tot unde există în modernitate regimuri politice alternante lucrurile merg bine. Când alternanţa se face prea târziu, cum a fost în Anglia, în timpul lui Margaret Thatcher, s'au creat probleme. Dar o alternanţă la patru sau la opt ani e binevenită. E nevoie de acumulare, dar nu în disperare, şi e nevoie de redistribuire, dar nu până când se anulează orice capacitate de a produce. Nu poţi să faci redistribuire şi să sufoci producătorii. Banii să meargă la biblioteci, nu în subvenţionarea titlurilor de carte.

Rep.: - Aţi construit marea colecţie *Biblioteca pentru toţi*, aţi fost cel care a iniţiat acel proiect. Existau 52 de apariţii pe an, în fiecare Sâmbătă putea fi cumpărat următorul volum, foarte ieftin. Cum facem acum să edităm şi să difuzăm volume necesare cultivării noastre?

- Volumele trebue să ajungă în biblioteci. Aici trebue statul să se implice. Reţeaua de biblioteci trebue să fie marele cumpărător al producţiei de carte din România. Dacă rezolvi şi problema salarizării corpului didactic, atunci vei avea şi cumpărători privaţi interesaţi. La biblioteci, achiziţionarea de cărţi nu trebue să se facă printr'o listă trimisă de sus. Bibliotecile însele trebue să-şi facă listele de volume. Bibliotecarii sunt oameni calificaţi, ştiu ce să comande, îşi cunosc publicul cititor şi cartea s'ar vinde în mod real. Reţeaua de biblioteci trebue să înflorească în România. La noi, nimănui nu-i pasă de biblioteci. Fostul ministru Răzvan Theodorescu spunea că în cultură trăim în sistem capitalist, fiecare să se descurce singur. În acelaşi timp, Răzvan Theodorescu a favorizat sistemul acesta al subvenţiilor de carte, care te aruncă în zona arbitrariului. În felul acesta, anumiţi oameni, care sunt mai zurbagii, ar putea să nu beneficieze niciodată de subvenţii, să aibă şanse scăzute de publicare. Această subvenţionare a titlurilor ducea la o modificare artificială a preţurilor de vânzare, făcea decalaje între cartea subvenţionată, dintr'o dată mult mai ieftină, şi cărţi echivalente, care trăiau din propria lor energie.

Rep.: - Ar trebui să se renunţe la subvenţionarea de titluri?

- Da. Nu trebuiau să fie subvenţionate titlurile. Singurele lucrări subvenţionate pot fi: marile instrumente de lucru, lucrările colective de sinteză, dicţionarele şi enciclopediile. În rest, toţi banii să meargă la biblioteci. Acum bibliotecile sunt în pârăgină. Ele au rămas în pârăgină de pe vremea lui Dumitru Popescu-Dumnezeu care a desfiinţat, în anii '80, posturile de bibliotecar dela licee şi şcoli generale. Ideea lui Dumitru Popescu-Dumnezeu era că bibliotecile pot funcţiona prin generozitatea tinerilor profesori, cărora li s'a tăiat suplimentul de salariu pe care îl primeau ca bibliotecari. În doi-trei ani, acele biblioteci s'au tranformat în mormane de cărţi, s'au pierdut şi s'au deteriorat volume. Această mentalitate, a lui Dumitru Popescu-Dumnezeu, funcţionează până astăzi – nimeni nu are interesul resuscitării bibliotecilor şcolare – peste zece mii în toată ţara.

Rep.: - Aveţi 89 de ani. Aţi cunoscut foarte multe personalităţi despre care noi citim numai în cărţi. Putem vorbi despre câtiva dintre ei, în câteva caracterizări fulgurante. Eugen Ionescu cum era?

- Era extraordinar. Un om de o sinceritate totală. Ştiai pe cine ai în faţa ta şi te puteai baza pe el fără nici un fel de rezervă.

Rep.: - Emil Cioran?

- Şi el era la fel. Nici Cioran, nici Ionescu nu aveau duplicitate. Emil Cioran a fost impresionat de o vizită la Berlin, în Germania hitleristă, şi a scris, fără nici un fel de măsură, chestii enorme despre care i-a fost ruşine ulterior. N'a fost fătarnic. Ce a scris în *Schimbarea la faţă a României* sunt prăpăstii. Ulterior, a regretat profund şi sincer acele rânduri. Emil Cioran era de o bunătate extraordinară, de o solicitudine cum rar se poate întâlni, care mergea până într'acolo încât să se intereseze la telefon dacă cineva care l-a vizitat a ajuns bine acasă, dacă nu i s'a întâmplat nimic pe drum. Era săritor. Eu am o experinţă relevantă. În 1970, am avut o bursă la Paris (eram funcţionar la Ministerul Învăţământului) acordată de Gabriel Marcel. Primise un premiu belgian şi a făcut din el zece burse.

Rep.: - Gabriel Marcel era obligat să împartă bursa sau a fost o generozitate?

- Putea să-şi păstreze premiul, dar a dorit să susţină zece burse. Ministrul Învăţământului de atunci, Mircea Maliţa, a fost un înger. Ştia de bursă şi, pentru a-mi uşura plecarea, mi-a dat un fel de misiune, să inspectez lectoratele româneşti din Franţa.

Continuare în pag. 7

NU UITAŢI !
PLĂTIŢI ABONAMENTUL
LA CUVÂNTUL ROMÂNESC

Un apropiat al lui Ioan Paul al II-lea turna la securitatea poloneză

Un prelat foarte apropiat de secretarul Papei Ioan Paul al II-lea, şi un apropiat al lui Karol Wojtyla însuşi, ar fi fost un spion al serviciilor secrete comuniste din Polonia. Acuzaţiile ce i se aduc lui Konrad Hejmo, prelat din ordinul dominicanilor care răspunde de teologia Polonezilor din Roma, au asumat aspectul unei adevărate bombe. Mai ales la Vatican, unde după uluire a urmat amărăciunea, notează ziarul italian *La Stampa* în ediţia de Joi, 28 Aprilie.

Un colaborator apropiat al Papei Wojtyla, care şi-a exprimat *"tristeţea"* pentru dezvăluirile făcute, a anunţat că, "din păcate", Institutul din Varşovia care a informat că se află în posesia unor documente care dovedesc apropierea dintre prelat şi serviciile secrete comuniste (Institutul memorialului împotriva crimelor naziste şi comuniste, IPN) *"este considerat foarte serios"*.

Desigur, înainte de a exprima o apreciere, sursele Vaticanului au anunţat că va fi oportun să se ceară autorităţilor poloneze accesul la cele peste 700 de pagini de documentaţie strânsă în acest dosar.

Potrivit televiziunii poloneze, documentele - fie hârtii scrise, fie înregistrarea unor conversaţii cu agenţi comunişti - au ieşit la iveală numai în urmă cu câteva săptămâni. Au fost dezvăluite ziariştilor de directorul IPN, Leon Kieres. Acesta a relatat că IPN *"este în posesia unor documente care atestă apartenenţa în anii '80, a părintelui Konrad Stanislaw Hejmo la serviciile secrete din Polonia comunistă"*. IPN anchetează asupra crimelor comise în Polonia naziştilor germani şi a regimului comunist. Această situaţie face deosebit de dificilă poziţia prelatului din ordinul dominicanilor.

Leon Kieres este considerat o persoană extrem de prudentă. Atunci când, săptămânile trecute, jurnalistul polonez, Bronislaw Wildstein dela cotidianul *Rzeczpospolita* (*Republica*), de unde a fost demis sub acuzaţia de a se fi folosit de jurnalism în scopuri politice, a dezvăluit o listă de *"complici"*, Leon Kieres l-a criticat dur. *"Lista Wildstein"*, care a creat mare vâlvă în Polonia, conţinea numele a 240.000 persoane. Dar aceştia ar fi fost ex-agenţi ai serviciilor secrete comuniste, informatori *"sub acoperire"* şi victime ale acţiunii regimului. *"Nu vreau să linşez moral pe nimeni* - a afirmat Wildstein, în focul polemicilor - *şi nimeni nu a spus că lista mea este numai una de agenţi"*. Dar Leon Kieres a ripostat cu duritate: *"Dacă cineva vorbeşte despre o listă a serviciilor secrete este răspunzător pentru cei pe care Institutul nostru i-a recunoscut drept <victime>, dar şi pentru toţi cei care, în calitate de oficiali ai Partidului, sau membri ai serviciilor secrete nu se află pe listă"*, dând de înţeles că lista putea fi folosită în scopuri diferite de cele ale simplei reconstituiri a adevărului istoric.

Acum, faptul că tocmai Leon Kieres, care a arătat unele documente ziariştilor, a afirmat că părintele Hejmo era un colaborator al regimului, aceasta conferă forţă acuzaţiei. Kieres a mai adăugat că Hejmo, astăzi în vârstă de 69 de ani, folosea pentru serviciile secrete pseudonimele *"Hejnal"* şi *"Dominik"*. Fără a fi nevoie de prea multă fantezie, Hejnal ar fi o uşoară schimbare a numelui de familie, iar Dominik o aluzie la ordinul religios al dominicanilor.

Situaţia nu se prezintă roz pentru prelatul dominican. Starețul dominicanilor din Polonia a afirmat într'o declaraţie laconică, dată publicităţii imediat după ce a luat notă de voluminosul dosar, că *"într'adevăr acestе documente conţin lucruri grave şi înspăimântătoare!"*.

La 27 Aprilie, părintele Hejmo a plecat dela reşedinţa din Roma, Casa Pelerinilor Polonezi, şi s'a îndreptat spre aeroportul Fiumicino, pentru a zbura spre Varşovia. Dar, aflând că posturile de televiziune şi de radio din Varşovia aşteptau sosirea sa, a revenit la Roma, unde îşi pregăteşte apărarea - o bătălie decisivă. El respinge toate acuzaţiile ce i se aduc. A vorbit la televiziunea poloneză şi a afirmat că lucrurile ce se spun despre el sunt "absurde". *"Este total absurd. Au fost persoane care veneau să ne vadă, definindu-se drept mari prieteni şi care se interesau despre toate, mai ales despre Papa"*. Prelatul a recunoscut însă şi că a fost *"solicitat"* de serviciile secrete în epoca comunistă, *"la fel ca toţi preoţii"* din Polonia. A mai adăugat şi ceva care i-ar putea face poziţia în interiorul Bisericii comunităţii poloneze şi mai dificilă. Şi anume că fiecare preot, la vremea respectivă, *"avea în mod obligatoriu un tutore"* în serviciile secrete.

Hejmo pregăteşte deja strategia. A încercat să îl contacteze pe secretarul Papei Ioan Paul al II-lea, monseniorul Stanislao Dziwisz. Potrivit unora dintre apropiaţii săi, este posibil să susţină că vocea sa a fost *"furată"* atunci când colabora la Radio Vatican şi apoi *"mixată"* abil de tehnicienii serviciilor secrete, pentru a fabrica dovezi împotriva sa, de folosit atunci când se va dovedi util, pentru a-l discredita. Totodată, ar putea susţine că documentele găsite şi date publicităţii de Institut, ar fi o *"vendetă"* postumă a serviciilor pentru a tulbura apele.

Poate că în anturajul papal al părintelui Konrad Hejmo, exista încredere, dar până la un punct. Într'adevăr, prezenţa sa era constantă în universul care gravita în jurul Pontifului, dar în realitate marginală. Nu avea funcţii în Curie, nu a făcut *"carieră"* nici la Roma nici în Polonia. Jonathan Kwitny, un istoriograf al lui Wojtyla, vorbeşte despre părintele Hejmo ca despre *"directorul reţelei secrete informative a Papei"* în patrie, după lovitura lui Jaruzelski din 1981. Dar într'o anumită perioadă, părintele Hejmo părea un *"simpatizant"* al Primatului Poloniei, Glemp, care părea să aibă o linie diferită de cea a Papei, privind înfruntarea regimului comunist. Atât de mult, încât Papa l-a făcut să aştepte trei zile pe cardinal înainte de a-i acorda audienţa, iar Glemp, prin intermediul părintelui Hejmo, s'a plâns de faptul că *"Papa nu înţelegea şi se lăsa influenţat din exterior"*. Dacă părintele Hejmo ar fi avut cu adevărat relaţii cu serviciile secrete, această poziţie morbidă s'ar fi încadrat în acest tablou.

După căderea Zidului, în 1989, dominicanul, impozant şi cu părul lung argintiu, era foarte cunoscut în Piaţa Sfântul Petru şi în jur, şi a avut dintotdeauna o relaţie deschisă şi neoficială cu jurnaliştii. Se număra printre cei care ar fi dorit o *"linie dură"* faţă de exponenţii trecutului comunist. Atunci când Mazowiecki a venit să-l întâlnească la Roma pe Ioan Paul al II-lea, şi i-a explicat cum se va comporta în perioada de *"după Zid"*, adoptând o poziţie contrară epurărilor, părintele Hejmo a comentat: *"Mazowiecki a comis cea mai gravă eroare din vremurile de după cel de-al Doilea Război Mondial - a lăsat comuniştii în funcţiile lor"*.

Pentru părintele Hejmo alegerea lui Karol Wojtyla în scaunul Sfântului Petru a reprezentat o cotitură fundamentală. În 1978, lucra la *"Inroads"*, un săptămânal adresat tineretului catolic polonez, care avea nevoie de sprijinul său pentru a evita cenzura autorităţilor. Câteva luni mai târziu, munca i s'a schimbat: i s'a încredinţat organizarea primei vizite papale în patria sa. Un an mai târziu se afla la Roma, la conducerea unui serviciu secret informativ, pentru Papă. Câţiva ani mai târziu, a revenit în Polonia pentru a încerca să ajute Solidarnosc. Între timp, s'a transferat la Roma, pentru a învăţa italiana.

În vastele cercuri poloneze care au urmărit ani de zile activitatea Papei polonez nimeni nu vrea să creadă că părintele Konrad ar fi un spion. Dar îngrijorează cele 700 de pagini ale dosarului asupra sa şi teama că ceva adevăr există în ele, care îl incriminează pe părintele dominican.

"O mare surpriză", a afirmat monseniorul Tadeusz Pieronek, membru al episcopatului polonez. *"Nu trebue să se uite că sistemul comunist era nemilos, îi ţinea pe toţi cu mână de fier. Nu mi se mai par vremurile potrivite să dezvălui acest gen de informaţii, după toate lucrurile prin care am trecut prin moartea Papei"*, a mai spus el.

Una dintre ultimele ieşiri publice ale părintelui Hejmo a fost pentru a comenta perioada *"de după Wojtyla"*, *"Pentru Polonezii dela Vatican este sfârşitul unei epoci. Este ca şi cum ne-ar fi fugit pământul de sub picioare. Priviţi monseniore Stanislaw, s'a dus <trist şi schimbat>"*.

În opinia părintelui Jarek Cielecki, directorul *Vatican Service News* "părintele Hejmo ar fi fost constrâns. Aşa cum li s'a întâmplat şi altor persoane să fie constrânse să lucreze pentru serviciile secrete, este posibil ca şi el să fi fost constrâns. Dar nu voi crede niciodată, chiar dacă informaţia se va dovedi reală, că părintele Hejmo ar fi putut să colaboreze spontan".

Filosoful Mihai Şora

Urmare din pag. 6

Rep.: - Şi acolo v'aţi întâlnit din nou cu Emil Cioran?

- Îl frecventam destul de mult. Şi i-am spus odată, în treacăt, că m'a invitat la masă Gabriel Marcel. Şi în ziua când trebuia să merg la masă, Cioran mi-a dat un telefon şi mi-a spus: *"vezi că eşti invitat la masă la Gabriel Marcel, să nu uiţi. Şi să fii exact la ora fixată, te rog eu"*, mi-a spus Cioran. Eu nu văd un Român – când un prieten de-al lui are o întâlnire importantă – să facă din asta propria lui grijă. Cioran a făcut-o.

Rep.: - Vă mai dau un nume: Mircea Eliade.

- Eram foarte bun prieten cu el. Ca om era minunat, generos, un tip trepidant, plin de temperament. Când eram student, am comparat elocinţa lui Eliade cu cea a lui Nae Ionescu. Eliade era ca un şuvoi debordant, nu stătea să-şi aleagă foarte atent cuvântul cu care să tragă la ţintă. Spre deosebire de Eliade, Nae Ionescu vorbea liniştit, rar, fără ridicarea vocii şi – în momentele culminante ale expunerii, când era extrem de important – făcea o pauză infinitezimală şi stăteai cu sufletul la gură să vezi ce va spune. Şi spunea exact cuvântul care te interesa. Nae Ionescu nu gesticula, stătea aşezat la catedră.

Rep.: - Şi de ce Nae Ionescu a fost un model?

- Pentrucă răspundea unor întrebări pe care le aveai. Venea în întâmpinarea unor aşteptări.

Rep.: - Eliade prin ce cucerea?

- Vorbea despre India, hinduism, lucruri pe care tu nu le ştiai.

Rep.: - Şi cum s'a făcut trecerea la simpatia lui pentru legionarism?

- Nu ştiu. In România era un moment de politicianism, erau acte de corupţie scoase la iveală, afacerea Skoda, de exemplu. Mişcarea legionară nu părea să urmărească acapararea puterii, ci un tip de dăruire, de sacrificiu în beneficiul colectivităţii. Eliade credea probabil că asta era un fel de regenerare spirituală a neamului.

N'a fost membru al mişcării legionare şi a renunţat, s'a delimitat de ea după ce lorga a fost asasinat. El a fost simpatizant legionar în faza Codreanu. Mult mai greu de înţeles este ce s'a întâmplat cu Noica.

Rep.: - Ce s'a întâmplat cu Noica?

- Noica a scris, în favoarea legionarilor, până în faza Sima. A fost un militant, a scris foarte fierbinte în favoarea legionarilor.

Rep.: - Cum a fost Noica mai departe?

- Ulterior, Noica a fost un tip pocăit. Regreta. Dar eu am o explicaţie pentru aceste întorsături ale personalităţii: el nu-şi putea stăpâni întregul, mereu oscila între intelect şi *"sufletel"*. El mereu a optat pentru ceva, când pentru suflet, când pentru spirit. A început în stratosferă, senin, pe urmă a căzut în legionarism, după aceea s'a căit, a avut alte preocupări..

Rep.: - Când îl vizitaţi la Păltiniş, în anii '80, aţi vorbit vreodată cu Noica de simpatiile sale legionare?

- N'am vorbit. Tema era foarte delicată. Noica o evita.

Rep.: - Cum era Mircea Vulcănescu? Şi pe el l-aţi cunoscut.

- Mircea Vulcănescu era un vârf de potenţial. El îşi dădea în vileag acest vârf de potenţial numai la cerere. Era tobă de carte, se dezvăluia însă numai când simţea că cineva avea nevoie de ea. Când cineva îl solicita, descoperea la Mircea Vulcănescu arhitecturi de gând absolut extraordinare. Multe din ele expuse oral, dar ca o catedrală: vibrante. Cred că Vulcănescu era vârful acestei generaţii.

Rep.: - Vă e dor de aceşti oameni, de Noica, de Eliade, de Cioran, de Eugen Ionescu?

- Erau oameni minunaţi. Toţi.

Rep.: - Iertaţi-mă, aveţi 89 de ani, cum vă priviţi sfârşitul?

- M'am gândit la sfârşit, dar nu e obsesie. Sunt încă în foarte bună condiţie fizică. Umblu cu nemiluita, pot umbla şi zece ore pe zi. Îl am în minte pe bunicul meu patern. Era ţăran din Apuseni. Se născuse în 1840 şi a murit în 1939. Avea 99 de ani când a murit. Era cam pe la sfârşitul lui August. A reparat la car, a lucrat toată ziua, a dat din bardă. Şi seara a spus: *"Tare mă dor şalele"*. S'a dus să se odihnească şi a murit.

Rep.: - Între 1938 şi 1948 aţi avut o bursă la Paris. V-aţi întors la Bucureşti în 1948, să vă vedeţi părinţii, şi n'aţi mai putut reveni în Franţa. Comuniştii v'au blocat plecarea. Regretaţi că n'aţi revenit în Franţa, că nu v'aţi împlinit ca intelectual francez de origine română?

- Nu regret nimic. Ţin foarte mult la ţara asta. În Franţa făceam parte din Partidul Comunist. Venind în România m'am trezit din utopie.

Rep.: - Cum aţi trecut prin comunism?

- Am avut limpede în minte o idee. M'am întrebat ce nu pot face. Singurul lucru pe care hotărîsem că nu-l puteam face era să scriu, adică să-mi aştern gândul pe hârtie. Dacă m'aş fi lăsat o singură dată ademenit, ca să scriu gândul meu, ulterior ar fi trebuit să scriu gândul celuilalt, să fac elogiul cine ştie cui, apoi să-mi pun semnătura pe cine ştie ce prăpăstii.

Rep.: - Şi aşa aţi scăpat de ruşinea scrisului la comandă?

- Da, am rămas un intelectual care vorbeşte când e nevoie, dar care în general tace.

Rep.: - Pregătiţi o carte pentru tipar?

- Voi trimite la tipar *Clipa şi timpul* pentru a încheia ciclul filozofic început cu *Sarea pământului* şi continuat cu *A fi, a face, a avea*, apoi cu *Eu-tu-el-ea* sau *Dialogul generalizat*.

Ovidiu SIMONCA

Interviu publicat de *Observator Cultural*

TRADUCERI AUTORIZATE
(CERTIFIED TRANSLATIONS)
Membru ATIO & CTIC

Diplomă şi Foaie Matricolă ~ Adeverinţe
Certificat Naştere – Căsătorie - Cazier
Hotărâre Divorţ - Acte Sponsorare

LUCIAN EFANOV
Tel: 416 - 587 - 6603

Specializat în acte de echivalare studii pentru
Ontario College of Teachers ~ Medical Council
şi Professional Engineers of Ontario

Fax: 905 - 619 - 9345
E-mail: postscriptum@lycos.com
Web site: PostScriptum.Netfirms.com

Traduceri profesionale, la preţuri rezonabile!
Post-Scriptum Translations

Vocaţia sacrului

Dan COSMULESCU

În toamna anului 1996 am avut fericitul prilej să cunosc, la Bucureşti, la prima sa revenire în România, după un exil de 27 de ani la Paris, pe scriitorul român Sergiu Grossu care m'a copleşit nu numai prin erudiţia sa însoţită de o modestie şi onestitate aristocratică, dar mai ales printr'o rară sensibilitate sufletească, prin adânca şi ferma sa gândire de esenţă creştină. De câte ori a revenit apoi în ţară, ne-am revăzut aproape de fiecare dată, oferindu-mi satisfacţia de a-i cunoaşte mai bine preocupările personale, precum şi ale distinsei sale soţii, regretata scriitoare Nicole Valéry, din îndelunga şi aspra perioadă a exilului lor parizian.

Aceste două sensibile făpturi, Nicole Valéry şi Sergiu Grossu, s'au cunoscut după ce au trăit chinurile şi torturile purgatoriului universului concentraţionar comunisto-securist din România în cea mai cumplită perioadă a lui. Însoţirea lor nu a însemnat doar unirea firească pe temeiul celui mai frumos sentiment uman, iubirea, ci, şi îndemnul printr'un legământ divin, aproape mistic, de a-şi consacra toate gândurile, aspiraţiile şi energia creatoare, generoasei şi, totodată temerarei acţiuni de apărare şi sprijinire în spiritul valorilor creştine a tuturor Românilor persecutaţi de un regim politic anacronic, produs al unei ideologii gregare şi bezmetice.

Nu a fost deloc uşor ca, într'o ţară care doar teoretic oferea speranţe, soţii Grossu să izbândească fără mijloace materiale, fără o reală devoţiune din partea unor potenţiali amici, într'un mediu bântuit de o deşănţată propagandă de stânga şi atee în care intelectualitatea franceză era încă (anii '70 ai sec. XX) fascinată de operele pro-comuniste ale lui Jean Paul Sartre, mediu care nu cunoscuse ferocitatea comunismului. Cu atât mai mult, acţiunea soţilor Grossu se impunea cu o vitală stringenţă, cu vigu-roase accente de apostolat creştin, într'un Occident care trebuia trezit la realitate, să cunoască neapărat suferinţele naţiunilor captive din spatele odioasei cortine de fier.

Neclintiţi în hotărîrea lor, încă dela început, s'au angajat singuri într'o nobilă şi acerbă cruciadă anticomunistă, folosind cu o energie aproape biblică toate mijloacele pe care şi le-au putut agonisi în mai puţin de doi ani dela obţinerea statutului de azilanţi la Paris. Împreună au fondat şi au asigurat apariţia (pe o perioadă de 21 de ani, 1971-1992) a publicaţiei *"Catacombes"* (în limba franceză), aceasta constituindu-se într'o autentică tribună ecumenică prin care Occidentul şi SUA au putut conoaşte crunta şi incredibila realitate pe care au trăit-o milioane de oameni sub regimurile totalitare, lipsiţi de cele mai elementare şi fundamentale drepturi. Publicaţia *"Catacombes"* s'a bucurat de colaborarea permanentă a unor distinse personalităţi culturale, membri ai Academiei Franceze şi ai Institutului Franţei: Jean Guitton, Wladimir d'Omersson, Gabriel Marcel, precum şi cardinali, preoţi, profesori universitari, teologi vestiţi, scriitori, ziarişti etc.. Publicaţia a apărut în tiraje de peste 30.000 de exemplare, cu difuzare în întreaga lume, reprezentând cel mai consistent şi elocvent mesaj pentru occidentalii ignoranţi ai coşmarului comunist; un curajos semnal de alarmă pe care încă îl mai reprezintă pentru liniştea omenirii existenţa, chiar sporadică, a acestei calamităţi ideologice. În aceeaşi perioadă, la editura *"Catacombes"*, soţii Grossu au publicat numeroase lucrări în limba franceză, unele fiind traduse şi în limba engleză (în ediţii numărând între 5000 şi 12000 de exemplare fiecare) în care Occidentul, el însuşi aflat într'o controversată şi obscură luptă de idei, a urmărit cu vădit interes ceea ce nu cunoştea despre martirajul credincioşilor din ţările comuniste, elucidându-şi, astfel, treptat, treptat, propriile îndoieli ideologice.

Soţii Grossu au fondat Asociaţia Radiofonică pentru Biserica Tăcerii - numită astfel pentrucă această instituţie fundamentală era ţinută cu călcâiul la gură de regimurile comuniste -, organizând prin Radio Trans Europa Lisabona două genuri de emisiuni: *"La Chaine"* (*"Lanţul"*), în limba franceză (1971-1974) care, pe canalul televiziunii franceze FR3 în cadrul rubricii *"Tribuna liberă"*, dezbătea cu argumente indubitabile şi cu documente certe problema persecuţiei religioase în regimurile totalitare comuniste, şi *"Duh şi Adevăr"*, în limba română (1971-1992), prin care, pe calea undelor, lumea occidentală era informată, cu precădere, despre opresiunea spirituală din România.

În toată perioada exilului, soţii Grossu au organizat zeci de conferinţe la Paris, în multe alte oraşe din Franţa, precum şi în alte ţări din occidentul Europei, conferinţe susţinute cu microfilme, prin care auditoriul era încunoştinţat despre martirajul creştinilor din ţările comuniste.

La fel de notabilă şi cu un real impact în rândul intelectualităţii europene, şi nu numai, s'a manifestat colaborarea lui Sergiu Grossu la numeroase publicaţii franceze (*"L'Homme Nouveau"*, *"Tant qu'il fait jour"*, *"L'Encyclopédie poétique"*, *"Famille chrétienne"* etc.), precum şi la unele publicaţii româneşti din străinătate: *"Revista Scriitorilor Români"* (la München), *"Buna Vestire"* (la Roma), *"Solia"* şi *"Drum"* (în SUA), *"Cuvântul Românesc"* (Canada), *"Literatura şi Arta"* ca şi *"Basarabia"* (în Republica Moldova, fosta Basarabie românească). În România, împlinind dorinţa soţiei sale, a înfiinţat la Bucureşti, în anul 2000, *"Centrul de cultură creştină Nicoleta-Valeria Grossu"*, pornind dela premisa că în ţara noastră, înainte de reforma politică şi economică, după evenimentele din Decembrie 1989, se impunea cu maximă prioritate o profundă regenerare spirituală a întregii societăţi. Numai în măsura în care se va înfăptui acest imperativ se va putea spera la o reală îndreptare a situaţiei precare în care se află ţara acum. Trebue subliniat că astăzi, în România, funcţii-cheie în economie, ca şi în administrarea treburilor obşteşti, şi nu numai, se află încă în mâna unor personaje care au făcut parte din structurile comunisto-securiste de vârf ale fostului regim, ceea ce constituie o piedică în reformarea pe principii democratice a societăţii româneşti.

Sensul adevărat al vieţii lui Sergiu Grossu - după propria-i mărturisire: *"luptă, alergare, credinţă"*, în aproape 65 de ani de intensă trăire spirituală, învăpăiată mereu de dorul Binelui, Adevărului şi Frumosului, şi de biruinţa acestora asupra răului -, se regăseşte, ca o nepreţuită comoară, adunată între coperţile a peste 40 de volume de versuri, proză, eseuri etc., din care: 12 în limba franceză, 3 în limba engleză, 25 în limba română. O viaţă de om aflat mereu în luptă cu sine, cu proiectele, neîmplinirile şi neliniştile sale pentru liniştea semenilor.

Fiinţa care i-a fost totdeauna alături, în tot ce a gândit şi a întreprins, ca un înger păzitor, dar şi ca un credincios şi neînfricat camarad, a fost Nicole Valéry (pseudonimul literar al Nicolettei Valeria Bruteanu, nepoată a lui Iuliu Maniu, pe linie maternă). Nicole Valéry poate fi cunoscută în cele mai tainice cute ale fiinţei sale profund creştină, ale intransigenţei şi fermităţii credinţei, în cartea, intitulată: *"Bene soistu, prison"* (*"Binecuvântată fii, închisoare"...*), apărută la prestigioasa editură pariziană *"Plon"*, în trei ediţii succesive, fiind tradusă imediat şi în limbile engleză, franceză, italiană şi norvegiană. În această carte, unică în felul ei, care cuprinde o înfăţişare fidelă a regimului concentraţionar comunisto-securist din România, a cărui victimă nevinovată a fost însăşi autoarea, în divina-i înţelepciune, mărturiseşte, printre altele: *"Am căutat ca odată cu istorisirea unor momente trăite, singură sau în colectiv (în perioada de detenţie), să înjghebez şi un fel de unic tratat de tehnică spirituală utilă oricărui suflet dezorientat"*, iar mai departe: *"De fapt, în toate momentele grele ale vieţii mele - mă refer la cele din detenţie - am ştiut că Dumnezeu este cu mine. Şi, atunci, ce pot să-mi facă nişte oameni?"*. Supremă şi sublimă dovadă a puternicei credinţe creştine de care era

Actriţa Maria Ploae, în rorul principal din filmul "BINECUVÂNTATĂ fii, ÎNCHISOARE"

însufleţită. Ca un corolar al acestei mărturisiri de adevărată mucenică, se cuvine a adăuga aprecierea Anei Blandiana exprimată în *"Cuvântul înainte"* la ediţia în limba română a cărţii, citătm: *"În perspectiva autoarei, Nicole Valéry Grossu, închisoarea apare ca un loc al iubirii, căci doctrina cristianică demonstrează că nenorocit cu adevărat nu este cel ce îndură rău, ci acela care - fără să înţeleagă de ce - îl face"*. Iar actriţa Maria Ploae, interpreta rolului principal din filmul care a fost turnat după cartea *"Binecuvântată fii, închisoare"...*, cutremurată de infernul evocat de film, a mărturisit că: *"prin credinţa în Dumnezeu, iadul închisorii comuniste a putut fi învins"*. Cele mai elocvente şi zguduitoare exemple ale acestui iad se regăsesc în poeziile create în închisoare de Radu Gyr şi Nichifor Crainic, ca şi în memoriile multor intelectuali români creştini care au mai supravieţuit ororilor regimului totalitar.

Reputatul cineast român, Nicolae Mărgineanu, citind cartea *"Binecuvântată fii, închisoare"...*, a fost într'atât de impresionat încât, la propunerea lui Sergiu Grossu, a acceptat fără reţinere să toarne un film după carte. Aşa s'a născut filmul, purtând titlul cărţii. Trebue ştiut că, fără înţelegerea cristianică a lui Sergiu Grossu, fără viziunea regizorală a lui Nicolae Mărgineanu şi, nu în ultimul rând, fără dăruirea şi talentul creator al actriţei Maria Ploae (soţia regizorului), care a îmbrăcat şi a purtat cu inspiraţă şi eroică devoţiune cămaşa protagonistei filmului, transmiţând privitorului fiorul sublimei izbânzi prin suferinţă, pelicula n'ar fi realizat succesul de care s'a bucurat din plin. Astfel, la Festivalul Filmelor Lumii dela Montréal - Canada (ediţia 2003), care a adunat la start sute de filme din întreaga lume, într'o companie selectă, filmul *"Binecuvântată fii, închisoare"...*, a obţinut *"Premiul pentru cea mai bună contribuţie"*, precum şi o *"Menţiune specială"* a Juriului Ecumenic, iar publicaţiile canadiene *"Journal de Montréal"*, şi *"La Presse"* i-au acordat largi şi elogioase spaţii. Filmul a fost proiectat la Quebec şi la Toronto unde s'a bucurat de acelaşi meritat succes. A fost invitat, de asemenea, la Festivalul filmului francofon dela Namur, la un festival internaţional de filme din Polonia, la Amiens (Franţa) şi în Italia. Filmul a fost cumpărat pentru marile ecrane din Elveţia şi din Belgia. A fost prezentat la Paris, la Sala *"Le Latin"*, destinată special producţiilor din ţările de origine latină. La această viziunare, participând şi D-na Ioana Celibidache a afirmat: *"Acest film trebue să treacă peste hotare şi să lumineze Occidentul ORB, arătând, astfel, prin imagini, unde este suferinţa şi unde este creştinismul"*. Este absolut necesar să se ştie că la Irkuţk, capitala Siberiei, la cea de-a 13-a ediţie a Festivalului Internaţional de Film *"Cavalerul de Aur"* (festival unic în lume prin profil şi amploare), care adună anual sute de filme cu caracter religios, spiritual, ficţiune, documentar etc. (festival aflat sub patronajul Patriarhiei Ruse), deşi a participat pentru prima oară şi un cineast român (Nicolae Mărgineanu), filmul *"Binecuvântată fii, închisoare"*... a fost distins cu premiul al doilea *"Cavalerul de Argint"*. S'a afirmat cu acest prilej că: *"Siberia postsovietică ştie ce înseamnă suferinţa* (apropó de cutremurătoarea expresie: *"Pohod na Sibiri"*) *şi poate tocmai de aceea evocarea salvării prin religie şi spiritualitate din acest film a avut un deosebit ecou"*. Filmul a fost proiectat şi la Institutul de Ştiinţe Politice din Paris în faţa studenţilor din anii terminali. Vizionându-l, aceştia au rămas uluiţi de ororile comise în România în anii '50 (ai secolului XX) şi au vrut să afle dacă făptuitorii crimelor au fost pedepsiţi. Numai că cei care au condus România după Decembrie '89 (unii dintre aceştia autori morali sau chiar torţionarii regimului totalitar) au secretizat arhivele şi chiar le-au *"pieptănat"* şi au împiedicat prin mijloace oculte aflarea adevărului despre tot ce s'a întâmplat în acea cumplită perioadă. Filmul a fost foarte bine apreciat în străinătate în timp ce în România a fost văzut prea puţin, doar o săptămână în Bucureşti şi mai puţin în Cluj, şi s'a încheiat un contract cu TVR1 care încă nu funcţionează.

Surprinzător şi de neînţeles este poziţia Bisericii Ortodoxe Române care s'a arătat a fi de o inexplicabilă şi suspectă indiferenţă faţă de mesajul în primul rând religios al acestui film.

Cei ce au condus România în perioada postdecembristă poartă o mare răspundere în ceea ce priveşte formarea şi instruirea tineretului în spiritul creştin, în scopul însănătoşirii morale a întregii societăţi care a fost metodic infectată cu virusul ideologiei comuniste aproape 45 de ani (1944-1989). Ecranele televizoarelor noastre sunt inundate de filme porno şi de manele (multe dintre acestea de o calitate îndoielnică), neaducându-ne nici un bine, ci, dimpotrivă, ne îndepărtează de adevăratele valori creştine, cele ce au constituit totdeauna temelia rezistenţei poporului român în faţa tuturor potrivnicilor care s'au vânturat pe aceste locuri.

De curând, Sergiu Grossu s'a întors definitiv în România, cu nădejdea că, prin harul şi darul ce l-au însoţit aproape 65 de ani în activitatea sa de adevărat luptător şi misionar creştin, va reuşi să adauge un strop de credinţă în replămădirea spiritualităţii româneşti, conferindu-i acesteia temeiul revenirii în spaţiul cultural universal şi al perenităţii ce i se cuvine. Nu-i va fi deloc uşor dar, credinţa, perseverenţa şi talentul cu care a fost înzestrat stau chezăşie izbânzii pe care şi-o doreşte, spre folosul tuturor semenilor săi.

Sergiu Grossu, împreună cu regretata sa soţie, Nicole Valéry, în timpul unui veac nebun (sec. XX) şi pe alocuri ateu, au purtat mereu cu ei, ca pe un strălucit şi nebiruit stindard, vocaţia sacrului. Aceasta temeinicește şi acum silinţa lui Sergiu Grossu pentru regenerarea poporului român, personal, afirmând că, citez: *"România are nevoie de o nouă revoluţie, de cea mai frumoasă, mai constructivă şi mai utilă* (<*şi nesângeroasă*>, sublinierea noastră), *revoluţia interioară a înnoirii, a conversiunii, a învierii omului şi, prin om, a societăţii. Este vorba de o revoluţie educativ-creştină, acţionând de jos în sus, care va lansa în arena vieţii politice elitele sociale de prim rang, destoinici, să transforme România prin forţa personalităţii lor transformate prin Iisus. Nu cârpirea societăţii, ci pur şi simplu înnoirea sa integrală"*, am încheiat citatul.

În felul acesta, România se poate elibera de răul care o sugrumă, iată, de peste 60 de ani.

CITIŢI LUNAR "CUVÂNTUL ROMÂNESC"

MOARTEA ULTIMULUI PUI DE VULTUR

MIHAI BIBESCU BRÂNCOVEANU

George GEORGESCU

"A fost odată un zburător cu păr de aur şi ochi de vultur, care în bezna nopţii conducea pasărea de oţel cu suflet de foc". Sunt cuvintele Generalului de Escadră Gh. Jienescu, Subsecretar de Stat al Aerului în guvernul anului 1943, rostite la moartea tânărului sublocotenent de aviaţie prinţul Mihai Bibescu Brâncoveanu care şi-a frânt aripile într'o misiune de luptă din cel de al Doilea Război Mondial, salvându-şi coechipierii cu preţul vieţii sale. Era ultimul vlăstar din spiţa Brâncovenilor şi împlinise de puţin timp vârsta de douăzeci şi doi de ani. Aşa cum se menţionează într'un ferpar din ziarul Universul cu data 25 Octombrie 1943, *"a căzut pentru totdeauna, în ceasurile în care moartea secera flămândă recolta ei de vieţi omeneşti"*.

În cavoul cu însemnele heraldice ale familiei princiare Bibescu din parcul Palatului Mogoşoaia dorm astăzi alături ultimii Brâncoveni care au încheiat un capitol al zbuciumatei noastre istorii. Lângă Mihai Bibescu Brâncoveanu, vânător de noapte, este înmormântat şi fratele său George Basarab Brâncoveanu, vânător de zi, care a căzut la rândul lui eroic neacceptând o misiune lipsită de pericol recomandată de comandantul de Escadrilă Lt. Dicezare care i-a atras atenţia după moartea fratelui său Mihai că a rămas ultimul dintre Brâncoveni şi trebue menajat. *"Nu pot accepta, sunt un Brâncoveanu şi trebue să-mi fac datoria!"*, i-a răspuns acesta şi a căzut eroic într'o luptă aeriană cu Messerschmidt-urile germane lângă Sibiu, în zilele când Armata Română declanşase asaltul pentru eliberarea Transilvaniei. Astfel a dispărut ultimul urmaş al celor două familii care au dat un număr însemnat de Domnitori pe tronul Ţării Româneşti, în perioada luptelor de ieşire de sub suzeranitatea otomană.

Într'o regiune deosebit de pitorească la numai treisprezece kilometri de Bucureşti, în mijlocul unui parc înconjurat de arbori seculari se afla fosta reşedinţă a Domnitorului martir care a dat numele său unui stil arhitectonic ce a supravieţuit până în zilele noastre. În anul 1702 Constantin Brâncoveanu a construit Palatul dela Mogoşoaia pentru fiul său Ştefan, alături de care şi împreună cu ceilalţi trei fii ai săi, Constantin, Radu şi Matei avea să fie asasinat de otomani la Istambul, în acea *"zguduitoare tragedie"*, cum au scris cronicarii vremii. Palatul ale cărui ziduri groase se oglindesc în apele limpezi ale lacului din apropiere este un monument de arhitectură specifică stilului brâncovenesc, cu elemente bizantine, de renaştere italiană şi de stil autohton românesc. Marele Logofăt Constantin Brâncoveanu, nepotul pe linie maternă al Domnitorului Şerban Cantacuzino era după tată *"coborâtor din Basarabi"*, cum se considera şi cum este menţionat la mormântul său din Biserica Sf. Gheorghe-Nou din Bucureşti pe care a ctitorit-o: *"Aici odihnesc oasele fericitului Domn Ion Constantin Brâncoveanu Basarab Voievod"*. Urcat pe tronul Ţării Româneşti la cererea boierilor el a dus o politică în urma căreia au luat un puternic avânt cultura şi artele.

După moartea lui, Palatul dela Mogoşoaia a fost jefuit prădat şi restaurat în câteva rânduri, trecând în posesia unora dintre urmaşii săi care se trageau din nepotul Domnitorului, fiu al primului născut Constantin, ce scăpase de decapitare, după cum scrie Florentinul Anton-Maria Del Chiaro secretarul Domnitorului martir în lucrarea sa intitulată *"Revoluţiile Valahiei"*, întrucât era în vârstă de numai un an. Pentru a nu se stinge neamul Brâncovenilor, ultimul descendent direct, marele Ban Grigore Brâncoveanu-Basarab neavând copii a înfiat-o pe nepoata sa Zoe, soţia lui Gheorghe Bibescu, care a urcat pe tronul Ţării Româneşti, primul lor născut având dreptul să poarte numele Basarab-Brâncoveanu. Astfel, urmaşii Domnitorului Gh. Bibescu au purtat numele iluştrilor înaintaşi, Bibescu Basarab-Brâncoveanu. După abdicarea Domnitorului Gh. Bibescu şi plecarea lui din ţară, reşedinţa a rămas fiului său Nicolae Bibescu, care a construit în parc o capelă unde au fost înmormântaţi ultimii moştenitori. În anul 1911, Palatul şi Domeniile dela Mogoşoaia au revenit prinţului George Valentin Bibescu şi soţiei sale, Martha (Lahovary) Bibescu, ultimii moştenitori ereditari care au restaurat Palatul cu ajutorul arhitectului venetian Domenico Rupolo, dându-i aspectul pe care îl are astăzi.

George Valentin Bibescu era nepotul Domnitorului Gh. Bibescu, fiu al principelui George Bibescu fost ofiţer în armata franceză şi al Valentinei de Riquet, contesă de Caraman-Chimay din vechea nobilime franceză cu care tatăl său se căsătorise la Paris unde studiase la Academia Militară Saint-Cyr. Era un pasionat al aviaţiei, poseda brevet internaţional de pilot obţinut la Şcoala de Aviaţie a lui Louis Bleriot din Franţa iar în Primul Război Mondial a comandat două escadrile cu care a efectuat raiduri în liniile germane. Era posesor al câtorva recorduri aviatice printre care zboruri până în Africa, America şi India, unde avionul *"Fokker"* pilotat de el a fost atacat de un stol de vulturi la înălţimea de 2500 de metri, la aterizarea forţată pierzându-şi viaţa secundul său locotenentul Radu Beller. În anul 1927, George Valentin Bibescu a fost ales Preşedinte al Federaţiei Aeronautice internaţionale. Probabil acest pionier al aviaţiei noastre a insuflat celor doi nepoţi ai săi, principii Mihai şi George Basarab Brâncoveanu dragostea şi pasiunea lor pentru pilotaj. Despre ultimii doi vulturi brâncoveneşti au rămas extrem de puţine mărturii scrise. Având sânge princiar în vine, în presa postbelică aservită în totalitate regimului comunist nu a apărut nici măcar un singur rând despre aceşti eroi aviatori de viţă nobilă. Printr'un concurs fericit de împrejurări a fost salvat însă un articol din ziarul *"Universul"* datat 25 Octombrie 1943, în care ataşatul militar al Spaniei la Bucureşti, Contele de Casa Rojas, Jose Rojas Y Moreno, socrul prinţului Mihai Bibescu Brâncoveanu aduce un ultim omagiu acestui tânăr aviator care, după ce i s'a terminat carburantul din rezervor într'o misiune de luptă a ordonat radiotelegrafiştilor lui să sară cu parașuta, el nemaiavând timp să se salveze. *"A murit ca un căpitan curajos*, scrie contele în articolul menţionat, *fără să-şi părăsească vasul. Viteaz până la capăt. În locul în care a căzut i-am găsit trupul la zece metri înaintea aparatului din care fusese aruncat. Mereu în primul rând. Fără retorică, fără gesturi mari. Aşa cum fac bărbaţii vrednici de acest nume"*.

Mihai Bibescu Brâncoveanu a absolvit Şcoala de Ofiţeri de Aviaţie din Bucureşti şi cea de piloţi de vânătoare dela Braşov. *"Era un adevărat prinţ, un gentlemen cu o inimă de aur. A fost un om excepţional"*, declara într'un interviu din anul 2002, Comandorul av. (r) Titus Axente. Avea trăsături nobile, era frumos, vesel, lipsit de griji, plin de viaţă, îndrăgostit de profesiunea lui şi generos peste măsură, aşa cum numai un adevărat Brâncoveanu putea fi. Într'una din zile a intrat în biroul ataşatului militar al Spaniei la Bucureşti şi i-a spus cu emoţie în glas că vrea să se căsătorească cu fiica sa. *"Elanul acela al lui, scrie contele, ştiind câte risca un aviator în război, a învins toate scrupulele mele de părinte. S'ar putea, l-a avertizat el gândindu-se la viitorul fiicei sale, ca peste puţin timp să mi se întoarcă acasă o fată văduvă. Dar dacă vă iubiţi nu sunt în stare să mă împotrivesc dorinţei voastre. Căsătoriţi-vă şi Dumnezeu să vă ajute"*, a încheiat el având presentimentul implacabilităţii destinului tânărului aviator. Din nefericire căsătoria lor a durat numai o luna şi în ziua în care prinţul Mihai Bibescu Brâncoveanu a fost înmormântat cu onoruri în cavoul familiei dela Mogoşoaia, contele i-a mărturisit fiicei sale: *"Chiar dacă viaţa voastră împreună ar fi durat treizeci de ani, amintirea pe care ai fi păstrat-o despre el nu ar fi putut fi mai frumoasă. Ai trăit o lună de fericire deplină. Pentru tine el reprezintă un ideal la care ai ajuns. Nu i-ai putea descoperi decât calităţile şi perfecţiunile. Tristeţea ta va rămâne pentru totdeauna împreunată cu o poveste de iubire pe care în câteva săptămâni ai umplut-o până la margini şi împotriva căreia timpul va fi neputincios"*. Răspunsul tinerei contese a fost demn de fiica îndrăgostită a unui conte spaniol: *"Nu-mi pare rău de nimic. Chiar de ar fi să se sfârşească la fel, nu aş da luna petrecută împreună cu Mihai nici în schimbul unei vieţi întregi!"*. Crezând că ar putea să-i aducă o consolare, contele i-a spus într'una din zile: *"Dacă vrei poţi redeveni spaniolă"*. Fata i-a aruncat o privire plină de demnitate care l-a îngheţat, dându-i un răspuns demn de o nobilă cu sânge iberic: *"Ar însemna să-i trădez amintirea. Ocupă-te te rog de schimbarea tuturor actelor mele spaniole în acte româneşti"*. Împărtăşind pe deplin durerea şi dorinţa fiicei sale, contele a apreciat sacrificiul pe care ea a dorit să-l ofere, după cum mărturiseşte, *"unei Românii generoase şi magnifice pentru care şi-a dat viaţa Mihai"*.

În sufletul acestui părinte a avut loc atunci o adevărată dramă pe care a concretizat-o în cuvinte de-a dreptul impresionante: *"Plecând din ţara voastră vă las o Românca mai mult. Împreună cu ea rămâne şi exaltarea dragostei acestei fiice, carne din carnea mea, care a început să-şi usuce lacrimile şi vrea să sărute pentru totdeauna pământul pe care l-a stropit sângele lui Mihai, pentru care nu a mai ştiut să spună altceva când a ajuns lângă dânsul, îndată ce am aflat de nenorocire: <Vreau să mă duc cu el, vreau să mă duc cu el!>"*.

Cavoul familiei Brâncoveanu dela Mogoşoaia

Aproape că nu ar mai fi nimic de adăugat la sfârşitul acestei patetice mărturii a contelui de Casa Rojas care s'a reintors în Spania cu sufletul zdrobit, lăsând în România unicul său copil care a preferat în locul titlurilor de noblețe ale strămoşilor săi familii pe acela de soţie a ultimului vultur brâncovenesc. Sursele documentare cercetate nu menţionează ce s'a întâmplat cu' această tânără contesă după intrarea armatelor sovietice în România şi instaurarea comuniştilor care au decimat în primul rând nobilimea şi aristocraţia. Este de presupus că a părăsit ţara în acelaşi mod în care Martha Bibescu, mătuşa soţului ei a reuşit să plece cu un paşaport şi avion britanic, sau ca atâţia alţii care au scăpat înaintea declanşării valurilor masive de arestări, deportări şi asasinate. A mai rămas un timp în ţară trăind la Palatul Mogoşoaia fiica lui George Valentin şi a Marthei, Valentina Bibescu măritată Ghica-Comăneşti, pe care Martha Bibescu a reuşit să o scoată din ţară cu mare greutate după zece ani de detenţie într'o închisoare comunistă. Din păcate doar o mică parte din elitele neamului nostru au reuşit să se salveze şi să supravieţuiască în infernul comunist care a lăsat în urmă zeci de mii de familii îndoliate. Îmi amintesc că am cunoscut în casa prietenului meu maiorul Mircea Piperescu o doamnă în vârstă care avea distincţia familiei princiare Cantacuzino al cărei nume îl purta cu demnitate, fostă deţinută politic, care scăpase ca prin miracol din lagărul de muncă unde fusese deportată datorită unor portocale pe care le sorta, având voie să mănânce din cele degradate. Acesta a fost un caz fericit, prinţesa Alexandra Calimachi care trăieşte la Paris relata în anul 2002, cum mama ei, prinţesa Roxana Calimachi, era bătută de securişti, în timp ce tatăl ei era deportat la canal cu mâinile arse de securistul care îl anchetase. Acestea fac însă parte din istoria universului concentraţionar din ţara noastră în care au fost lichidate toate valorile neamului românesc şi vor alcătui subiectul unui vast articol.

Doresc să mulţumesc pe această cale D-lui General aviator (r) Ioan Dobran, cunoscător al pasiunii mele pentru eroii aerului care au scris pagini de vitejie în Epopeea aviaţiei Române din cel de al Doilea Război Mondial şi au apărut într'un serial în paginile acestei prestigioase publicaţii. D-sa mi-a oferit cu multă generozitate prilejul de a cunoaşte frumoasa şi inedita poveste de iubire precum şi moartea eroică a tânărului sublocotenent aviator în vinele căruia curgea sângele a trei familii princiare ce au lăsat urme de neşters în istoria ţării noastre. Am sentimente de gratitudine şi faţă de Dl. General aviator (r) Ion Dicezare, cavaler al Ordinului *"Mihai Viteazul"* primit în luptele dela Stalingrad, care şi-a reamintit şi a confirmat într'o convorbire telefonică, după şaizeci şi doi de ani, dialogul pe care l-a purtat cu pilotul George Basarab Brâncoveanu căruia i-a propus trecerea din Escadrila 1 Operativă, într'o Escadrilă neoperativă, pentru evitarea confruntării cu avioanele de vânătoare germane deosebit de agresive în retragerea lor de pe teritoriul ţării noastre, pentru a fi protejat ultimul lăstar brâncovenesc. Bravul aviator a refuzat însă cu demnitate, aşa cum numai un prinţ cu sânge nobil în vine putea să o facă. Fapta lui de abnegaţie şi curaj îl înscrie în galeria eroilor neamului românesc care au pus o picătură din sângele lor la temelia statului modern de astăzi. Mulţumesc pe această cale şi bunului meu prieten Cdr. av. (r) Fl. Buchiu care m'a stimulat enorm la realizarea serialului despre eroii aviatori, facilitându-mi dialogul cu câteva figuri legendare ale Aviaţiei Române care au supravieţuit celui de al Doilea Război Mondial.

V-AŢI PLĂTIT ABONAMENTUL?

COMMON SENSE Automotive Inc.
General Repairs to All Makes & Models

John (Ion) Moran

- Maşini la mâna a doua pe gustul dvs.
- Reparaţii generale la toate modelele
- Certificare tehnică
- Specialişti în aer condiţionat, în partea electrică şi electronică, fuel injection

Tel: 905 545 1331
Toll Free: 1 866 863 5714

Program: Luni-Vineri: 8.30-18.00
Sâmbătă: 8.30-13.00

702 King Street East, Hamilton, Ont. L8K 1T3

SUFLET DE PĂRINTE

Nina COSMULESCU

Aplecat deasupra hârtiei, bătrânul preot însăila cu răbdare, rând după rând, şiruri de gânduri destinate fiicei sale. Şi, cu toţi anii care îi albiseră părul, mâna nu-i tremura, iar slovele se înşirau drepte, caligrafice, aşa cum scrisese şi învăţase o viaţă întreagă şi pe alţii.

Scumpa noastră Lenuţă,

Fiind prins cu treburi, nu ţi-am răspuns de îndată la ultima ta scrisoare care a fost o alinare pentru noi, bătrânii, atâta vreme lipsiţi şi de această singură cale de a afla veşti despre voi.

Noi suntem ca doi cuci singuratici care au întâmpinat cea de-a cincizecea aniversare a căsătoriei noastre, fără copii, fără rude, fără prieteni...

Cu ocazia acestei mici sărbători, sufletul ne îndeamnă să-ţi transmitem ţie, Taiei, Liei şi familiilor lor, ani mulţi, fericiţi şi norociţi.

Deodată, peniţa încetă să mai scârţâie. Bătrânul ridică privirea şi se adresă cu un zâmbet, soţiei sale:

- Mămaie, mă auzi?

- Da, îi răspunse aceasta, fără să-şi ridice privirea de pe lucru.

- Uite, îi scriu Lenuţei că au trecut cincizeci de ani dela nunta noastră!

- Ce-ţi veni Manole, să-i împuiezi capul cu treburile noastre demult trecute! Femeia se uită la el nedumerită.

- Lasă, să ştie şi ei, cei de acolo, că noi suntem de o jumătate de veac împreună, că am fost şi noi tineri! Mai ţii minte nunta noastră? şi fără a aştepta răspunsul continuă. I-am aşezat, în gând, în jurul mesei, pe cei care au fost la nuntă acum cincizeci de ani, rude, prieteni...

- Câţi dintre ei or mai fi în viaţă? Unii s'au dus în lumea cealaltă, alţii s'au risipit prin tot locul!

- Eh, draga mea, prin câte ne-a fost dat să trecem!...

- Nu cârti Manole. Dumnezeu ne-a dat şi bune şi rele, şi bucurii şi lacrimi...

- Ai dreptate! Am avut multe bucurii ca părinţi, ca dascăli... Şi ca director al şcolii construită din banii boierului Stroiescu, Dumnezeu să-l odihnească, fiindcă mare suflet de Român a fost.

- Eu m'am ocupat mai mult de copii, iar tu de toate celelalte. Ne descurcam cu toate. Apoi, au venit anii '17-'18 şi ne-au scos din vechile noastre rosturi.

- Da, aceştia au fost ani de răscruce în care tot neamul nostru basarabean s'a trezit la viaţă. Noi toţi am prins aripi, glas, gust de luptă pentru limbă, libertate... Şi ce luptă am dus împreună, reuşind până la urmă să ne unim cu patria mamă. Şi azi îmi tresare inima când îmi aduc aminte de acele clipe înălţătoare, pline de entuziasm, de euforia care ne-a cuprins în clipa când am votat pentru unire, întărind acel vot cu semnătura în Cartea de aur a Neamului. Azi, când mă uit în jur, mă întreb dacă vor mai veni vreodată astfel de clipe pentru neamul nostru greu încercat?

- Mare este Dumnezeu şi neştiute sunt căile Lui, îi răspunse Ludmila.

Manole clătină din cap în semn de aprobare şi se aplecă din nou deasupra hârtiei. După ce mai scrise câteva rânduri, le citi soţiei:

- Aşa a fost soarta noastră, a bătrânilor, ca să ajungem la anii noştri mulţi, cu copiii împrăştiaţi, împovăraţi de nevoi şi departe de cuibul nostru drag. Bunul Dumnezeu a avut totuşi grijă ca măcar noi să ne trăim veacul nostru, împreună, nu ca bietele tale surori, Taia şi Olga, nevoite să-şi crească singure copiii... După câteva clipe, bătrânul continuă să-şi depene gândul neaşternut pe hârtie. Vezi, Ludmila, cu cât vremea vremuieşte cu atât mai des mă duce gândul la trecutul nostru, la anii frumoşi trăiţi între cele două războaie, când lumea noastră se aşezase, fiecare om găsindu-şi locul potrivit... E drept, se iscau şi pe atunci neînţelegeri, că oamenii sunt oameni, dar îşi aflau uneori şi dreptatea.

- Pentru noi anii aceştia au fost buni. Olguţa s'a măritat cu Mişu, Taia a devenit medic şi s'a măritat cu Tolea, Lenuţa a devenit soră medicală, iar mezina noastră mai era încă la liceu. Nimic nu prevestea urgia răsăriteană căzută pe capul nostru în 1940 când, într'o noapte de Iunie, au fost ridicaţi şi duşi în Siberia, Mişu, Olguţa şi copiii lor.

- Şi mai cumplit a fost anul '44, continuă Manole, când am rămas singuri în casa noastră, devenită dintr'o dată mare şi pustie. An în care s'a instaurat puterea sovietică cu tot aparatul ei de represiune, urmat de anii de foamete, persecuţii, fără pensii, fără drept de muncă pentru mine ca învăţător. Voia Domnului a fost să mă hirotonisesc, preot, ca să putem ajuta să vină acasă Olguţa cu copiii ei din Siberia. Să fim de folos lui Tolea pe care Sovieticii l-au găsit în România unde l-au ridicat, de lângă Taia şi copiii lui, l-au judecat şi condamnat la lagăr siberian.

- Parcă poţi scrie despre toate acestea Lenuţei?

- Despre toate astea, desigur, nu-i pot scrie, dar câte ceva tot o să-i comunic, şi Manole luă din nou tocul în mână.

...Zilele acestea am primit o scrisoare dela Tolea. El se interesează de traiul Taiei şi se căinează rău că n'o poate ajuta. Tolea este bolnav de inimă şi este scutit de munci grele. Lucrează ca învăţător, pentrucă şi între deţinuţi sunt dintre aceia care nu ştiu carte. Scrie că s'ar putea să fie amnistiat şi speră să vină acasă. Noi am dori să-l vedem, pentrucă l-am iubit ca pe fiul nostru. De Mihail, soţul Olgăi nu ştim nimic, cu toate că am scris prin tot locul. Din noaptea aceea de pomină, pe care o ştii şi tu, el a fost despărţit de Olga şi copiii lor. Olga cu copiii, într'o parte a Siberiei, el într'alta. Pe Olga cu copiii am ajutat-o să se întoarcă acasă, iar răspunsul primit dela autorităţi despre Mihail a fost mereu acelaşi, că nu cunosc un astfel de cetăţean. S'a prăpădit omul, ca o picătură de apă într'un ocean. Nu era în firea lui să se piardă în greutăţile vieţii, de aceea, dacă ar fi fost viu, demult am fi avut veşti dela el.

Nouă ne-au rămas doar câţiva ani de trai. Eu şi mamaia nu tragem nădejde nici până la anul, că ne trecem cu fiecare zi, ca florile vara. Slăbim fizic, iar de starea sufletească nici nu putem vorbi. Aşa că am pus la cale să lăsăm tot ce am agonisit în bună stare, că în anii noştri de pribegie totul s'a cam năruit.

Din agoniseala noastră, a ultimilor ani, am reparat acoperişul casei, am refăcut fântâna, am plătit impozitele şi din magazioara aceea, pe care o ştii şi tu, am făcut două camere şi o bucătărioară pentru noi, când ne-om întoarce acasă. Lucrul încă nu l-am terminat. N'avem plasă pentru lut, ca să terminăm pereţii, n'avem scânduri pentru podele. E mare criză de materiale pe aici. Sperăm totuşi să-l terminăm.

Mama crede că tu eşti parcă supărată pe noi! Dar, noi, ca părinţii faţă de copii! Ne-am purtat cuviincios. V'am crescut, v'am dat cuvenita îndrumare şi învăţătură. Nu-i vina noastră, ci a vremurilor care au venit peste noi, că am rămas singuri în cuibul nostru bătrânesc, fără nici un sprijin tânăr, fără nici o veste...

Da, este adevărat! Eu n'am vrut să plec de pe meleagurile unde m'am născut, am trăit, am trudit, unde dorm somnul de veci strămoşii noştri, unde fiecare pom, fiecare fir de iarbă mi-i drag şi scump...

E drept că numai o întâmplare fericită ne-a scăpat de soarta crudă a multor oameni truditori ca şi mine. Dar, despre asta o să vorbim altădată.

Apoi, să ştii că nu de bună voie am părăsit cuibul nostru la adânci bătrâneţe. Nu de bună voie mi-am schimbat meseria. Noua conducere n'avea încredere în învăţătorii de altădată şi, atunci, m'am preoţit. Nu era alt chip să-i ajut Olgăi, cu copiii ei, să se întoarcă acasă din depărtările unde au fost duşi cu sila, fără nici o vină. Şi trebue să mai ştii că, şi după ce a venit, a trebuit s'o ajutăm fiindcă la şcoală, ca învăţătoare, n'o primeau şi, apoi, când şi-a găsit de lucru, salariul abia ajungea pentru ale gurii.

"Nu-i aşa cum doreşte omul, ci cum vrea Domnul", spune un proverb. N'am gândit noi, bătrânii, că după o viaţă de muncă, nădăjduind la o pensie bine meritată, o să trebuiască să luăm totul dela capăt. Să ne părăsim cuibul, să trăim în cocioabe, în mizerie printre străini. Cum crezi tu? Uşor mi-a fost mie în anii pribegiei, ca preot, să schimb sate, cu norodul lor? Ne-au fost de folos mutările astea? Acum, trăim la Mihăileni, unde înainte de război Taia a fost medic. Poporul este bun, dar tare greu este cu transportul! Până la şosea trebue să mergi cinci kilometri, la ducere, ca şi la întoarcere. Apoi, să aştepţi maşina de ocazie, sau autobuzul, care nu opreşte întotdeauna.

Poate, dacă o să-mi stabilească o pensie, o să ne întorcem la Bălţi, că tare suntem obosiţi de o viaţă pribeagă.

Sănătatea noastră este slabă şi mult nu ne mai ţine! De aceea, mama simte

Continuare în pag. 11

Răsfoind presa de-acu' 50 de ani...

Valeriu ARBORE

• "Nu râde, nu plânge, nu ... condamna, ci înţelege", ne povăţuieşte Spinoza. Dar dacă înţelegerea te face să râzi, să plângi, să lauzi, să condamni? De exemplu, câteva **titluri** de pe prima pagină a ziarelor reperiste ale lunii Iunie 1955: *"Ţările de democraţie populară - o mare forţă industrială a lumii"*; *"Cel mai frumos metrou din lume, la Moscova"*; *"Deosebirea fundamentală dintre tratatele statelor imperialiste şi Tratatul dela Varşovia"*; *"Problema Conferinţei la nivel înalt în centrul atenţiei opiniei publice"*; *"Noua cucerire a tehnicii sovietice - locomotiva de 4000 cai putere"*; *"Cât mai multe economii la fiecare loc de muncă!"*; *"Întreceri entuziaste în cinstea Festivalului tineretului şi studenţilor dela Varşovia"*; *"Să dezvoltăm creşterea oilor!"* etc.

• E de netăgăduit că cenzura constituie un instrument-emblemă al sistemului totalitar, aşa cum e compasul pentru geometri ori busola pentru navigatori. **Cenzura** şi consecinţa ei, **autocenzura**, o pereche a monstruozităţii la care te obligă privarea de libertate a conştiinţei. Şi care, din nefericire, mai dăinuie pe alocuri şi astăzi... În urmă cu o jumătate de veac, ea era a tot stăpânitoare. Însă ne întrebăm, cele scrise mai jos de Marcel Breslaşu în *"Gazeta literară"*, un *"cânt"* din *"Povestea poveştilor"*, subtitrat *"În târg la Iaşi - 1917"*, e doar frământare a adevărului, ca pe un boţ de plastilină, pentru a-i da forme ideologice bineplăcute dictaturii roşii? Căci ce caligrafia Mark Bresliska (numele adevărat al autorului *"proiectatului ciclu de istorie versificată dedicată luptei proletariatului revoluţionar"*) în luna Cireşarului '55? Că la izbucnirea Revoluţiei bolşevice se produce la Iaşi o năvalnică ridicare la viaţă a soldaţilor ruşi şi a sărăcimii oraşului, cuprinse de flăcările speranţei; pe de altă parte, *"poetul"* asistă la căderea înfricoşată a ofiţerimii ţariste şi la deruta caraghioasă a *"domnilor"* noştri (nu se precizează care *"noştri"*, români sau alogeni!); cu o simpatie deosebită, lumea înconjoară pe ucenicul Ilie Pintilie, părtaş la evenimente... Limba de lemn devenise limbă de oţel roşu!

• Spaţiu larg îl acordă jurnalele comuniste din Bucureşti şi din provincie vizitei în Iugoslavia a lui Hrusciov şi Bulganin, tratativelor între delegaţiile guvernamen... *"prieten..."* şi De-claraţiei dela Belgrad, prin care sunt reluate relaţiile diplomatice dintre ele, întrerupte la 15 Iunie 1954. Este **primul contact după ruptura Stalin-Tito** din 1948 şi acceptarea (tacită) de către Moscova a *"căii iugoslave spre socialism"*. Cei doi mareşali comunişti, Bulganin şi Tito, se pupă'n... public, ca să se uite încercarea URSS de a subordona politic şi economic Iugoslavia şi pentru a putea fi ea transformată într'un *"promotor al mişcării statelor nealiniate"*.

• Pe 4 iunie **trecu pe la Bucureşti delegaţia sovietică**, eveniment *"istoric"* cu surle şi trâmbiţe semnalat de cotidienele dâmboviţene. Nici un cuvânt însă asupra conţinutului concret al *"discuţiilor"* purtate cu Gheorghiu-Dej. În acelaşi timp, au făcut escale în Capitală, dictatorii Ungariei, Máthyas Rákosi şi András Hegedus, şi cei ai Cehoslovaciei, Antonin Novotny şi Jiri Hendrich, ale căror convorbiri cu ai noştri *"comisari-şefi"* rămân de asemenea învăluite în mister...

• O ştire din 26 ale lunii voia să facă înconjurul pământului: *"Decretul Prezidiului M.A.N."*, semnat de P. Groza şi Avram Bunaciu (numele real: Abraham Gutman), *"pentru înlesnirea repatrierii unor cetăţeni şi foşti cetăţeni români şi amnistierea celor repatriaţi"*. Cine, câţi şi cum s'or fi lăsat momiţi conaţionalii exilaţi de acest cântec de sirenă neo-vasileroaitist, nu putem şti. Oricum, la neonoranta ispravă ruso-comunistă şi-a avut aportul şi... Gh. Tătărăscu, care diriguia un *"Comitet pentru repatriere"* inspirat şi condus din umbră de nelipsita Securitate *"a poporului"*, aruncând praf în ochii naivilor asupra *"democratizării"* vieţii din *"societatea socialistă"* românească. La 10 Decembrie 1955, *"Comitetul"* va scoate un *"organ de presă"*, *"Glasul Patriei"*, în care *"colaborează"* silnic şi personalităţi ce făcuseră puşcărie după 1944.

• Presa oficială se ocupă şi de câteva **aniversări**, interpretate marxist-leninistic: Centenarul revistei *"România literară"*, 60 de ani de viaţă ai lui N.A. Bulganin, Şedinţa jubiliară O.N.U., 50 de ani dela răscoala de pe crucişătorul *"Potemkin"*, Sărbătorirea *"Adunării Mondiale a Păcii"* de sub pulpană sovietică. Nu şi de comemorarea lui Mihai Eminescu...!

TABLETA LUNII

NĂSCUT ÎN ZODIA SALCÂMULUI

După ce amurgul şi-a aprins din amnar primele aşchii de foc deasupra heleşteului, sus în cornul dealului, maica salcâm se ruga pentru pruncii ei: "Grea îmi este, Doamne, văduvia, iar braţele mele muncite de vântul pustiu se rup de singurătate, dar de dragul puiului meu cel mai mic mai toarnă-mi un pumn de nisip în clepsidră. Copiii celorlalţi copaci merg la şcoală şi la sărbători împodobiţi ca brazii de Crăciun, dar al meu are sumăieşul ponosit şi rupt, iar picioarele desculţe - crăpate de ger. Numai pe Tine te are tată, Doamne ai grijă de el. Anul trecut l-au alungat dela şcoală că prea e ghimpos şi că nu ascultă de nimeni. Noaptea dormea într'un colţ al ţintirimului unde se aciuoase şi un liliac care delira toată noaptea despre o proscomidie a stânjeneilor. Dar oamenii nu l-au lăsat nici măcar acolo. În ţintirim nu intră oricine care peste noapte s'a trezit, sau îşi închipuie, că e mort. Se stă şi acolo la coadă până când ajungi staroste, dragoman sau vlădică. Cât au aşteptat brazii drepturile porţilor! Da' mărul pentru omoforul de Rusalii? Da' ce să mai vorbim de cuviosul ţârcovnic al mălinului de sub aripa bisericii cel care cadelniţează la denii cu miros de bună mireasmă? Auzi domnule, un nepricopsit şi un jigărit de salcâm printre atâtea mărimuri! Chiar într'un colţ de ţintirim, dar ce contează! Ultima dată l-au prins furişându-se prin livada domnească unde măicuţele albine dela Schitul Stiubeului dintr'un Lemn îi spălau picioarele în Joia Mare. Oamenii l-au prins, l-au smuls şi mi l-au aruncat în poală aproape mort.

Maică a Domnului, ţie mă rog Milostivo! Cât de mult ai suferit tu şi Fiul tău pentru noi că de multe ori mă minduiam cu vântul: oare nu cumva obârşia ta o fi din neamul proorocilor de salcâmi?

Stăteam cu pruncul meu, lumina ochilor mei, în braţe. Cu lacrimi l-am spălat, cu bocet l-am îmbrăcat, cu suspine i-am mângâiat trupul, fără de prihană şi nenuntit, numai piele şi oase de lemn. Măicuţele dela Schitul Stelelor m'au auzit. Ca să-l tămăduiască îi oblojeau rănile cu frunze de acatist şi-i turnau din ulcică, precum unui mort, vin amestecat cu miresme de untdelemn. Din bobotirea de plâns, o, milosârdă minune, fiecare vocală a început să înmugurească înfrunzind suflare de viaţă deasupra lui. Atunci am văzut un înger, trecând prin naosul inimii mele, şi l-am auzit strigând către Maica Durerilor: *"Curată Fecioară, bucură-te; şi iarăşi zic: bucură-te, că Fiul tău a înviat!"* şi când i-a rostit: *"Luminează-te, luminează-te..."* m'am luminat şi eu. De atunci în fiecare an, în Duminica Salcâmilor, mă îmbrac şi eu în stiharul de axion ce mi l-a ţesut îngerul.

- Îţi mai aduci aminte, fiule, primele tale cuvinte când ai deschis ochii?

- Mamă, te rog frumos, împrumută-mi şi mie privighetoarea de pe crengile tale să o ţin în mâinile mele, ca o candelă aprinsă pentru mama Lui.

Dumitru ICHIM

În duh şi adevăr

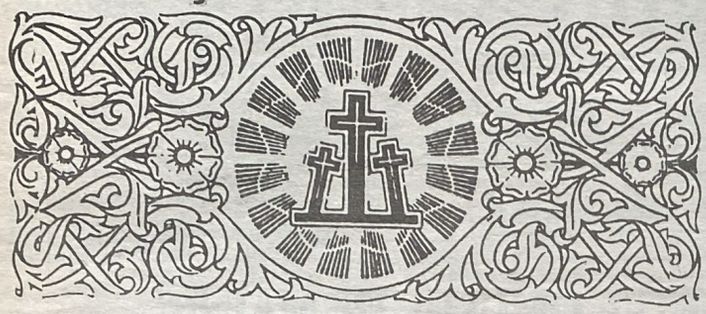

NECESITATEA REVOLUŢIEI SPIRITUALE

Sergiu GROSSU

Presa, radio-televiziunea şi, bineînţeles, implacabila coerciţie a literaturii ideologice oficiale, au încercat să impună, de-a lungul celor peste patruzeci de ani de dictatură comunistă, tineretului din România, o educaţie politică, o educaţie cetăţenească *"de clasă"*. S'a insistat, între altele, cu perseverenţă şi cu o debordantă ritmicitate, despre necesitatea fundamentală a revoluţiei, despre politica revoluţionară a proletariatului român, ca un mijloc indispensabil al definitivei emancipări sociale. Şi s'a vorbit despre răsturnarea vechilor valori ale capitalismului şi ale burgheziei, despre crearea unui om stăpân pe soarta sa, despre un tineret dinamic de tip nou, comunist, despre imperativul unei societăţi libere şi-a unei lumi noi. Pe toate meridianele au fluturat, la vântul contradicţiilor inerente, ciupercăria unor stindarde extravagante, preconizând o politică a revoluţiei violente, de inspiraţie marxist-leninistă sau filtrată prin sita strategiei maoiste, trotchiste, castriste şi chiar anarhiste. Tineretul era invitat să adere la teoria revoluţionară a unui Che Ghevara, la teoria urii ca factor de luptă, *"la ura intransigentă a inamicului* - cum spunea el - *care împinge pe adeptul ei dincolo de limitele naturale ale fiinţei umane şi il schimbă într'o eficace, violentă, selectivă şi insensibilă maşină de ucis"*.

Astăzi, când prin jertfa atâtor mii de tineri, România s'a scuturat de cătuşele hegemoniei comuniste, îmi permit să chem poporul căruia aparţin la un sfat de taină, la colocviul intim al unor invizibile, dar obligatorii, coordonate spirituale, pentru ca să sondăm, împreună, straturile adânci ale adevărurilor obiective, întru dibuirea sensurilor revelatoare şi îmbrăţişarea entuziastă a soluţiilor celor mai adecvate vieţii şi activităţii de fiece zi, în vederea clarificării viitorului patriei noastre.

A trăi înseamnă, în fond, **a lupta**. A lupta presupune a avea o permanentă stare de incandescenţă revoluţionară; a declanşa, pretutindeni şi în toţi, dar mai ales în noi înşine, revoluţii generatoare de galaxii, pe traiectoria unei existenţe subordonată, din nefericire, limitelor biologice şi tributară determinismului politico-social. Să vorbim, deci, despre **revoluţie**. Nu despre **orice** revoluţie. Nu despre revoluţia violenţei şi-a urii. Nu despre revoluţii apostatice, anticreştine. Ci, mai degrabă, despre cea mai frumoasă, mai constructivă şi mai utilă revoluţie, care este **revoluţia interioară** a înnoirii, a conversiunii, a învierii omului, şi care trebue să premeargă oricărei revoluţii politice, oricărei reforme sociale. Fără această răsturnare a structurilor lăuntrice, **în Dumnezeu şi pentru Dumnezeu**, reforma unei societăţi, alcătuită din oameni vechi, va reedita erorile orânduirii înlăturate sau va perpetua abuzurile puterii politice izgonite.

Punctul de vedere al **revoluţiei creştine**, preconizată de Evanghelia lui Hristos, este **schimbarea individuală**, ca arvună a viitoarei schimbări sociale. Mai bine zis, o revoluţie verticală de durată, forând spre tainiţele intime ale *"omului din lăuntru"* şi al cărei corolar practic va fi revoluţia socială evolutivă, însă radicală în soluţia sa, şi - ca atare - irezistibilă. Deoarece, ne atrage atenţia Iisus, *"dacă aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, aţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici colo şi s'ar muta; nimic nu v'ar fi cu neputinţă"* (**Matei, 17. 20**). Da, nimic n'ar fi imposibil într'o societate dată, dacă s'ar lucra şi lupta **cu credinţă**. O credinţă fie ea cât un grăunte de muştar, dar vie, curată, neprefăcută, fără eticheta confesionalismului. Harul lui Dumnezeu ne stă la îndemână pentru lucrarea din afara noastră, pentru realizarea externă, socială. Cu condiţia ca să ne lăsăm noi înşine modelaţi de focul cel sfânt al Duhului, vieţuind în mijlocul unei comunităţi *"plină de oase"*, plină de mortăciuni şi de *"morminte văruite"*, însă crezând neîndoielnic în puterea de înviere a Vântului ceresc.

Reforma spirituală, prin intervenţia Duhului Sfânt şi prin activitatea misionară desfăşurată sub faldurile glorioase ale steagului creştin de luptă, va face să dispară din societate aproape toate infirmităţile sufleteşti. Nimeni şi nimic nu se va putea împotrivi acestei **renaşteri**, capabilă să mute din loc toate structurile vechi şi să le desfiinţeze prin credinţă.

Nu mai intră în discuţie, prin urmare, o politică a revoluţiei din afară, a unui ideal politic pieritor şi insuficient, ci o politică sfântă, de talia politicii evanghelice a sfântului Ioan Botezătorul, a sfântului Ioan Gură de Aur, a lui Girolamo Savanarola sau a lui Serafim de Sarov, prin care **tineretul creştin** poate grăbi înnoirea şi schimbarea la faţă a pământului românesc. Fiindcă numai o revoluţie educativ-creştină, acţionând de jos în sus, va izbuti să lanseze în arena vieţii politice **elitele sociale** de primul rang, care prin forţa personalităţii lor, să transforme România, imprimându-i direcţia infailibilă a Evangheliei şi sufluI inepuizabil al idealului creştin de slujire a Neamului. **Nu cârpirea societăţii, ci pur şi simplu înnoirea ei integrală**: o ţară nouă, cu oameni noi, în care exploatarea omului de către om va fi definitiv înlocuită cu iubirea şi slujirea omului de către om. O ţară conştientă de posibilităţile sale de reconstrucţie în Iisus Hristos.

Perspectiva revoluţiei cristocentrice este sublimă. Datorită acestui proces de transigurare interioară, poate lua fiinţă - mai devreme sau mai târziu - o societate spiritualizată, demnă, din care armele de învrăjbire, de teroare, de subjugare şi de nimicire a semenilor noştri au fost ridicate şi aruncate în focul iubirii.

În lupta cea bună pentru refacerea patriei, în văltoarea revoluţiei spirituale pe care o preconizăm, dezamăgiţi de dibuirile politice actuale, noi întrezărim pământul cel nou al îndelungatelor noastre aşteptări inefabile: **un pământ nou românesc**, de pe suprafaţa căruia să dispară pentru totdeauna orice fel de exploatare şi orice revoluţii satanice, ura şi lupta de clasă. Între groapa de ieri şi învierea de mâine a ţării, de-atât amar de vreme răstignită, **noi credem în Iisus**, biruitorul morţii, şi vedem, în lumina slavei dumnezeieşti, dispărând antagonismele sociale. Vedem cum renaşte, din ţărâna mormântului, o lume nouă, în care puterea lui Dumnezeu va face să izvorască, aidoma promisiunii proorocului, *"râuri pe dealuri şi izvoare în mijlocul văilor"*, transformând *"pustia în iaz şi pământul uscat în şivoaie de ape"* (**Isaia, 41. 18**).

O Românie nouă şi un pământ românesc... Cine ne poate împiedica să credem, să visăm şi să aşteptăm? Totul depinde de alegerea noastră, de hotărârea noastră de acum. Pe cine vrem să avem ca învăţător şi ghid: **pe Iisus sau pe Baraba**? De această opţiune depinde viitorul şi fericirea Neamului.

Lumina dela Sfântul Mormânt, 2005

Sunt bucuros pentrucă şi astăzi sunt alături de dumneavoastră de aici dela Sfintele locuri ale mântuirii, pentru a vă descrie una din cele mai mari şi mai frumoase minuni, ale credinţei noastre ortodoxe. Este vorba despre Sfânta Lumină dela Ierusalim, despre focul Dumnezeiesc, care coboară din cer în fiecare an, aici la Sfântul Mormânt al Domnului Nostru Iisus Hristos.

Procesiunile din ultima săptămână, au culminat aseară cu punerea în mormânt şi cu sigilarea uşilor capelei în care a fost pus Trupul Domnului. A urmat o noapte de priveghere pentru toţi pelerinii rămaşi în biserică. Cu mănunchiuri de 33 de lumânări în mână, astăzi de dimineaţă, fiecare credincios a început să ocupe un loc potrivit pentru a vedea cât mai bine Sfânta Lumină. Tot Ierusalimul era aglomerat. Trupele de ordine, au organizat filtre pentru a nu se produce evenimente nedorite. Cu toate acestea, mulţimile au început să se îmbulzească. Toţi doreau să vadă şi să ia cât mai repede Sfânta Lumină. Această mare minune, arată tuturor oamenilor valoarea şi frumuseţea credinţei noastre orotodoxe pentrucă, Sfânta Lumină vine doar la creştinii ortodocşi. Văpaia de foc coboară în chip minunat şi nu arde asemenea unui foc obişnuit, ci numai atingerea de materie o transformă, după câteva minute, într'un foc mistuitor. Ea reprezintă coborîrea la iad a Mântuitorului şi propovăduirea Evangheliei celor aflaţi în întuneric dar totodată, şi lumina, şi Învierea lui Hristos.

Pe la ora 12, Patriarhul Ierusalimului, însoţit de Episcopii ortodocşi din toată lumea şi nenumăraţi preoţi, au venit în procesiune în biserica Sfântului Mormânt. Mulţimile care au aşteptat şi peste noapte, deşi obosite, au fost înviorate de emoţiile şi de freamătul celor din jur. Rapid s'a instalat un murmur sfânt de rugăciune, împletit de strigătele Arabilor creştini, urmaşi ai Sfinţilor Apostoli dela Betleem. Cu Patriarhul Ierusalimului în faţă, cu prapuri şi mănunchiuri de lumânări neaprinse, în procesiune, au înconjurat Capela Sfântului Mormânt de trei ori, oprindu-se din când în când pentru ectenii speciale şi pentru rugăciuni. Patriarhul a ajuns în faţa Uşilor Sfântului Mormânt. Nu există nici o sursă de foc şi Patriarhul a fost controlat de autorităţi ca nu cumva să aibă vreo sursă de foc. După aceea, Patriarhul singur, a intrat în Capela Îngerului, şi a înaintat uşor spre locul în care se află piatra pe care a fost pus Trupul Mântuitorului. O linişte sfântă s'a instalat. Numeroasele mănunchiuri de lumânări erau întinse către cer, însă atunci cu toţii ne rugam şi aşteptam minunea.

Dintr'odată vocile din mulţime s'au rupt. S'au auzit câteva strigăte, emoţia era maximă. Un vuiet neînţeles de simplu s'a auzit şi dintr'odată s'a văzut cum a coborît din cer Lumina Sfântă. Şuvoaie de fulgere şi bulgări de lumină se vedeau peste tot. Iată că, prin mila Bunului Dumnezeu a apărut din cer Sfânta Lumină. Patriarhul a ieşit afară cu lumânările aprinse, iar diaconii au împrăştiat rapid şi celor prezenţi Lumina Cerească. Mulţimile organizate atent de forţele de ordine, s'au dezlănţuit şi s'au întins spre Sfânta Lumină. În câteva minute cu toţii au luat Lumină şi o atingeau cu mâna. Bucurie şi lacrimi se puteau vedea pe chipurile celor prezenţi. Încă şi acum sunt emoţionat de cele ce am văzut şi am simţit în această zi sfântă la Sfântul Mormânt al Domnului nostru Iisus Hristos. Acum deşi au trecut doar câteva minute dela această minune, Biserica cea mare a Învierii a fost evacuată din pricina fumului dens dela miile de lumânări. După o noapte lungă de rugăciune pelerinii sunt obosiţi. De acum fiecare se pregăteşte pentru noaptea cea mare a Învierii şi mulţumeşte Bunului Dumnezeu pentru toate. Cu aceste mărturisiri despre minunile lui Dumnezeu din oraşul Învierii, din oraşul Sfintei Lumini, vă doresc ca Lumina şi Bucuria Învierii lui Hristos să vină şi în casele şi în sufletele dumneavoastră. Să vă bucure, să aveţi bune speranţe, mântuire şi întru toate bună sporire. Amin.

Relatare pe casetă de preot Serafim PASCA

Agendă creştină

"RĂPIRILE DIABOLICE ŞI ANTICRISTUL"

Inspirat din cartea *"Apărând adevărul"* de reputatul scriitor Sergiu Grossu, am reflectat cu profunzime asupra unui citat în care se spunea: *"Numai în Iisus, îndivizii şi colectivităţile vor fi conform promisiunii, cu adevărat liberi"*.

Cum să nu meditâm la răpirile tot mai frecvente de oameni nevinovaţi la umilirea şi uneori la decapitarea acestora fără o justificare raţională? Chipurile în vederea unei arhitecturi politice convenabile, dar în realitate din instincte satanice cu abjecte camuflări ale păcatului, ceea ce ne duce cu gândul la ceea ce sfânta Biblie numeşte Anticrist. Pentru a ne dumeri, din confuzia generală apelăm evident tot la credinţă prin intermediul unor filosofi ai religiei, care reuşesc în oarecare măsură să ne desţelenească prin tăierea nodului gordian al marilor întrebări care ne frământă.

Un tânăr erudit publică un interesant *"Manual de Anticristologie"*, extrem de interesant şi util pentru cultura creştină. Cristian Bădiliţă, patrolog, doctor în istoria creştinismului timpuriu cu teza: *"Les mètamorphoses de l'Antichrist chez les Pères de l'Eglise"* susţinut la Universitatea Sorbona, Paris, semnează numeroase eseuri şi traduceri comentate din Origen, Evraghie Ponticul, Porfir, Apocalipsa lui Ioan în tradiţie iudeo-creştină (în colaborare cu Petru Creţia).

Denumirea ANTICRIST ne edifică acesta, apare pentru prima dată în Epistola întâia a lui Ioan 2,18: *"Copii este ceasul de pe urmă; aţi auzit că vine (erchetai) un Anticrist; ei bine, acum s'au ivit mulţi anticrişti"*... Diavolul vrea să fie adorat ca Dumnezeu prin figura Anticristului; acesta va apărea ca un tiran recapitulând apostazia satanei; 2 Tes. 2,34; instalarea în templul Dumnezeului adevărat (Mat. 24, 15-17).

DAN CIACHIR, intelectual religios de mare fineţe spirituală, publică numeroase cărţi şi eseuri, articole la *"Cuvântul"*, *"Convorbiri Literare"*, *"Monitorul"*, difuzat frecvent la *B.B.C.* În articolul: *"Mulţumiţi-vă cu daruri mici"* ne îndeamnă să înţelegem că acestea nu sunt minore ci autentice. În *"Luciditate şi nostalgie"* se ridică la înaltă ştachetă creştinească. Îndrumarea e să ţinem mereu aproape de Tatăl şi Fiul pentru mântuirea noastră.

Prof. Nicolae RĂGAN

SUFLET DE PĂRINTE

Urmare din pag. 10

nevoia să vă mai vadă pe voi şi, apoi, poate să închidă ochii. Noi ne-am trăit veacul! Viitorul este al vostru, şi cum veţi aşterne aşa veţi dormi!

Din România, în ultima vreme au început să vină rude, în vizită. Iată, şi fetele lui Untu au venit pentru două săptămâni, şi a fost la ei mare sărbătoare. Numai voi nu vă grăbiţi, şi noi ne topim de dorul vostru.

Sperăm, totuşi, că o să veniţi şi voi! Până atunci, măcar scrieţi, că sufletul ni se aprinde de dorul vostru.

Tu, Lenuţo, după ce o să citiţi cu toţii scrisoarea noastră, sărută-i pe Taia, Lia, Petre şi pe nepoţii noştri.

Te sărută cu drag şi cu dor părinţii tăi,

Ludmila şi Manole

Manole termină scrisoarea şi după ce o citi soţiei, amândoi rămaseră un timp tăcuţi.

- Mâine o s'o duc la poştă, zise Manole.

- De data asta scrisoarea nu este prea veselă! Ne-o ajuta, poate, Dumnezeu, să ne revedem înainte de a ne chema la El.

Resemnaţi, bătrânii se retraseră pentru odihna de noapte.

Nina COSMULESCU

CRONICI

Literare-Artistice-Culturale

din exil și din țară

CONSTANTIN NOICA: "MOARTEA OMULUI DE MÂINE"

Ilie RAD

Volumul *Moartea omului de mâine* (Publicistică, III. Iulie 1934 - Iunie 1937. Ediție îngrijită de Marin Diaconu, Editura Humanitas, București, 2004), care preia titlul unui articol omonim, publicat în *Credința*, din 1934, include în ordine strict cronologică, intervențiile publicistice ale tânărului Constantin Noica, găzduite în *Credința, Revista Fundațiilor Regale, Litere, Meridian, Criterion, Excelsior, Analele de psihologie* și *Revista literară a Colegiului Național "Sf. Sava"*.

Față de primele două culegeri de publicistică propriu-zisă, volumul de față se diferențiază prin renunțarea la comentarea cărților de literatură, în favoarea celor de filosofie. În al doilea rând, găsim în sumar mai multe reflecții despre evenimentele politice, interne mai ales, dar și internaționale.

Deși absolvent de filosofie și debutant în presă cu o proză filosofică (*O poveste*, 1927), Noica s'a simțit atras, la începutul activității sale gazetărești, de mirajul literaturii. În 1929, de pildă, comentând, în ziarul *Ultima oră*, la care colabora frecvent, un număr din *Revista de filosofie*, recenzentul se scuză că nu este un profesionist în ale filosofiei: *"neavând nici o cădere, nu ne putem pronunța decât informativ"*. În schimb, se pronunța cu nonșalanță despre valorile literare ale momentului (Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Ion Minulescu, Mihail Sadoveanu, G. Bacovia, Cezar Petrescu, Eugen Goga ș.a.) și polemizează cu G. Călinescu, motiv pentru care acesta nu îl va include în faimoasa lui *Istorie...*, din 1941, la capitolul consacrat filosofiei (unde îi comentează pe Ion Petrovici, D.D. Roșca, Nae Ionescu ș.a.).

Articolele cuprinse în *Moartea omului de mâine* par a dovedi că Noica și-a găsit calea regală spre filosofie, deși nici acum el nu se consideră încă filosof, ci doar *"cercetător filosofic"*. (Gândindu-se la Socrate, va spune Noica mult mai târziu, oamenilor ar trebui să le fie rușine să se numească filosofi.) Oricum, își recuză din start calitatea de critic literar: *"Activitatea literară a D-lui Mircea Eliade nu ne interesează deocamdată. Despre cele șase sau șapte romane apărute până acum au scris și vor scrie criticii autorizați"* (*"Yoga" și autorul ei*). Aceeași poziție este adoptată și când scrie (e drept, cam rar) cronică teatrală: *"Nu facem profesiune de cronicari dramatici și n'am voi să indispunem pe nimeni, cu atât mai mult cu cât discutăm pe un plan de idei"* - subl. I.R. (*Teatru contemporan*). Referințele și recenziile la cărțile de literatură sunt rare, iar când ele există, tonul comentariului este negativ, defavorabil. Scriitorului îi este admis cu greu chiar și statutul de intelectual. Autorul de ficțiuni literare este *"un soi de intelectual foarte curios: un intelectual care profită uneori mai mult dintr'un fapt divers decât dintr'o revoluție de idei"*. Cât privește condițiile materiale ale scriitorului, Noica este de părere că acesta trebue lăsat să se lupte cu viața, fiindcă nici o favoare (premii, burse în străinătate, case de creație etc.) nu-i sporesc talentul. (Mai târziu, în austeritatea dela Păltiniș, filosoful va susține același lucru). Felix Aderca, în *Oameni excepționali* (1934), îl dezamăgește fiindcă include în sumar, alături de celebrități precum Isadora Duncan, Basil Zaharoff, Ford, Adolf Hitler, și pe Iisus Hristos, scăpându-i *"ușoara impietate care rezultă din înșirarea acestora"* (*După ultimele date ale științei...*).

Așa cum spuneam, interesul pentru filosofie devine acum predominant, fie că e vorba de cartea de filosofie (recenzată cu profesionalism), fie de învățământul filosofic în liceu ori de statutul filosofiei în cadrul Academiei Române. Astfel, autorul publică adevărate studii despre cărți de filosofie semnate de Dimitrie Cantemir, Lucian Blaga, Ștefan Lupașcu, C. Rădulescu-Motru, Ion Petrovici, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran. De asemenea, sunt recenzați filosofi din spațiul german (dr. Bruno Fürst, dr. Ernst Braun, dr. H. Rochracher), englez (A. Huxley) sau francez, toți citiți în original. Nu sunt omiși nici autorii tineri, ca Virgil Godeanu sau Al. Posescu. Așa cum spunea profesorul Marin Diaconu, competentul său editor, prin elogiile aduse autorilor unor lucrări de psihologie (C. Rădulescu-Motru, P.P. Negulescu) sau sociologie (D. Gusti, Traian Herseni, H.H. Stahl), Noica *"se mai afla încă, în 1936, sub influența <filosofiei științifice> a profesorilor C. Rădulescu-Motru și P.P. Negulescu"*, pentru ca, ulterior, el să se orienteze *"către Nae Ionescu și școala lui, în care va rămâne până la sfârșitul vieții"* (p. 384). De altfel, nu e întâmplător faptul că unul din ultimele articole ale volumului este dedicat mentorului spiritual al generației *"Criterion"*, Nae Ionescu: *Ce învață "filosofii" dela Nae Ionescu* (1937).

Glosând pe marginea unui congres de filosofie, care a avut loc la Praga, în 1934, Noica observă că filosofii nu mai stau izolați, ci *"descind în arenă și simt nevoia să-și spună cuvântul"* (*Înțelepții și lumea*). Este exact ceea ce face el însuși, comentând fapte politice și întâmplări din spațiul românesc sau internațional, pe care nu le poate ignora, *"oricât de indiferent ai fi în fața spectacolului politic și a senzaționalului"* (*Ce vrea domnul Maniu?*). În 1934, la un an și ceva dela cucerirea, în Germania, a puterii politice de către Hitler, Noica se întreabă cum e posibil ca *"aceeași Germanie care produce filosofia cea mai înaltă și muzica cea mai adâncă să fie totodată tulburătoarea Germanie politică de astăzi?"* (*Cealaltă Germanie*). În același articol, el elogiază valorile culturale germane, care trebue obligatoriu cunoscute: *"Un cărturar, de orice specialitate ar fi el, nu este întreg dacă nu cunoaște cultura germană sau măcar capitolele specialității sale din cultura germană"*. Lucru cu atât mai necesar pentru noi, Românii, care *"ne'am silit, fără nici o justificare, să trăim la umbra valorilor franceze"*, așa încât *"simțim astăzi nevoia să complinim unilateralitatea noastră de informație și pregătire, prin materialul german, în primul rând"* (*Cealaltă Germanie*). În alte articole este abordată problema minorităților, în special a celei germane, care se izola tot mai mult de viața statului român, pe fondul influenței ideologiei hitleriste, Noica discutând chiar problema dizolvării organizațiilor hitleriste din Ardeal (*Minoritățile germane*).

Continuare în pag. 14

STROMATELE LUI HORIA ION GROZA

Dumitru ICHIM

În primele veacuri era la modă ca scriitorii să-și grupeze lucrările literare, teologice sau filosofice sub nume antologice ca *"Banchetul"*, *"Livada"*, *"Faguri de miere"*, *"Limonariu"*, etc.

Ultima carte a lui Horia Ion Groza, *"Sfârșit de veac românesc în America"* (editura *"Criterion Publishing"*), cuprinzând eseuri, antieseuri (de ce nu?), note de călătorie, portrete din țară și din Exil, ne amintește de celebrele *"Stromate"* (covoare) ale lui Clement Alexandrinul (150-215). Autorul *"Protrepticului"* și *"Pedagogul"* și-a adunat cele opt cărți sub titlul de *"Stromate"* pentrucă în ele și-a țesut ca într'un covor cele mai diverse idei într'un simfonic coloristic, oferind cititorului adânci perspective de meditație asupra scopului omului, despre simbolism, filosofie, credință, revelație și științele umane ca pregătitoare ale adevărului gnostic.

Cartea lui Horia Ion Groza se vrea un omagiu *"adus generației ce s'a afirmat cu promisiuni bogate înainte de război și care și-a urmat apoi cu demnitate calea de suferință și sacrificiu impusă de către războiul devastator și de către comunism. Gânduri privind prezentul și viitorul țării, gânduri de exil și gânduri asupra tendințelor în lume se alătură unor schițe de portret, precum și unor subiective note de călătorie în care înțelegerea lumii se realizează mereu cu o optică și simțire românească"* ne precizează autorul în *"Cuvânt de bun găsit pentru cititor"*. Nu suntem de acord cu excesul de modestie când sfătuiește pe cititor să selecteze ce-i place din cuprins, trecând peste capitole care nu l-ar interesa. Am citit cartea pe nerăsuflate. Pe lângă autenticul har al condeiului Horia Ion Groza are o deosebită putere de sinteză a situațiilor politice, economice, culturale pe care le compară pe un larg registru istoric al țării *"de acasă"* și cel al țării de adopție. Am citit multe cărți de acest gen, dar numai cea a lui Horia Ion Groza se numără printre puținele, mai bine zis foarte puținele, care m'au mulțumit din punct de vedere academic. Strânsul de date îl poate face orice computer, jeluirea și bocirea în fața năpraznei ce ne-a adus-o comunismul o poate face oricine, principalul este să oferi soluții practice pentru viitorul țării. Și Horia Ion Groza o face cu prisosință în această vreme de *"tranziție"* când bietul viitor românesc se rătăcește tot mai mult prin mahalale și buzunarele politicienilor corupți.

Cartea cuprinde trei părți care se întregesc una pe alta: eseurile, savante dar clare, notele de călătorie, bijuterii de spirituală delectare și introspecție - drum de cer și drum amar. Apoi admirabilele portrete: ale filosofului și publicistului Mircea Vulcănescu, unul din piscurile intelectualității interbelice, scriitorul și conferențiarul universitar Horia N. Groza (tatăl autorului, meritoriu om de știință și de litere, unul din martirii comunismului), scriitorul și profesorul universitar Alexandru Mironescu - un cavaler al inefabilului, matematicianul și viitorologul Mihai Botez - un gând drept ca o stană prin pâcla amintirilor, Eugen Popescu, directorul Institutului Româno-American de Cercetări Istorice - o existență tulburătoare și o inimă de adevărat patriotism. Ultimul capitol *"Voci și simțiri românești"* este dedicat pentru cincisprezece poeți din Exil, o riguroasă selectare din *"Antologia personalităților din Exil"*.

Revin la *"stromate"*. Atât proza cât și poezia lui Horia Ion Groza îmi aduc aminte de adâncimea cuvântului românesc în diaconia căruia poetul excelează. Era la noi în Moldova ca una din camere să fie *"odaia"*. Era rezervată marilor evenimente: botez, nuntă, moarte. Pereții erau împodobiți cu *"scoarțe"* (covoare). Mulți s'au întrebat dacă există vreo legătură semantică între *"scoarța"* copacului și *"scoarța"* (covor) cum îi spunem noi cei de pe Valea Trotușului. S'a răspuns că nu. Părerea mea este alta pentrucă altă explicație nu există. Etimologicul *"scortea"* sugerat de DEX, este un substantiv care ar prezenta greutăți la declinarea I-a a limbii latine. Noi am sugera ca etimologie pe *"scorteus"*, frate bun cu *"pellis"* dar, spre deosebire de acestă, înrudindu-se cu verbul *"escoriare"* care mai avea un fiu pe *"corium"* însemnând tot *"piele"*. Spre deosebire de toți *"Scorteus"* era cu totul deosebit. *"Pellis"* se ocupa cu pășunile inimii până la un anumit hotar permis lui *"pelliceus"* lângă apele verbului *"pulsare"* care lua *"pulsul"* lui *"pelliceus"* (pe *"piele"*), dar numai Scorteus ca *"piele"* era grănicerul omului între pământ și cer, *"pielea"* însemnând viața din spatele ei.

După o lungă incursiune semantică ne întoarcem din nou la *"stromatele"* lui Horia Ion Groza care ne-au oferit acest banchet despre *"Covoare"*. Ideea de transcendent la Românii, spre deosebire de alte popoare, evită atât genul roman și gotic implicându-le prin genul covorului românesc și depășindu-le pe amândouă prin subtilitatea bizantină a exprimării. O casă românească fără covoare este greu de închipuit. Covorul este acel *"scorteus"*, al cincilea simț exprimat etnografic și existențial. Prin covor zidurile casei sunt negate ca materie și transformate ca fundament anabasic al transcendentului. Tocmai de aceea cel mai folosit motiv de *"țesere"* al covorului românesc este pomul vieții (ontologicul nostalgic al paradisului), sau pasărea (Spiritul Sacru), sau simfonia triunghiului (divinitatea) cu leit motivul crucii, al pătratului (cosmosul), al cercului (infinitul) sau trandafirului (simbolul Maicii Domnului). Covorul românesc este exprimarea sufletului uman prin identitatea lui creștină, strămătura lui fiind țesută din lâna Mielului. Prin covor casa românească a reușit să exprime co-existența și pro-existența cu foișorul Cinei de Taină.

Este foarte greu a rezuma această spirituală prisacă prin numai câteva pagini. Autorul ridică anumite întrebări care cândva erau răsplătite cu ani de închisoare: De ce proletarii și din rândul proletariatului sunt exceptați intelectualii? Cum s'a ajuns la logodna tineretului cu minciuna? De unde au apărut *"copiii străzii"*? Unde este relația tată-fiu? Cât de actuale sunt astăzi *"Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie"*? Ce ne pregătește noul mileniu?

Răspunsul ni-l va da providența divină. *"Românul este ființa cu prispe, cu banca la poartă, cu biserici zugrăvite pe afară. Este omul de întâmpinare - a omului, a naturii și a Domnului"* (p. 94). Dar până atunci *"în mod cert peisajul mioritic, atât de organic cosmologic, este capabil de mari spirite creștine. După cum ne învață cărțile vechi, scumpe ortodoxiei, cum este de pildă Patericul (Apophthegmata Patrum), chiar și individul comun, care nu s'a mortificat în iisus prin asceza monahală, poate trăi o viață plăcută lui Dumnezeu, respectându-l poruncile, educându-și sufletul cu dragostea față de aproapele, săvârșindu-și munca zilnică cu seriozitatea lucrului bine făcut spre lauda Celui ce l-a dat puterea de-a munci, având conștiința că El, veghează permanent în preajmă-i..."* (p. 95).

Cartea lui Horia Ion Groza ar merita premiul I al Uniunii Scriitorilor Români pentru această capodoperă a anului 2005. Evident că nu-l va primi. Cuvântul de boală *"cronică"* vine din spuza suflată de Chronos, cel care își mănâncă proprii lui copii. Deși cartea nu va primi, după profeția durerilor mele, nici un premiu al diasporei și nici al Exilului, ea va rămâne o piatră de hotar a cugetării românești.

EXCELENT MEMORIAL AL UNUI MARE MARTIR

Mihai Stere DERDENA

Cartea memorialistică pe care vrem s'o prezentăm se intitulează *"Aiud însângerat"* şi a fost redactată de pietreanul Grigore Caraza, erou anticomunist şi, totodată, unul dintre veteranii absoluţi ai gulagului bolşevic din România. Apariţia ei în 2004, o datorăm editurii bucureştene *"Vremea XXI"* (colecţia *"Fapte, idei, documente"*), care, în ceea ce o priveşte, a făcut o treabă lăudabilă, de-a dreptul pilduitoare.

Înainte de a arăta că-i excelentă opera *"Aiud însângerat"*, se cuvine să ilustrăm printr'o schiţă a biografiei autorului că acesta s'a afirmat ca luptător dintre cei mai neînfricaţi şi mai consecvenţi împotriva comunismului, ca un creştin exemplar, ca patriot şi caracter incoruptibil, ca unul dintre cei mai mari martiri anticomunişti din România. Viaţa tumultuoasă şi exemplară a mucenicului Grigore Caraza merită, cum se va vedea, a fi povestită în cel puţin o carte monografică. Dar, pentrucă sănătatea tot mai precară nu ne îngăduie să întreprindem efortul cerut de o prea lungă scriere narativă, ne mulţumim cu relatarea doar a unui succint curriculum vitae.

În comuna nemţeană Poiana Teiului de pe valea Bistriţei, lângă stânca solitară Piatra Teiului, se afla (poate că există şi astăzi) casa modestă, plină de copii şi de nevoi, a soţilor Vasile şi Ioana Caraza, oameni cu teamă de Dumnezeu, în care credeau cu tărie de granit ca mai toţi ţăranii români de odinioară şi de acum.

Al cincilea dintre cei şase copii ai lor a văzut lumina soarelui în ziua de 1 Februarie 1929. Acest fiu este botezat cu prenumele Sfântului Grigore Teologul, unul dintre cei trei ierarhi sărbătoriţi la 30 Ianuarie şi, totodată, unul dintre eponimii Bisericii Trei Ierarhi din Iaşi, despre care turiştii japonezi nutresc convingerea că-i cel mai frumos locaş ecleziastic din lume. Ceilalţi cinci copii ai soţilor Caraza au primit numele de botez Alexandrina, Marioara, Gelu, Silvia şi Olguţa.

Grigoraş (aşa este alintat de cei apropiaţi şi acum, când se află în al 77-lea an *din viaţa-i pământeană*) absolveşte, în 1943, Şcoala Primară de Şapte Ani din comuna natală. Apoi, până în 1948, va fi elev al Şcolii Normale *"Gheorghe Asachi"* din Piatra-Neamţ, pe care, însă, nu o va termina din pricina pauperităţii familiale, sărăcie exacerbată de seceta cumplită din 1947. Ca să îmbunătăţească întru câtva starea materială a lui, a părinţilor şi a fraţilor săi, în anul şcolar 1948-1949 se angajează ca învăţător suplinitor la Şcoala Primară din cătunul Călugăreni al comunei Poiana Teiului.

Împreună cu Pamfil Sălăgeanu din comuna Ceahlău întemeiază, în 1949, organizaţia anticomunistă *"Frăţia de arme"*. În acelaşi an, la 31 August, este arestat. Va fi condamnat de Tribunalul Militar la 8 ani de închisoare pentru crimă de uneltire la ordinea socială, pedeapsă ce va fi executată aproape exclusiv în temniţa din Aiud.

La *"eliberarea"* din închisoare, în 1957, ajunge nu în Poiana Teiului, de unde fusese ridicat de securişti, ci în satul bărăgănean Răchitoasa, unde i se fixează domiciliu obligatoriu printr'un ordin ministerial emis încă din 1956. După un an şi ceva de domiciliu obligatoriu este rearestat şi va fi condamnat la 23 de ani de muncă silnică, tot pentru crimă de uneltire la ordinea socială (comunistă). Va fi întemniţat tot la Aiud, de unde va fi pus în libertate la 1 August 1964, printre ultimii deţinuţi politici, ca urmare a decretului de graţiere.

În 1966 se înscrie la Liceul *"Petru Rareş"* din Piatra-Neamţ pentru continuarea studiilor prin cursuri fără frecvenţă, apoi prin frecvenţă la seral. Nici de această dată nu absolveşte liceul, deoarece la 31 Martie 1970 va fi din nou arestat (pentru a treia oară) şi va fi condamnat la 10 ani de muncă silnică pentru propagandă anticomunistă. După şapte ani şi patru luni, este pus în libertate din zarca puşcăriei din Aiud, unde a stat mai mereu încarcerat. Totalizează, aşadar, 23 de ani de detenţiune politică, devenind unul dintre veteranii gulagului comunist din România.

Au fost numeroşi deţinuţi politici români care au stat după gratii 23 de ani, chiar fără întrerupere. Însă puţini dintre aceştia mai trăiesc în anul 2005. Printre aceşti martiri supravieţuitori se află Sfinţia sa părintele Nicolae Grebenea (care în Octombrie 2005 va deveni centenar), Vasile Ciorcilă şi Nicolae Mazăre. I-am numit numai pe cei pe care-i cunoaştem foarte bine.

În Septembrie 1977, se reînscrie la Liceul *"Petru Rareş"* (cursuri serale), iar în 1979, la vârsta de 50 de ani, obţine, în sfârşit, diploma de bacalaureat, după 18 ani de şcolaritate întermitentă, discontinuitate din pricina celor trei condamnări grele şi lungi.

La 23 Mai 1980 părăseşte ţara, stabilindu-se în SUA, la New York. Cetăţenia americană o dobândeşte la 18 Martie 1986. Colaborează la publicaţiile *"Cuvântul Românesc"* din Hamilton - Canada şi *"Lupta română"* din Paris, semnând şi cu pseudonime.

La 17 Iulie 2001, după 21 de ani şi două luni de şedere în SUA, se repatriază, stabilindu-se din nou la Piatra-Neamţ, oraşul drag al adolescenţei lui.

La 30 Aprilie 2004, lui Grigore Caraza i s'a decernat titlul de *"Cetăţean de Onoare"* al comunei Piatra Teiului, spre lauda perpetuă a conducerii acestei localităţi nemţene, în care laureatul s'a născut, a copilărit şi a domiciliat în timp de 20 de ani, până la prima-i condamnare politică.

Nu putem să nu relevăm şi faptul de însemnătate majoră că în perioada de după 1964, în epoca de aur calp a Bâlbâitului-cu-Gura-Strâmbă, când toată lumea din ţară şi din străinătate era minţită încontinuu, spunându-se că în România nu mai există deţinuţi politici, chiar atunci, anume în anii '70 şi '80, adică în toiul guvernării ceauşiste, erau pentru a treia oară încarceraţi ca deţinuţi politici străşnicii eroi anticomunişti Grigore Caraza şi părintele Gheorghe Calciu.

Părintele Mihai Lungeanu dela Biserica Buna-Vestire din Iaşi scrie acestea:

"Grigore Caraza este o figură marcantă a luptei împotriva comunismului, însumând 47 de ani de condamnare politică din care 3 ani de domiciliu obligatoriu. A executat, la zi, 21 de ani de temniţă grea la Aiud, Galata-Iaşi, Jilava, Văcăreşti, Târgu-Ocna, Constanţa, Bacău, Piatra-Neamţ şi 2 ani de domiciliu obligatoriu în Bărăgan. Numai în Penitenciarul Aiud a stat 18 ani, din care 8 ani îngropat în Zarcă.

Arestat la vârsta de 20 de ani şi eliberat definitiv la 48 de ani, Grigore Caraza reprezintă o adevărată legendă vie a Românilor, cu atât mai mult a nemţenilor.

În prezent locuieşte la Piatra-Neamţ şi, în ciuda anilor foarte mulţi în care a înfruntat regimul comunist, continuă să fie o prezenţă debordantă, realistă şi un patriot desăvârşit."

Socotim că, acum, este momentul de a începe să ne referim numai la carte, analizând-o.

Se cuvine să precizăm, întâi, că titlul inspirat *"Aiud însângerat"* ni se pare cât se poate de potrivit şi de sugestiv. Cartea are 14 capitole cu 114 naraţiuni, însumând 348 de pagini dintre cele mai dense şi deosebit de captivante, fiind scrise cu mult har, cu meşteşug stilistic rarisim. Fiecare capitol începe cu câte o cugetare preluată din Biblie sau din autori celebri (români şi străini) şi conţine numeroase evocări de fapte, de persoane şi de întâmplări, scrise la cel mai înalt nivel artistic, fiind şi de maxim interes documentar. Volumul mai cuprinde *Prefaţă, Cuvântul autorului şi Repere biografice*. Prefaţa este scrisă de Sfinţia sa părintele Gheorghe Calciu, alt veteran al gulagului bolşevic din România şi martir anticomunist. Copertele sunt colorate în chip adecvat. Culorile dominante sunt roşul sângeriu pe prima copertă şi verdele crud pe ultima. Pe aceasta apar fotografic autorul şi Piatra Teiului (cu o cruce metalică pe vârf), iar sub aceasta se află câteva rânduri de adâncă semnificaţie filosofică, patriotică şi istorică, extrase din pagina 339. Volumul debutează cu această dedicaţie:

"Dedic această carte celor care, în întunecata perioadă comunistă, au căzut în temniţe, lagăre de muncă şi în subteran sau în munţi, luptând cu arma în mână şi cu gândul la Dumnezeu şi la Patrie..., celor ce şi-au păstrat onoarea şi au rămas oameni în orice situaţie..., celor care au luminat Neamul Românesc, străjerul de milenii la hotarul dintre civilizaţie şi barbarie."

Este necesar să mai menţionăm că amintirile din volumul pe care-l analizăm fac parte nu numai din cele trei perioade de calvar ale detenţiunii politice, ci şi din viaţa de cetăţean liber a autorului, până în anul 2003, inclusiv.

Să vedem, acum, măcar unele aprecieri pe care le face autorului distinsul prefaţator Gheorghe Calciu, sacerdot şi patriot emblematic, care l-a cunoscut pe Grigore Caraza chiar în închisoare, adică în locul cel mai potrivit pentru încercarea prin suplicii maxime a tăriei caracteriale, proces în urma căruia oamenii slabi se transformă în iude, în bestii şi în călăi, iar cei incoruptibili ating măreţia muceniciei, a sfinţiei. Citâm din *Prefaţă*:

"Grigore Caraza a rezistat fără compromis violenţei, perfidiei, promisiunilor, tentaţiei sentimentalismului. Nimic nu l-a mişcat, nimic nu l-a îndoit, nimic nu l-a frânt. Cartea lui pare uneori o înşiruire de evenimente expuse într'un stil direct, fără a căuta efecte literare, fără subtilităţi simbolice, de parcă şi-ar povesti lui însuşi o istorie de necrezut şi totuşi reală. El nu are o legendă. El are numai o istorie factuală, crudă, străbătută de momente de înverşunare împotriva nedreptăţii şi de sentimente gingaşe.

Dar în cea mai mare măsură, Grigore a fost o sabie a demnităţii adevărului, care a lovit necruţător în neadevăr, în bestialitate şi în laşitate. Uneori cu prea multă necruţare.

Viaţa nu a fost prea milostivă cu el nici după ieşirea din închisoare, nici după emigrarea în Statele Unite. Dar niciodată nu a uitat că datoria lui era să nu înceteze lupta împotriva celor care au inventat iadul bestialităţii dela Piteşti, iadul ispitelor dela Aiud sau Gherla, iadul suspiciunilor de după decretul general de graţiere, iadul mizeriei de după evenimentul din 1989 şi toate iadurile care ne mănâncă sufletele, în toate modurile (...).

Printre atâtea cărţi memorialistice privind viaţa încătuşată, cartea lui Grigore Caraza îşi are un loc special..."

Cu toate că *"Aiud însângerat"* este, deocamdată, singura carte publicată de Grigore Caraza, ea ne pare atât de bine scrisă încât înclinăm să credem că a fost precedată de multe scrieri, care fie că au rămas în sertare ori s'au pierdut, fie că au fost distruse sau confiscate. Iar, dacă-i prima sa operă literară de mare întindere şi de certă valoare documentar-istorică şi beletristică, atunci înseamnă că nu prin exerciţiu, ci prin talent, chiar prin har divin a putut autorul să se exprime, numai în duh şi în adevăr, cu mare meşteşug lexical-literar, creând o carte excelentă şi devenind, ca narator, unul dintre emulii marelui povestitor humuleştean, pe care probabil l-a şi cunoscut în altă viaţă, având în vedere că Grigore Caraza acreditează teoria metempsihozei. Iată ce srie, în această privinţă, la pagina 339:

"Trăiesc mereu cu gândul c'am existat în mai multe vieţi la rând... Mă văd adesea călărind în apropierea lui Ştefan, la Lipnic, alungând Tătarii, la Podul Înalt şi, în sfârşit, mă văd la Războieni, împotriva Turcilor, încercând să-l opresc pe domnitorul nostru, care călărea de unul singur înspre duşman, voind să moară."

Ne place atât de mult această carte de amintiri (care opinăm că poate fi considerată roman biografic şi istoric), încât credem că, dacă nu toate cele 114 povestioare-evocări, măcar multe dintre ele merită să fie reproduse succesiv într'o publicaţie, sub forma unui roman-foileton. Astfel, se vor delecta şi vor avea un reper uman de cea mai înaltă valoare creştină, patriotică, morală şi caracterială mult mai numeroşi cititori decât cei care au avut şansa de a poseda, prin cumpărare, câte un exemplar al acestei opere excepţionale, care, din nefericire, n'a putut apărea decât în tiraj insuficient.

Ca aprecierile noastre elogioase să nu rămână neargumentate, mai bine zis nedovedite, le vom ilustra prin reproducerea povestirii *"Moaştele Sfintei Parascheva"* şi a câtorva fragmente felurite.

"Tot în perioada foametei din 1946-1947, satul nostru a avut cinstea deosebită să primească în sânul Bisericii <Sfântul Nicolae> moaştele Sfintei Parascheva aduse dela Iaşi, fiind însoţite de mulţi preoţi şi de un episcop.

Sătul de atâtea nedreptăţi, lipsuri şi neîmpliniri abătute asupra familiei noastre, i-am spus mamei că nu voi merge să mă închin Sfintelor Moaşte, care urmau să rămână în biserica noastră două zile şi două nopţi, chiar dacă până atunci nu le mai văzusem niciodată. Ştiu că tare s'a mai supărat mama şi n'a mai zis nici un cuvânt, însă am văzut cum, pe obraji, au început să-i alunece lacrimile.

În timpul acelei zile, ca să îmbunătăţim puţinele merinde, pe care le mai aveam, surorile mele au mers pe deal, prin păduri, de-au cules ceva bureţi. Când aceştia încă mai fierbeau, înnebunit de foame, am luat câţiva şi i-am mâncat cu sare.

S'a înnoptat, am intrat în pat şi am început să halucinez. Dela picioare, urcând la genunchi, apoi sus, până la coapse, îmi simţeam corpul cum se răceşte şi aveam senzaţia că sunt paralizat. Ai mei nu ştiau ce să-mi facă. Mi-au dat laptele care se mai afla în casă, apoi au mers la vecini şi-au mai cerut lapte, dându-şi seama că mă otrăvisem cu bureţii pe care-i mâncasem. Gelu, venit dela Bucureşti pentru câteva zile, îmi făcea încontinuu respiraţie, masându-mi corpul şi picioarele, care se răceau din ce în ce mai tare. Mă vedeam pe jumătate peşte, eram ca sloiul şi amorţeala înainta către inimă.

A fost o noapte de groază, când, până la porţile inimii, n'am mai fost stăpân pe corpul meu. Speriat, tata a mers de două ori la doctoriţa Ana Irimescu, care abia în zori veni, când eram deja în curs de însănătoşire.

Sfârşit de oboseală, după ce m'am ridicat din pat şi m'am spălat cu apă rece pe frunte, mama m'a întrebat, parcă stânjenită şi cu spaimă în glas:

- Nici acum nu vrei să te închini la Moaştele Sfintei Parascheva?

- Ba da, mamă, mă duc direct acolo.

•

Ajuns în biserică, mi-am îndreptat privirile spre Moaştele Sfintei Parascheva. Erau exact ca în mintea mea din cursul nopţii trecute. Când mă chinuiam între viaţă şi moarte, am văzut în Biserică racla Sfintei, care parcă mă privea, luând şi Ea parte la suferinţele mele.

Am căzut în genunchi în faţa Sfintei, iar preoţii şi ierarhul s'au dat la o parte, făcându-mi loc. Şi astăzi retrăiesc momentele de atunci, când am simţit aievea cum o mână se aşeazâ deasupra creştetului meu, binecuvântându-mă cu blândeţe." (paginile 21-22).

Cât despre patimile nenumărate, suferite pe parcursul prea lungii detenţiuni, ar fi de ajuns să le amintim cititorilor o parte a citatului din elogiul adus de părintele Mihai Lungeanu, anume că Grigore Caraza a stat 8 ani îngropat în Zarca din Aiud (trecând prin 20 de celule din totalul de 70 de asemenea încăperi ale acestei secţii demonice); adică în cea mai terifiantă carceră dintre toate cele existente în închisorile româneşti din veacul trecut.

Se cuvine totuşi, să arătăm cum a contractat grave boli pulmonare. Din pricină că, înălţându-se cu ajutorul vârfurilor picioarelor subţiri ca nişte fuse, a putut vedea printre zăbrele curtea închisorii, este pedepsit cu *"neagra"* (cea mai de temut celulă de izolare, care era extrem de friguroasă şi de întunecoasă pentrucă nu avea soba, nici fereastră şi nici lumină artificială), unde va fi ţinut în pielea goală circa 12 ore, timp suficient ca să se îmbolnăvească de congestie pulmonară cu febră până la 40,5 grade Celsius, apoi tuberculoză, căzând de două ori în comă.

A avut însă şi norocul de a fi *"locuit"* în multe zile cu cei mai mari poeţi români din secolul al XX-lea, Radu Gyr şi Nichifor Crainic. Beneficiind de o memorie fără egal, a putut învăţa pe de rost peste 10.000 de versuri din operele multor poeţi întemniţaţi, îndeosebi'din cele ale celor doi maeştri.

Fericiţii posesori ai antologiei *"Poezii din închisori"*, scoasă, în 1982, de Editura Cuvântul Românesc din Canada, ar trebui să ştie că din cele aproximativ 600 de pagini ale acestui volum, cel puţin 300 de pagini au fost dictate de Grigore Caraza lui Zahu Pană, îngrijitorul acestei crestomaţii.

Iar titanica tărie caracterială a lui Grigore Caraza a fost probată cu vârf şi îndesat, când a respins încontinuu (fiind pedepsit cu îngroparea în zarcă) satanicele reeducări dela Aiud din anii 1960-1964. Vom cita, în acest sens, un fragment foarte scurt, dar şi profund edificator.

"În ultimele zile ale lunii Iulie 1964, dela Bucureşti au venit vreo 7-8 ofiţeri superiori pentru a încerca să mai rupă dintre noi, eventual câţiva rezistenţi din Zarcă. Am fost chemat şi eu de către un colonel jurist, care a căutat, chiar şi în ultimele clipe, să-mi smulgă o declaraţie precum că renunţ la poziţia avută până în acel moment, dar a renunţat, văzând că am replicat foarte tranşant:

- În aceste condiţii, i-am spus, prefer să mă întorc la Zarca." (paginile 153-154).

Sunt atât de emoţionante şi cât se poate de citabile paginile despre revederile autorului, după 15 ani, cu soră-sa Silvia din Buhuşi, cu soră-sa Alexandrina din Piatra-Neamţ, cu părinţii săi (din cauza lucrărilor dela lacul de acumulare Bicaz, aceştia s'au mutat, între timp, din Poiana Teiului în

Continuare în pag. 14

"Ferestre spre real-ireal", o nouă expoziţie de succes a Claudiei Popescu

La aproape un sfert de veac dela absolvirea Academiei Naţionale de Artă, artista plastică Claudia Popescu s'a impus în peisajul artelor vizuale printr'o creaţie al cărei stil este de o particulară expresivitate. Intitulată sugestiv *"Ferestre spre real-ireal"*, noua sa expoziţie personală deschisă la Bucureşti îi etalează profunzimea şi elocvenţa vocabularului său plastic ce reprezintă o sinteză a preocupărilor sale artistice de autor de costume pentru spectacole de balet, operă pentru teatru şi film, de designer şi grafică de interior.

Claudia Popescu este un artist care are un deja vu public al său în ţară şi în multe ţări europene, în Israel, Australia, SUA şi Africa de Sud. În ambianţa recentei sale expoziţii, am purtat cu această artistă plastică un scurt dialog ce oferă o perspectivă mai concretă asupra creaţiei sale.

- Claudia Popescu, ai absolvit secţia de scenografie a Academiei Naţionale de Artă în 1983. La peste două decenii distanţă eşti deja un artist bine conturat cu o evoluţie evidentă a vocabularului plastic. Cum a fost începutul carierei şi ce a fost în concepţia ta baza acestei evoluţii ?

- De mică am fost atrasă de artă şi frumos. Aranjam tot timpul obiectele din casă, florile în vază, creând un ambient plăcut unde stăteam şi căutam să văd mereu ceva nou, fascinant. La vârsta de 5 ani, mama mea mi-a strâns nişte desene frumoase, acuarele, un boboc superb de trandafir roşu, a fost cea mai reuşită acuarelă, şi am avut prima mea expoziţie la şcoala generală Negreni, unde urma să şi învăţ mai apoi. Pictam la vârsta aceea cu acuarelă, eram atrasă de culoare şi îmi plăcea ca ambientul să fie plăcut în jurul meu. Acum această şcoală se cheamă şcoala generală *"Ion Popescu Negreni"*.

- Te afli la a 9-a personală. Ce marchează această expoziţie în biografia ta de artist ? Ţi-ai propus un scop determinat? Vorbeşte-ne puţin despre aceste: *"Ferestre spre real-ireal"*

- Este un rezultat al călătoriilor mele. Încerc să creez puţină atmosferă din aceste locuri, creând o stare phihică bună, pozitivă privitorului. În *"Ferestre spre real-ireal"* folosesc realul cotidian şi prin aceste *"ochiuri de zid"* îl trimit pe privitor în zona ireală.

- Cu fiecare expoziţie se observă note specifice ale tehnicii de lucru. Dela combinaţia materialelor la panotarea combinată cu piese de mobilier, oglinzi etc, apar mereu elemente inedite. Ce-ţi propun acestea în procesul comunicării cu privitorul?

- Am încercat ca fiecare expoziţie a mea personală să aibă nota ei specifică. Actuala expoziţie am gândit-o puţin scenografic, introducând ca element de decor pictat o porţiune dintr'o uşă mare cu o ornamentaţie deosebită, pe care eu am înnobilat-o cu foiţă de aur şi am pictat-o, fiind în actuala expoziţie element de decor. Am transpus aceste sentimente, gânduri ale mele pe pânză, lemn folosind uleiul dar şi în plus diferite colaje: pietricele, pânză, scoici din Marea Mediterană etc. Grafica am realizat-o pe hârtie, folosind tehnică mixtă - acuarelă, tuşă, acrilic, baiţ.

- Acum aş vrea să ne spui câte ceva despre felul în care abordezi tematica creaţiei tale, fie că este grafică sau pictură?

- În ceea ce priveşte tematica unei expoziţii, încerc să fie diversă. Studiez diverse locuri cât mai deosebite ca peisaj, să aibă o arhitectură mai complicată, deosebită - barocă, din diferite locuri cum ar fi Viena, Willendorf, Roma, Veneţia, Torino etc., realizând acuarele la faţa locului. Mă interesează anumite momente ale zilei să văd ce fel de lumină îmi este bună în compoziţie. De exemplu, un răsărit de soare sau un apus şi caut o idee tematică şi o dezvolt. Am mai multe planuri în compoziţia mea. Încep cu cel ireal care e deformat, supradimensionat, schimb culoarea reală, urmează o fereastră, o trecere la alt plan cu altă compoziţie, apoi urmează altul şi mai îndepărtat şi văd totul tot prin *"ochi de zid"*. Compoziţiile mele le văd ca mici secvenţe cinematografice sau panoramări de spaţiu, ca de exemplu oraşe medievale ca Sighişoara, sau Sibiu. Alteori suprapun pe aceeaşi pictură mai multe elemente, ca figura feminină, flori

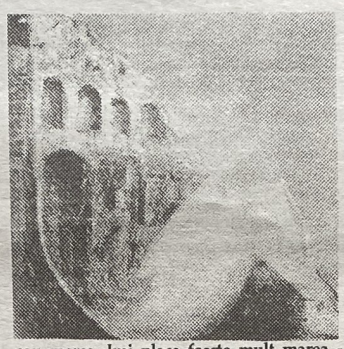

sau marea. Îmi place foarte mult marea - Egee, Mediterană, Neagră, Adriatică - de aceea folosesc culoarea albastru ultramarin. În unele *"metamorfoze"* continui pictura şi pe rama tabloului, rama făcând parte din compoziţie. Îmi plac locurile cu aromă de antic, curate, cu multă poezie, aerul proaspăt de câmp cu flori, sunetul mării. Lucrările mele din expoziţie îmi place să aibă atmosfera în jurul lor, un ambient scenografic, să nu trăiască singure pe perete.

- În încheiere aş putea să ne dezvălui câteva planuri de viitor. Ştiu că expui destul de des şi în străinătate. Care ar fi următoarele tale proiecte expoziţionale?

- Următoarea expoziţie aş vrea să fie gândită scenografic, cu decor pictat pe pânză care se va continua în sala de expoziţie. Îmi e necesară o nouă documentare în câteva ţări din Europa de Vest, pentru a-mi îmbogăţi sfera culturală.

Sunt tot timpul în căutare de noi modalităţi de exprimare plastică. Eu văd cu ochi de scenograf, fiind absolventă a secţiei de scenografie. Călătoresc în diferite ţări (Austria, Italia, Germania, Turcia) pentru a cunoşte cultura acestor popoare.

Interviu realizat de Gabriela BIDU

CONSTANTIN NOICA: "MOARTEA OMULUI DE MÂINE"

Urmare din pag. 12

Tot despre concretul imediat vorbesc articolele consacrate Congresului dela Sibiu al Partidului poporului (1934), condus de venerabilul mareşal Averescu, sau cele privind şefia Partidului Naţional Liberal şi luptele interne din acest partid. O ştire despre creşterea retribuţiilor consilierilor bucureşteni îl duce cu gândul la Romani, întrebându-se cu naivitate: *"Cum făceau ei, Doamne, ca însărcinările publice să fie o onoare şi nu o afacere?"* (*Noi şi strămoşii*). Cu multă acuitate analizează Noica, din perspectiva intereselor româneşti, evenimentele recente din Europa centrală: Amestecul Germaniei în afacerile interne ale Austriei, tendinţele de refacere a Monarhiei Austro-Ungare etc. (*Şi un punct de vedere românesc*). Moartea regelui Alexandru I al Iugoslaviei, ucis într'un atentat în Franţa, împreună cu ministrul de Externe francez, Jean-Louis Barthou, este un semnal de alarmă privind nesiguranţa viitorului (*Visători, jurişti şi teoreticieni*).

În diverse articole sunt risipite unele însuşiri definitorii ale Românilor (superficialitatea, inerţia, mitocănia, corupţia), relevate pe un ton mai puţin transant decât al lui Emil Cioran, în *Schimbarea la faţă a României*. De altfel, în 1944, Noica va publica *Pagini despre sufletul românesc* (de notat că este foarte dur şi nedrept cu eseul lui Dumitru Drăghicescu, *Psihologia poporului român*, apărut în 1907).

În final, câteva cuvinte despre ediţie. Ea este impecabil realizată (redactor: Gabriela Omăt), cu note şi informaţii extrem de utile, datorate profesorului Marin Diaconu, care merită felicitat pentru efortul de a aduce la lumină scrierile risipite în presa interbelică ale unor mari personalităţi româneşti. Editorul a optat pentru păstrarea tuturor particularităţilor de limbă proprii autorului şi epocii (*cari, cetit, inimele, pretenţiune, reflecţiune* etc.), ceea ce oferă textelor şi o valoare lingvistică. Volumul are îndice de nume, îndice de publicaţii, o listă cu publicaţiile la care a colaborat Constantin Noica între Iulie 1934 şi Iunie 1937, precum şi 11 ilustraţii (mai ales frontispicii de reviste, care aduc în faţa cititorului ceva din parfumul presei de altădată). Poate nu ar fi rău ca, la următoarele volume, după fiecare articol să se precizeze anul şi numele publicaţiei, pentru ca cititorul să poată rapid contextualiza afirmaţiile din text, fără consultarea obligatorie a notelor.

Fiindcă în introducerea la primul volum din publicistica lui Noica, Dl. Marin Diaconu spunea că *"recuperarea [publicisticii], integrală în intenţie, se obţine pe măsura afundării proprii a editorului în presa vremii şi a semnalărilor colegiale"* (p. 7), îmi permit să-i fac două *"semnalări colegiale"*. Este vorba, în primul rând, de un text din *Ultima oră* (an I, nr. 101, 28 Aprilie 1929, p. 2), intitulat *Destin păgân* (un foarte frumos eseu dedicat lui Ion Barbu), semnat *Constantin Noica*, dar care nu este inclus sau menţionat în volumul *Semnele Minervei*, unde îi era locul. În al doilea rând, ziarul *Ultima oră* nu şi-a încheiat existenţa la 18 Octombrie 1929 (ultimul număr existent la Biblioteca Academiei). Dacă informaţia dată de Dl. Ion Hangiu este corectă (*Dicţionar al presei literare româneşti (1790-1982)*. Argument de Ion Dodu Bălan, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1987, p. 354), ziarul a apărut până la 30 Iunie 1930, ceea ce înseamnă că în intervalul de opt luni (18 Octombrie 1929 - 30 Iunie 1930), necercetat de Dl. Diaconu, Noica a mai putut publica încă foarte multe articole (de altfel, Dl. Hangiu indică o altă cotă pentru acest ziar: P IV 8768, iar cota Dl. Diaconu este P IV 8769). De asemenea, aş mai face sugestia ca în cazul articolelor nesemnate de Noica, dar incluse în sumar, editorul să menţioneze, în note, argumentele în favoarea apartenenţei, aşa cum au procedat editorii publicisticii eminesciene (de pildă, am îndoieli că textul *D-l Ion Petrovici despre Fichte şi unele întâmplări actuale*, apărut nesemnat, în *Ultima oră*, ar aparţine lui Constantin Noica. Noica era student la Filosofie şi, în general, scrie destul de reverenţios despre profesorii săi, ceea ce nu este cazul cu acest articol).

În fine, ar fi bine ca, la sumar, numărul paginii la care se găseşte articolul să fie dublat de numărul paginii la care se află notele aferente (sumar *"dublu"*, folosit doar la primul volum, *Semnele Minervei*). În legătură cu notele, doar o mică observaţie: cea mai amplă şi riguroasă informaţie privind doctoratul lui Titu Maiorescu se găseşte în volumul lui Liviu Rusu, *Scrieri despre Titu Maiorescu* (1979), iar titlul corect al volumului din 1992 nu este *Introducere la bunătatea timpului nostru* (p. 373), ci *Simple introduceri la bunătatea timpului nostru* (astfel menţionat la p. 374).

Aşteptăm cu mare interes volumul IV, aflat în pregătire, care va include publicistica de după Iunie 1937, pentru a vedea dacă filosoful a fost, aşa cum se plasa în 1932, *"la dreapta, la dreapta spirituală a colectivităţii româneşti"*.

Ilie RAD

EXCELENT MEMORIAL

Urmare din pag. 13

Târgu-Neamţ), cu fosta-i prietenă Silvia, acum familistă (nici una dintre aceste persoane nu-l mai recunoaşte pe cadavericul puşcăriaş), încât regretăm profund că doar un fragment din aceste pagini putem reproduce.

"Când soarele scăpăta, am ajuns în autogara din Târgu-Neamţ, dar, ca la Buhuşi, nu mă aştepta nimeni (cu toate că autorul îşi anunţase sosirea, nota lui M.S.D.) *Mergând pe strada principală, după ce am trecut de biserică, prin dreptul oficiului poştal, am observat un bătrân, care mă privea lung (...).*

Din casă, a ieşit în grabă una dintre surorile mele şi căutam să-mi dau seama cine este.

- Tu eşti Olga sau Marioara?

- Vai, Grigore, mi-a răspuns cu voce foarte tristă. Sunt Olga...

Când fusesem arestaţi, avea doar 17 ani, iar de atunci au trecut 15 ani. Cum s'o mai recunosc (...)."

Mamei, revăzându-şi fiul, nu-i vine să creadă că-i chiar Grigoriţă:

"- Tu eşti, Grigore, dragul mamei?!? (...).

- Grigoriţă, mamă, tu eşti? (...).

- Nu se poate! Chiar eşti tu, Grigoriţă?!?

Începuse să se întunece când, în casă, a intrat bătrânul pe care îl întâlnisem şi care mă privea lung, pe stradă. În clipa aceea am realizat că este tata. Mă aştepta de dimineaţă la autogară şi, văzând că n'am ajuns cu nici unul dintre autobuzele dela Piatra-Neamţ, îl înlocui Olga ca el să mănânce.

- Va să zică tu erai, Grigoriţă? Am bănuit eu, dar nu eram sigur"... (paginile 165-166).

Şi în privinţa credinţei creştine autorul merită laude şi toată admiraţia noastră. Următorul pasaj va fi, credem, deictic:

"...Sfântul Petru s'a rugat cu atâta putere şi dăruire, cu atât de mare regret lui Dumnezeu ca să-l ierte pentru marea greşeală de a se lepăda de El, încât umbra i-a rămas mărturie pe zid.

Am privit îndelung urma lăsată pe perete cu aproape 20 de veacuri în urmă şi, adresându-mă Sfântului, a cărui prezenţă parcă se mai simţea în încăpere, i-am zis:

- Îţi înţeleg căinţa, disperata părere de rău pentru greşeala făcută, dar sub nici un motiv nu pot pricepe de ce te-ai lepădat de Iisus? De ce Sfinte Apostol Petru, de ce?

Mă depărtasem mult de acele locuri şi m'am trezit repetând aceeaşi întrebare: De ce, Sfinte Apostol Petru? De ce? De ce?" (*"La Ierusalim"*, paginile 307-308).

În încheiere, îi urăm admirabilului patriot, erou anticomunist şi martir creştin Grigore Caraza longevitate matusalemică, şi literară, nu numai biologică spre a îmbogăţi literatura română cu multe cărţi valoroase ca *"Aiud însângerat"*.

M.S. DERDENA

BASARABIA ROMÂNEASCĂ

LUMINĂ CREŞTINĂ ÎN BASARABIA

Centrul Internaţional de Cultură pentru Copii şi Tineret *"Sergiu Grossu"* a fost înfiinţat în luna Iunie 1997 la Chişinău. Ideea întemeierii, a intervenit din partea scriitorului şi filosofului basarabean Sergiu Grossu. A fost primul caz când un patriot de al nostru, după mai bine de cincizeci de ani dela plecarea din Basarabia, a revenit acasă nu pur şi simplu, ci cu un prinos deosebit, lansând un proiect destul de greu de realizat într'o ţară cu o populaţie turmentată de ateism.

Gândul lui bun s'a îndreptat spre partea cea mai sensibilă a omenirii: Copiii şi Tineretul.

Statutul Centrului conţine nişte gânduri care trebue să fie reproduse ad-literam.

Printre scopurile preconizate sunt câteva care reflectă întocmai aspiraţiile fondatorului:

- propagarea valorilor culturale din tezaurul ţării;
- propagarea valorilor moralei creştine;
- integrarea Republicii Moldova în comunitatea europeană ş.a.

Strategia de activitate neam axat-o pe câteva direcţii prioritare. În primul rând am ţinut foarte mult să informăm pe toţi potenţialii noştri colaboratori, formându-i şi atrăgându-i în diversele noastre activităţi.

Am schiţat un program extins de difuzare şi răspândire a cărţilor şi publicaţiilor creştine. Până astăzi am donat cărţi pentru toate bibliotecile judeţene, pentru învingătorii la concursurile şcolare din republică şi din judeţul Orhei. Am donat cărţi pentru 40 de biblioteci din sectorul Teleneşti.

Un program aparte îl constituie colaborarea noastră cu bibliotecile din instituţiile de învăţământ superior, unde, pe lângă donaţii, am reuşit să organizăm şi conferinţe în care am pus în discuţie cărţile editate cu sprijinul Centrului. De fapt, practica organizării acestor conferinţe am acumulat-o pe baza Seminarului care şi-a desfăşurat lucrările pe parcursul unui an de zile. În cadrul acestui seminar am discutat scrierile religioase şi filosofice ale lui Sergiu Grossu, autor punţin cunoscut la acea vreme în Basarabia. Aceste seminare, cu un profund accent ştiinţific, au antrenat o serie de oameni de cultură, de ziarişti, care mai târziu s'au dovedit a fi eficienţi propovăduitori ai ideilor şi aspiraţiilor Centrului nostru de cultură.

Evident că nu ne putem limita doar la donaţiile de carte, primite din România, în primul rând, dela editura Duh şi Adevăr. Centrul trebuia să pună în valoare cărţi noi, autori noi, pregătindu-şi cititorul şi auditoriul pentru promovarea adevăratei credinţe creştine.

Pe de altă parte am ţinut să punem în valoare teme şi autori, care pe parcursul anilor, din cauza restricţiilor de cenzură, n'au putut vedea lumina tiparului. Şi desigur accentul l-am pus pe cartea adresată copiilor şi tineretului: *Basarabia necunoscută* (1997-2000) vol. II-III, (autor Iurie Colesnic), *Hulubul amintirii* (2000, autor Chiril Aldea-Cuţarov), *Istoria Bisericii din Basarabia* (2000, autor Nicolae Popovschi), *Femei din Moldova, Enciclopedie* (2000), *Necropola capitalei, Dicţionar enciclopedic* (1998, autor Gheorghe Bezviconi), *Peripeţiile lui Ţumpi* (2000, autor Sergiu Grossu), *Îmi bate inima la Bug* (2000, autor Sergiu Grossu), *Roada anilor tineri* (2000, autor Sergiu Grossu), *Scriitori martiri* (2000, autor Alexandru Donos), *În voia "vaiurilor"* (2001, autor Arcadie Donos), *Organizaţia Naţională din Basarabia "Arcaşii lui Ştefan"* (2001, autor Mihail Ursachi). În curs de apariţie este lucrarea *Un tânăr martir din Volintiri* (autor Sergiu Grossu).

Tematica noastră editorială a depăşit în multe privinţe scopurile anunţate, deoarece n'am putut trece indiferenţi pe lângă fenomenele istorice care din cauze de ordin financiar riscă să devină anonimat pentru generaţiile în formare. Am considerat o datorie creştinească a noastră ca asemenea teme ca martiriul scriitorilor basarabeni în timpul ocupaţiei sovietice sau rezistenţa opusă de tinerii din Soroca împotriva regimului bolşevic şi exterminarea lor în Gulag sunt fapte istorice care nu trebue să dispară de pe agenda zilei.

Una dintre ultimele noastre realizări, chiar un succes al nostru, este apariţia revistei pentru copii ***Universul Credinţei***. Am editat 4 numere şi am obţinut colaborarea copiilor şi a maturilor. Să zicem, ne-a uimit cititorul nostru Lenuţa Găină din Căinari, care a publicat un ciclu de versuri foarte frumoase, însoţindu-le cu o serie de desene. Pe de altă parte, părintele Radu Miron din Brüll, Germania, este un colaborator extrem de fidel, asigurându-ne cu editoriale de excelentă calitate.

Dacă judecăm după numărul de solicitări de procurare a revistei şi de difuzarea ei prin şcoli şi biserici, precum şi utilizarea ei ca material didactic în şcoli, la lecţiile de istorie şi religie, considerăm că revista şi-a atins scopul propus.

Un capitol aparte în activitatea noastră îl constituie concursul literar al Centrului, care poartă numele fondatorului său. Am lansat trei ediţii şi în fiecare an, la 15 Ianuarie, desemnăm învingătorii care obţin valoroase premii băneşti şi cărţi.

Scopul acestui concurs a fost de a redescoperi tematica creştină în literatura noastră, tematică interzisă şi blamată de autorităţi. Cum şi era de aşteptat, ediţia I-a nea adus o recoltă destul de modestă de lucrări, dar unii autori promiteau mai mult. Practic ediţia I-a a fost o ediţie de lansare şi încurajare a tinerilor scriitori. Pentru comparare am putea lua ediţia a III-a, ediţie pe care am fost nevoiţi s'o facem în două etape, adică etapa de preselecţie şi etapa finală, din cauză că a fost prezentat un număr foarte mare de lucrări şi selecţia a fost făcută foarte riguros.

Pentru a aprecia cât mai obiectiv valoarea lucrărilor am fost nevoiţi să cooptăm în juriu mai mulţi membri. Rezultatele au întrecut toate aşteptările noastre. Putem exemplifica prin faptul că, în momentul decernării premiilor, unul dintre învingători, doctorul în studiul artelor Dumitru Olărescu, care a prezentat o lucrare foarte interesantă **Semnificaţii biblice în filmul moldovenesc de non-ficţiune**, ne-a comunicat că a primit, cu o zi în urmă, o revistă de specialitate din America, în care a fost publicat acest studiu. Acelaşi lucru l-ar fi putut spune mai mulţi dintre cei 15 desemnaţi ca premianţi sau menţionaţi ai concursului în cauză. Condiţiile pentru ediţia a IV-a vor fi anunţate în luna Aprilie, dar unii autori, dornici să se înscrie în această competiţie, deja şi-au adus lucrările la sediul Centrului.

Cele mai reuşite lucrări dela primele trei ediţii ale concursului vor fi publicate într'un volum aparte. Editarea integrală a lucrărilor, fără o susţinere financiară, pentru noi, la ora actuală, este peste puteri, fiindcă printre lucrările prezentate la concurs şi desemnate învingătoare este şi un roman de 800 de pagini, sunt câteva volume de proză şi eseuri, mai multe plachete de versuri, dar apariţia lor va rămâne totuşi pe seama autorilor.

N'ar trebui să uităm şi de faptul că Centrul nostru a fost în permanenţă prezent la Radioul şi Televiziunea Naţională, fie prin lansările de carte, fie prin conferinţe ştiinţifice desfăşurate sub auspiciile sale, fie prin filmul **Filosoful dela Cubolta**. Toate acestea ţin, însă, de istoria Centrului. Scopul principal rămâne neschimbat: antrenarea în activitatea acestei instituţii a unui număr cât mai mare de copii şi tineri. Astfel vom fi în drept să considerăm că ne îndeplinim misiunea.

Iurie COLESNIC

Directorul Centrului Internaţional de Cultură pentru Copii şi Tineret *"Sergiu Grossu"* din Chişinău

PROTEST LA CHIŞINĂU

Domnului Andrei Stratan,

Ministru al Afacerilor Externe şi Integrării Europene a Republicii Moldova

Stimate Domnule ministru,

La 29 Aprilie 2005 pe site-ul agenţiei de presă (www.olvia.idknet.com) pagină oficială a autorităţilor autoproclamate dela Tiraspol, a fost plasată o informaţie din care rezultă că ambasadorul extraordinar şi plenipotenţiar al Federaţiei Ruse în Republica Moldova, Domnul Nicolai Reabov, a adresat un mesaj de felicitare liderului separatist dela Tiraspol – Igor Smirnov în legătură cu aniversarea a 60 de ani dela încheierea celui de-al Doilea Război Mondial.

Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova îşi exprimă profunda îngrijorare în legătură cu modul în care ambasadorul Reabov s'a adresat lui Igor Smirnov, atribuindu-i calitatea de *"preşedinte al rmn"*. Acest fapt este cu atât mai îngrijorător cu cât ambasadorul Federaţiei Ruse nu s'a adresat autorităţilor constituţionale ale Republicii Moldova, ci unei persoane care a uzurpat puterea de stat în Republica Moldova.

Menţionăm în special faptul că, atunci când Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei solicita autorităţilor Federaţiei Ruse, inclusiv ambasadei Federaţiei Ruse la Chişinău ca Federaţia Rusă să execute Hotărârea Înaltei Curţi europene privind eliberarea celor doi deţinuţi politici, Andrei Ivanţoc şi Tudor Petrov Popa şi să exercite presiuni asupra liderilor separatişti pentru aceasta, Federaţia Rusă refuză să facă acest lucru şi neagă orice implicare, influenţă sau legătură cu regimul separatist, asigurând Republica Moldova de faptul că respectă independenţa, suveranitatea şi integritatea sa teritorială. În fapt însă, prin modul în care ambasadorul Reabov s'a adresat lui Igor Smirnov, se dovedeşte contrariul şi anume că Federaţia Rusă se implică direct în treburile interne ale Republicii Moldova şi că susţine în mod deschis şi oficial regimul separatist.

În timp ce comunitatea internaţională caută soluţii pentru diminuarea suferinţelor celor câteva sute de mii de oameni ţinuţi în calitate de ostatici ai regimului instaurat prin violenţă la Tiraspol, autorităţile Federaţiei Ruse repetat recurg la acte de curtoazie, alimentând şi încurajând haosul şi fărădelegile pe teritoriul Republicii Moldova, violând în aşa fel prevederile art.55 al Convenţiei dela Viena din 24 Aprilie 1963 cu privire la relaţiile consulare, precum şi art.5 din Tratatul de prietenie şi cooperare între Republica Moldova şi Federaţia Rusă, din 19.12.2001, care prevede abţinerea părţilor dela orice acţiuni care ar conduce la prejudicierea celeilalte părţi contractante, a suveranităţii, independenţei şi integrităţii ei teritoriale. Or, prin acest gest, ambasadorul Reabov nu numai că nu respectă integritatea teritorială a Republicii Moldova şi nu contribuie la soluţionarea conflictului transnistrean, aşa cum s'a angajat semnând acordul din 21 Iulie 1992 şi Tratatul de Prietenie şi Cooperare între Republica Moldova şi Federaţia Rusă, din 19.12.2001 ci, dimpotrivă, încurajează şi contribuie la consolidarea regimul totalitar instaurat prin forţa armelor la Tiraspol.

În legătură cu cele expuse, Comitetul solicită ca Ministerul Afacerilor Externe şi Integrării Europene a Moldovei să ia atitudine faţă de declaraţia menţionată, să califice din punct de vedere diplomatic şi juridic gestul ambasadorului Reabov faţă de Republica Moldova şi să întreprindă toate măsurile necesare în conformitate cu uzanţele diplomatice şi cu normele dreptului internaţional pentru a determina Federaţia Rusă şi reprezentanţii săi în Moldova să respecte Constituţia şi legislaţia, fără de care nu este posibilă asigurarea drepturilor omului şi a armoniei în relaţiile interetnice.

Cu deosebit respect,

Ştefan URÎTU

Preşedintele Comitetului Helsinki

CANALUL UCRAINEAN VA FI DUS LA BUN SFÂRŞIT

Conducerea ucraineană a Transporturilor se pronunţă categoric pentru finalizarea proiectului de construcţie a canalului Dunăre - Marea Neagră. Potrivit datelor oferite de şeful instituţiei, Evgheni Cervonenko, *"preţul problemei"* se ridică la circa 11,3 milioane de dolari, bani necesari ducerii la bun sfârşit a etapei secunde a construcţiei (crearea unei căi navigabile cu lungimea de 162,2 km, cu o adâncime de 7,2 m). *"Nu este una dintre cele mai grele probleme pentru stat, deşi este mare. Ucraina nu are însă altă ieşire, mai ales ţinând cont de poziţia agresivă a României în domeniul transportului, în special, a tranzitului"*, a spus ministrul.

Potrivit evaluării întreprinse de ministru, volumul pieţei de transport în sistemul Main-Rin-Dunăre oscilează în jurul a 100 miliarde dolari, statul fiind, de aceea, obligat să sprijine poziţia societăţii *"Navigaţia ucraineană pe Dunăre"* pe această piaţă, inclusiv prin terminarea lucrărilor de construcţie a canalului, scrie SeaNews.ru.

Ministrul a constatat imposibilitatea finanţării proiectului doar cu mijloacele realizate din strângerea de taxe. În opinia minsitrului, rezolvarea problemei rezidă doar în găsirea unei surse externe de investiţii; în prezent, departamentul elaborează o serie de propuneri corespunzătoare. Ministerul Transporturilor intenţionează să facă presiunile de rigoare pentru soluţionarea chestiunii în cauză asupra Consiliului Naţional de Securitate şi Apărare, precum şi a comitetului de resort al Radei Supreme, dar şi a guvernului.

POPULAŢIA BASARABIEI MAI MICĂ CU 400.000, POTRIVIT RECENSĂMÂNTULUI DIN OCTOMBRIE

Populaţia Republicii Moldova a scăzut cu 400.000 de persoane, o cifră ce reflectă numărul moldovenilor plecaţi la muncă în străinătate, potrivit rezultatelor recensământului efectuat în Octombrie anul trecut.

Recensământul arată că populaţia Republicii Moldova, fără a lua în calcul cetăţenii care locuiesc în stânga Nistrului, numără 3,4 milioane de locuitori, după cum a precizat Departamentul de Statistică dela Chişinău citat de *Associated Press*.

Potrivit precedentului recensământ efectuat în 1989, când Republica Moldova făcea parte din fosta Uniune Sovietică, populaţia de peste Prut număra 4,5 milioane de locuitori - 3,8 milioane în dreapta Nistrului şi 700.000 în stânga Nistrului.

Recensământul realizat în Octombrie nu cuprinde date din regiunea separatistă Transnistria, întrucât Tiraspolul, pe fondul tensiunilor cu Chişinăul, nu a permis efectuarea acestui proces statistic.

Potrivit datelor, numărul moldovenilor care s'au declarat Români a crescut la peste 76%, faţă de 69%, în 1989.

Ucrainenii reprezintă minoritatea cea mai importantă din Moldova, reprezentând 8,4% din populaţie, mai puţin decât în 1989, în timp ce numărul etnicilor ruşi a scăzut dela 10%, în 1989, la 5,8%, în prezent.

Acelaşi recensământ arată că Găgăuzii din Unitatea Teritorial-Administrativă Găgăuţia reprezintă 4,4% din populaţia Republicii Moldova, cu 0,5% mai puţin decât în 1989.

CALEIDOSCOP

Sculptura lui Brâncuşi face istorie pe piaţa artei

Pasărea în spaţiu, lucrarea lui Constantin Brâncuşi, realizată în anii 1922-1923, a fost adjudecată, recent, la celebra casă Christie's din New York, pentru o sumă de peste 27,4 milioane de dolari, un record mondial pentru o sculptură vândută la licitaţie.

Estimată între 8 şi 12 milioane de dolari, sculptura în marmură, aflată într'o colecţie privată europeană şi până în prezent neinventariată, a fost achiziţionată pentru 27.460.000 de dolari de către un cumpărător anonim.

"Este fantastic la ce cotă înaltă au ajuns sculpturile lui Brâncuşi. Sunt atât de puţine încât au o valoare incomensurabilă", a declarat Barbu Brezianu. *"Poate că Brâncuşi este la ora actuală cel mai faimos artist român. Ne putem mândri. Eu de aici nu pot decât să privesc cu admiraţie ce se întâmplă pe piaţa internaţională a artei cu lucrările lui"*, a adăugat specialistul, care l-a numit pe Brâncuşi *"un ambasador cultural român first class"*.

Lucrarea realizată de sculptorul român în perioada 1922-1923 provine dintr'o colecţie privată din Europa, unde s'a aflat din 1937. Anterior, ea a făcut parte din colecţia lui Léonie Ricou, prietenă cu Brâncuşi, dar şi cu alţi artişti, precum Picasso, Modigliani şi Gonzalez. Léonie Ricou, o pariziancă cu o pasiune profundă pentru artă şi literatură contemporană, păstra legătura atât cu artiştii tineri, cât şi cu cei deja afirmaţi. Ea organiza saloane la casa din Boulevard Raspail şi avea contacte cu Guillaume Apollinaire, Modigliani, Villon, Gleizes, Léger, Derain şi Picasso. Până acum se ştia că Ricou deţinea doar trei opere de Brâncuşi: o *"Maiastră"* din bronz, o variantă a *"Sărutului"* şi probabil o *"Muză adormită"*. Ricou a cumpărat *"Pasărea în văzduh"* şi a trimis-o la Bruxelles în 1928. După moartea femeii, în jurul anului 1930, sculptura a rămas la soţul ei, Belgianul Alexandre Stoppelaere, până în 1937, când a fost vândută unui predecesor al celui care a scos-o la licitaţie. Specialiştii n'au ştiut de ea până recent, când un expert dela Christie's a descoperit-o într'o casă din Franţa, potrivit cotidianului *The New York Times*.

"Sunt experţi în Brâncuşi de talie internaţională, precum Friedrich Teja Bach şi Sidney Geist, care au confirmat autenticitatea lucrării. Din câte ştiu, Teja Bach s'a deplasat dela Viena la New York pentru a gira proveniența operei", a spus Barbu Brezianu.

Potrivit site-ului casei de licitaţie Christie's, lucrarea poate fi considerată pe drept cuvânt un momentcheie pentru istoria sculpturii secolului al XX-lea, reflectând o schimbare crucială în evoluţia artistică a lui Brâncuşi şi a operei în sine, fiind una dintre variantele de *"Păsări în văzduh"*.

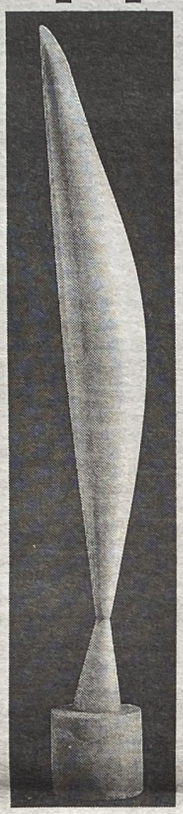

Sculptura vândută la licitaţie este una intermediară, fiind realizată între cea aflată acum la Metropolitan Museum of Art din New York şi cea dela Fundaţia Beyeler din Elveţia. Pe lângă importanţa sa pentru istoria artei, sculptura uimeşte prin sofisticarea şi delicateţea execuţiei. Ideea de pasăre este capturată atât de atent în marmură încât până şi fibrele albe ale pietrei joacă un rol în compoziţia ei, unind cele două părţi ale corpului într'un tot unitar. Din orice punct ar fi privită, sculptura transmite un sentiment minunat de echilibru şi rafinament. *"Este o sculptură extraordinară - o adevărată emblemă a secolului 20. Este cu atât mai interesantă cu cât este o descoperire nou-nouţă"*, a spus Christopher Eykyn, şeful departamentului de artă modernă şi impresionistă dela Christie's, citat de *CNN*. *"A fost în afara pieţei de artă cam de când a ieşit din mâinile artistului şi este una dintre cele mai reprezentative creaţii ale sale"*. Estimată iniţial la o sumă cuprinsă între 8 şi 12 milioane de dolari, lucrarea din marmură şi piatră cu o înălţime de 121 de centimetri a fost achiziţionată de un cumpărător anonim cu o sumă record. Brâncuşi mai stabilise un record de vânzări, în 2002, când tot Christie's a vândut lucrarea *"Danaide"* cu 18,1 milioane de dolari.

Potrivit *The New York Times*, şase licitanţi serioşi s'au luptat pentru lucrare Miercuri seara, iar când preţul a ajuns la 23 milioane de dolari, două persoane care licitau prin telefon păreau hotărîte să nu o piardă. Lucrarea s'a adjudecat pentru 24,5 milioane, la care se adaugă comisionul casei de licitaţii (20% pentru primei 200.000 de dolari din preţ şi 12% pentru restul sumei). Publicul a început să aplaude.

MILIONARII BRAZILIENI ÎŞI IMPLANTEAZĂ MICROCIPURI

În Brazilia, unde în ultima vreme răpirea oamenilor bogaţi a devenit o *"afacere"* bănoasă, tot mai mulţi milionari apelează la o nouă metodă de autoapărare - implantarea sub piele a unor microcipuri, pentru a putea fi ţinuţi sub urmărire şi găsiţi de autorităţi în caz de răpire.

Anul trecut, în această ţară din America Latină au fost răpiţi, în speranţa unor răscumpărări consistente, peste trei sute de bogătaşi sau membri de familie ai acestora. Pe răpitori nu-i opresc nici mulţimea de gărzi de corp, nici sistemele de pază, de securitate foarte moderne şi sofisticate, se arată într'un articol apărut în publicaţia electronică rusă *Utro*. Numai că, în ultima vreme, au apărut noi mijloace şi metode de apărare, au apărut microcipurile de urmărire. Acestea, de mărimea unui bob de orez, sunt implantate sub piele, aflându-se apoi într'o legătură permanentă cu un sistem de sateliţi artificiali, cu ajutorul cărora se poate stabili exact locul unde se află persoana care *"poartă"* cipul. Potrivit datelor existente, până în prezent două sute de Brazilieni bogaţi se bucură de astfel de implanturi.

POLUAREA FONICĂ A OCEANELOR ÎI ÎNGRIJOREAZĂ PE OAMENII DE ŞTIINŢĂ

Lumea tăcerii este din ce în ce mai zgomotoasă, scrie o ediţie recentă a site-ului publicaţiei electronice canadiene *Le Matinternet*. Oamenii de ştiinţă sunt îngrijoraţi de poluarea sonoră crescândă a oceanelor, generată de transportul maritim, şi care ar putea afecta fauna marină. La suprafaţa golfului Cape Cod (din Sud-Estul statului american Massachusetts), pe ţărmul Nord-Estic al Statelor Unite, totul pare să nu fie decât linişte şi pace, însă, sub apă, ambianţa este mult mai puţin tăcută. Într'adevăr, zona este saturată fonic. *"Este ca un amplificator de mari dimensiuni"*, spune Christopher Clark, bioacustician în cadrul Universităţii Cornell.

Eşuările spectaculoase ale unor balene au fost puse în legătură cu utilizarea sonarelor militare, declanşând o polemică în privinţa acesteia. Oamenii de ştiinţă sunt, însă, mai îngrijoraţi de creşterea generală a zgomotului de fond al oceanului, datorat - în mare măsură - navigaţiei comerciale. Atlanticul de Nord şi Pacificul de Nord sunt cele mai frecventate ape oceanice şi, de asemenea, şi cele mai zgomotoase, subliniază Dl. Clark. Regiunea din jurul Indoneziei cunoaşte şi ea un trafic maritim foarte intens.

Auzul este primordial pentru animalele marine, care utilizează sunetele pentru a se deplasa şi pentru a comunica. În aceste condiţii, unii cercetători apreciază că dezvoltarea *"smogului acustic"* echivalează cu *"orbirea"* acestor creaturi, fapt ce le-ar afecta alimentaţia, reproducerea şi alte activităţi. *"Lumea lor este pe cale să se năruie"*, avertizează omul de ştiinţă american sus-menţionat. *"Ele se încred enorm în sunete; nu văd nimic."* Există, totuşi, puţine dovezi în ceea ce priveşte efectele reale ale zgomotelor generate de om în ocean.

Chiar şi cu ajutorul tehnologiilor moderne, este foarte dificilă urmărirea animalelor marine şi tragerea unor concluzii privind impactul zgomotelor asupra comportamentului lor.

Brandon Southall, cercetător în acustică în cadrul Administraţiei Naţionale americane a Oceanelor şi Atmosferei (NOAA), consideră că cercetările pe această temă trebue aprofundate urgent. În apă, sunetul se propagă mai departe şi mai rapid. Oamenii de ştiinţă apreciază că unele animale marine utilizează *"canale de comunicare"* naturale ale oceanului pentru a comunica la distanţe de mii de kilometri.

Se bănuieşte că această cacofonie oceanică datorată omului are efecte nefaste. Potrivit D-lui Southall, dovezi convingătoare vin să ateste faptul că creşterea zgomotului ambiant tinde să *"mascheze"* comunicaţiile naturale ale oceanului. Creşterea acestei poluări sonore coincide cu dezvoltarea navigaţiei comerciale. În perioada 1948-1998, tonajul flotei mondiale a crescut de la 85 de milioane la 550 de milioane. În acelaşi timp, zgomotul de fond al oceanului a sporit cu aproximativ 15 decibeli, spun oamenii de ştiinţă.

TELEFOANELE MOBILE MAI PERICULOASE LA ŢARĂ DECÂT ÎN ORAŞ

Telefoanele mobile determină mai multe cazuri de cancer cerebral la utilizatorii din zonele rurale decât din cele urbane, potrivit unui studiu suedez publicat de revista britanică *Occupational and Environmental Medicine* şi citat de *AFP*. Incidenţa tumorilor cerebrale în zonele rurale ale Suediei este mult mai mare la utilizatorii de telefoane mobile decât la cei care nu au un asemenea aparat, arată ancheta realizată de echipa profesorului Lennart Hardell, dela Spitalul Universitar din Orebro.

Rezidenţii zonelor rurale care au folosit un mobil timp de trei ani au cel puţin de trei ori mai multe şanse să dezvolte o tumoare cerebrală decât cei dela oraş. Riscul este de patru ori mai mare pentru cei care au folosit un telefon mobil timp de patru ani, precizează studiul. Diferenţele între rural şi urban ar putea fi explicate de faptul că în zonele rurale reţelele sunt mai îndepărtate unele de altele şi radiaţiile necesare pentru transmisie sunt mai puternice, cred autorii studiului. Aceştia subliniază că rezultatele obţinute de ei sunt îngrijorătoare, dar este nevoie de confirmarea lor prin studii pe eşantioane mai largi de populaţie.

Echipa de cercetători a lucrat într'o zonă centrală a Suediei, unde 1.400 de adulţi cu vârsta între 20 şi 80 de ani au fost diagnosticaţi cu tumori cerebrale, benigne sau maligne, între Ianuarie 1997 şi Iunie 2000. Profilul bolnavilor a fost comparat cu profilul unui număr similar de adulţi sănătoşi care locuiesc în aceleaşi zone.

HERTA MULLER PRIMEŞTE PREMIUL BERLINEZ PENTRU LITERATURĂ

Scriitoarea de origine română Herta Muller a primit Berliner Literaturpreis (Premiul berlinez pentru literatură), distincţia fiind însoţită şi de o recompensă financiară în valoare de 30.000 euro, informează site-ul elveţian www.nachrichten.ch.

De asemenea, Herta Muller a devenit prima deţinătoare a titlului Heiner Muller-Gastprofessur (profesor invitat) la Universitatea Liberă din Berlin. Acest titlu a fost înfiinţat de Fundaţia Preussische Seehandlung. Herta Muller va preda poetica limbii germane. Distincţiile sunt decernate la Primăria din Berlin, de către primarul oraşului, Klaus Wowereit.

Herta Muller s'a născut în România şi a studiat germana şi româna la Universitatea din Timişoara. În 1987 a emigrat în Germania, iar de atunci trăieşte la Berlin, fiind unul dintre cei mai importanţi autori din literatura de limbă germană. A primit mai multe distincţii, precum Premiul pentru Literatură Aristeion al Uniunii Europene, Premiul Kleist şi Premiul Franz Kafka, iar din 1999 a fost nominalizată din partea Germaniei pe lista candidaţilor la Premiul Nobel pentru Literatură.

La începutul lunii Martie a acestui an, scriitoarea a venit în România pentru lansarea volumului *"Regele se'nclină şi ucide"*, apărut recent la Editura Polirom, la doi ani după ediţia germană.

ARTIZANUL IMAGINII UNOR DICTATORI SÂNGEROŞI, EDWARD KLOBERG, S'A SINUCIS

Edward von Kloberg III, cel care s'a ocupat de imaginea unora dintre cei mai notorii dictatori ai secolului XX, inclusiv Nicolae Ceauşescu, care doreau favoruri şi aprobare din partea oficialilor americani, s'a sinucis, relatează *Washington Post*. O legendă în cercurile specialiştilor în PR, el i-a avut drept clienţi pe Saddam Hussein, Samuel Doe (Liberia), Nicolae Ceauşescu, liderii militari din Myanmar, Mobutu Sese Seko (fostul Zair) şi chiar pe cel care a înlocuit în cele din urmă regimul lui Mobutu şi a redenumit ţara RD Congo. Von Kloberg a avut drept slogan *"ruşinea este pentru blegi"* şi a îmbrăţişat un stil de viaţă strălucitor şi excentric. Participa la baluri şi gale purtând pelerine negre şi şi-a adăugat particula *"von"* la nume, deoarece i se părea că îi conferă un aer distins.

Washington Post consideră că moartea acestuia a fost pe măsura vieţii pe care a dus-o. Kloberg s'a aruncat dela etajul unei vile din Roma, asupra sa fiind găsită o lungă scrisoare. Oficialii americani din Capitala italiană i-au spus surorii sale ca el s'a sinucis. Potrivit publicaţiei, Washingtonul este un oraş al experţilor în îmbunătăţirea imaginii, însă foarte puţini au avut curajul de a-şi construi o reputaţie reprezentând dictatori şi persoane care încălcau drepturile omului.

Ultimii ani ai vieţii lui von Kloberg au fost marcaţi de probleme medicale. Avea cancer, diabet şi boala Meniere, care îi afecta urechea internă. În 2002, s'a retras din activitate în urma unui atac de cord suferit în timpul unei călătorii cu avionul între Coasta de Fildeş şi Paris. Niciodată nepregătit, el a contactat *Washington Post* cu câteva luni înainte de a muri, dorind să ofere un interviu în speranţa că viaţa sa va fi mai bine înţeleasă. El a declarat că s'a confruntat cu misiuni grele, dar că a fost şi recompensat pe măsură de-a lungul carierei sale, insistând mult mai puţin asupra cauzei pentru care a luptat. El a murit la vârsta de 63 de ani.

Citiţi lunar "Cuvântul Românesc"!

SPORT

LIVERPOOL A CÂŞTIGAT LIGA CAMPIONILOR REVENIND DELA 0-3

PARADA DELA LIVERPOOL, A ECHIPEI CAMPIONILOR

"Benitez şi clasa lui din 2005 au intrat în istorie" a notat site-ul oficial al clubului Liverpool, după ce echipa engleză a câştigat Liga Campionilor învingând în finala disputată la Istanbul, formaţia AC Milan.

"Am revenit", a notat site-ul oficial al clubului Liverpool, care scrie: *"Uimitor, uluitor, care taie răsuflarea, extraordinar, magnific, minunat, miraculos, emoţionant, copleşitor de spectaculos, care îţi provoacă fiori, stupefiant. Alegeţi-vă propriul cuvânt pentru a descrie ce au văzut la Istanbul 500 de milioane de oameni din întreaga lume. Sau nu, alegeţi câteva. Un singur cuvânt nu poate descrie cea mai mare revenire din lumea fotbalului"*, se precizează pe liverpoolfc.com.

Site-ul menţionează că ceea ce antrenorul Rafael Benitez le-a spus jucătorilor săi la pauza meciului de Miercuri a schimbat istoria clubului Liverpool. *"Benitez şi clasa lui din 2005 au intrat în istorie. Sărbătoarea a început la Istanbul. Joi, când echipa va defila pe străzi cu cupa, sărbătoarea va fi mai mare. Liverpool FC - Regii Europei. Cât de bine sună asta?"*, scrie site-ul grupării britanice.

"The fabulouse" (Fabulos), a titrat cotidianul *Daily Mirror*, care scrie că *"Liverpool a rescris istoria într'o finală uimitoare"*. Într'un alt articol, intitulat *"Maestro Rafa shows he is the Boss-phorus"* (Maestrul Rafa arăta că este şeful), în titlul căruia se face un joc de cuvinte între boss - şef şi Bosfor, *Daily Mirror* notează că unul dintre bannerele afişate pe stadionul *"Ataturk Olympic"*: *"Viitorul aparţine celor care îndrăznesc să viseze"* reprezintă esenţa a ceea ce a reuşit să realizeze formaţia FC Liverpool. *"Însă, trebue să menţionăm că până şi celor care pot să viseze tehnicolor le-ar fi fost greu să creadă că Liverpool va câştiga Liga Campionilor în acest sezon. Dacă Liverpool a îndrăznit să viseze în acest sezon, cel căruia i se datorează acest lucru este antrenorul. El este creatorul de vise, este arhitectul miracolului reprezentat de faptul că Liverpool a câştigat Liga Campionilor"*, se menţionează în *Daily Mirror*.

"Liverpool încoronaţi ca regii ai Europei", notează *BBC*, care consideră senzaţională revenirea echipei antrenată de Rafael Benitez, după ce AC Milan a condus cu 3-0. *"Accederea în finală a echipei Liverpool a fost un mare şoc, după ce a trecut de Juventus şi Chelsea ca să ajungă la Istanbul. Şi într'un spectacol de caracter care a zdrobit inimile Italienilor, Englezii au câştigat trofeul pentru a cincea oară"*, scrie *BBC*.

"Un triumf al imaginaţiei", a titrat cotidianul *The Guardian*. *"A fost nevoie de cineva cu imaginaţia lui HG Wells pentru a construi acest stadion printre dărâmături şi piloni la marginea Istanbulului. Era nevoie de un povestitor cu aceeaşi imaginaţie pentru a relata această noapte de fotbal. În doar şase minute din repriza secundă, o formalitate s'a transformat în epopee. Era ca şi cum o poveste cu Andy Pandy s'ar fi transformat în «Naşul»"*, se menţionează în *The Guardian*.

BUTE ÎŞI VA APĂRA TITLUL LA MONTREAL, ÎN FAŢA AMERICANULUI JOSE SPEARMAN

Pugilistul român Lucian Bute, câştigător al centurii NABA (North American Boxing Association) la categoria supermijlocie, îşi va apăra titlul în faţa Americanului Jose Spearman, în cadrul unei gale care va avea loc, pe 3 Iunie, la Montreal, a anunţat clubul Interbox.

Bute ar fi trebuit să îl întâlnească pe Spearman în cadrul galei ce a avut loc pe 21 Aprilie, la Galaţi, dar pugilistul american nu a putut participa din cauza unor probleme legate de paşaport. Bute a luptat la Galaţi cu un alt American, Donnie McCrary, pe care l-a învins, prin KO în repriza a patra, păstrându-şi astfel centura NABA la categoria supermijlocie.

Într'un alt meci din cadrul galei dela Montreal, Adrian Diaconu va boxa cu pugilistul canadian Conal MacPhee pentru titlul canadian la categoria semigrea.

MITU A SEMNAT PENTRU TREI SEZOANE CU ANDERLECHT

Mijlocaşul Marius Mitu a semnat, recent un contract pentru trei sezoane cu Anderlecht Bruxelles, urmând să poarte tricoul cu numărul 99, informează publicaţia belgiană *La Derniere Heure*.

"Numărul 99 face referire la cel mai bun an: 1999, când am marcat 11 goluri. Nu am anunţat pe nimeni că eram aproape de Anderlecht pentru simplul motiv că acordul definitiv a fost semnat acum", a spus Mitu, care a fost prezentat oficial Vineri, 27 Mai, la clubul unde au mai evoluat Alin Stoica şi Tibor Selymes.

Mitu a menţionat, într'un interviu acordat cotidianului belgian, că antrenorul Frankie Vercauteren i-a spus că toţi jucătorii au aceeaşi şansă în echipă. *"Sper să joc în Liga Campionilor, însă nu va fi uşor. Anderlecht nu m'a luat pentrucă sunt frumos, ci pentrucă am dovedit multe lucruri la un club mic"*, a spus Mitu.

DINAMO A CÂŞTIGAT CUPA ROMÂNIEI

Echipa Dinamo Bucureşti a câştigat Cupa României, după ce a învins cu scorul de 1-0, formaţia Farul Constanţa, într'un meci disputat pe stadionul *"Cotroceni"*.

Unicul gol al partidei a fost marcat în minutul 7, de Ştefan Grigorie, care a dejucat pasul la ofsaid făcut de apărarea constănţeană şi rămas singur cu portarul George Curca, l-a driblat şi a înscris cu un şut la colţul lung, dela marginea din dreapta a careului de 16 metri.

CLASAMENTUL ATP: ANDREI PAVEL - LOCUL 51 ÎN ATP RACE ŞI 36 ÎN ATP ENTRY

Cel mai bun tenisman român al momentului, Andrei Pavel, ocupă locul 51 în clasamentul jucătorilor profesionişti pe anul în curs - ATP Race, cu 53 de puncte. Următorul Român este Victor Hănescu, pe 59, cu 44 puncte, autorul unui salt de 14 locuri faţă de poziţia deţinută pe 2 Mai. Ultimul Român din clasament este Horia Tecsu, pe 182, cu 2 puncte.

CHIVU NU MAI DOREŞTE SĂ FIE COLEG CU CASSANO

Fundaşul Cristian Chivu şi mijlocaşul Olivier Dacourt se află în fruntea unui grup de jucători ai echipei AS Roma care nu mai doresc să fie colegi cu atacantul Antonio Cassano, susţine agenţia *Contro Campo*, citată de *Calciomercato*.

Sursa citată notează că internaţionalul român şi jucătorul francez au lăsat să se înţeleagă că nu doresc să mai lucreze cu fotbalistul italian, transmiţând conducerii clubului mesajul *"Ori el, ori noi"*. Conducătorii clubului AS Roma aşteaptă să se încheie actualul sezon pentru a desemna viitorul antrenor al echipei, care va avea un cuvânt important în cazul lui Cassano. Mai mult, ofertele venite pentru atacantul italian nu se ridică la nivelul dorinţelor Românilor.

În altă ordine de idei, gruparea spaniolă FC Valencia doreşte să-l achiziţioneze pe mijlocaşul brazilian Mancini, oferindu-i la schimb, Romei, pe unul dintre jucătorii Marco Di Vaio, Stefano Fiore sau Bernardo Corradi.

UN CUPLU DE ATACANŢI MUTU-IBRAHIMOVICI, LOCUL 3 ÎN PREFERINŢELE SUPORTERILOR

Jucătorii Zlatan Ibrahimovici şi Antonio Cassano formează cuplul ideal de atacanţi pentru echipa Juventus în sezonul viitor, în opinia participanţilor la un sondaj realizat de *Calciomercato*, în timp ce o pereche Ibrahimovici - Adrian Mutu este a treia în preferinţele suporterilor.

Pe primul loc în preferinţele participanţilor la sondaj s'a situat un atac format din fotbalistul suedez Zlatan Ibrahimovici şi jucătorul echipei AS Roma, Antonio Cassano, cu 34,87 la sută din voturi (2382 de voturi). Aproximativ 23 la sută (1568) dintre participanţi au optat pentru un atac format din Ibrahimovici şi actualul jucător al echipei AC Parma, Alberto Gilardino, în timp ce 17,46 la sută (1193) l-au văzut în atacul echipei italiene în sezonul viitor pe Românul Adrian Mutu, alături de Ibrahimovici.

KIRIŢĂ A SEMNAT UN PRECONTRACT CU GAZIANTEPSPOR

Fostul jucător al echipei Samsunspor, Giani Kiriţă, a semnat un precontract cu gruparea Gaziantepspor, pentru care urmează să evolueze în următoarele două sezoane, a anunţat cotidianul *Takvim*.

Potrivit sursei citate, Kiriţă a semnat contractul cu Gaziantepspor pe 1 Iulie şi va avea un salariu anual de 450.000 de dolari. Echipa din Gaziantep ocupă în prezent locul nouă în clasament, cu 41 de puncte.

BOLONI AR PUTEA PRELUA CONDUCEREA TEHNICĂ A ECHIPEI OLYMPIQUE LYON

Antrenorul echipei Rennes, Ladislau Boloni, ar putea prelua conducerea tehnică a formaţiei Olympique Lyon, după ce Paul Le Guen a anunţat că va părăsi gruparea franceză la finalul sezonului, informează *L'Equipe*. Sursa citată îi menţionează, printre posibilii succesori aî lui Le Guen, şi pe fostul antrenor al echipelor Nantes şi Real Sociedad, Raynald Denoueix şi pe tehnicianul formaţiei OSC Lille, Claude Puel, dar subliniază că există posibilitatea promovării lui Yves Colleu, secundul lui Le Guen.

BECKHAM, RONALDO ŞI ZIDANE, FOTBALIŞTII CEI MAI BINE PLĂTIŢI DIN LUME

Jucătorul echipei Real Madrid, David Beckham, este cel mai bine plătit fotbalist din lume în 2005, veniturile sale anuale fiind cifrate la 25 de milioane de euro, potrivit unui clasament realizat de publicaţia *France Football*, citat de cotidianul *Marca*.

Beckham este urmat în acest clasament de coechipierii săi dela Real Madrid, Ronaldo (19,6 milioane de euro) şi Zinedine Zidane (13 milioane de euro). În întocmirea clasamentului, publicaţia franceză a luat în calcul salariile jucătorilor, primele, precum şi sumele câştigate din publicitate. Cei trei au ocupat primele poziţii şi în clasamentul realizat în 2004.

Cei trei *"galactici"* au acelaşi salariu (6,4 milioane de euro) şi au prime egale (200.000 de euro), însă Beckham câştigă mai mult din publicitate sau din vânzarea de cărţi. Fotbalistul englez a câştigat astfel 18,4 milioane de euro, faţă de cele 13 milioane ale lui Ronaldo sau 6,4 milioane obţinute de Zidane.

HAGI DORIT LA GALATASARAY PENTRU MAI MULŢI ANI

Conducerea clubului Galatasaray a decis, în cadrul unei şedinţe, că Gheorghe Hagi ar trebui să rămână la conducerea tehnică a echipei din Istanbul şi după expirarea contractului său, a anunţat cotidianul *Sabah*. În cadrul şedinţei, preşedintele clubului Galatasaray, Ozhan Canaydin, le-a spus celorlalţi oficiali că ar vrea ca Hagi să rămână la echipa din Istanbul nu doar până la sfârşitul sezonului viitor, când îi va expira contractul, ci mai mulţi ani. *"Eu am încredere deplină în el. Am văzut că Galatasaray a revenit la zilele bune din trecut. În plus, am văzut că el a integrat în echipă jucători formaţi la club. Hagi este cel mai bun antrenor din Turcia"*, le-a spus Canaydin oficialilor grupării din Istanbul. Părerea preşedintelui clubului a fost împărtăşită şi de ceilalţi oficiali, care au decis să îl susţină în totalitate pe Hagi. *"Cu toţii au ajuns la concluzia că Hagi a obţinut rezultate bune cu Galatasaray, a reprezentat foarte bine acest club şi este unul din simbolurile grupării"*, scrie *Sabah*. Jurnalul aminteşte că în ultima perioadă presa turcă a scris că Galatasaray ar căuta un înlocuitor pentru Hagi.

CLASAMENTUL DIVIZIEI A

ETAPA A 29-A

LOC	ECHIPA	Nr.J	V	E	I	GD-GP	P
1.	Steaua	29	18	6	5	45 - 17	60
2.	Dinamo	29	19	2	8	59 - 30	59
3.	Rapid	29	16	8	5	51 - 27	56
4.	FC Naţional	29	16	6	7	48 - 32	54
5.	Farul	29	14	7	8	38 - 28	49
6.	Poli Timişoara	29	13	6	10	36 - 32	45
7.	Sportul	29	12	8	9	37 - 27	44
8.	Oţelul	29	11	4	14	25 - 32	37
9.	FC Argeş	29	8	12	9	32 - 36	36
10.	Poli Iaşi	29	9	8	12	27 - 41	35
11.	CFR Cluj	29	8	9	12	31 - 43	33
12.	FCM Bacău	29	8	9	12	19 - 26	33
13.	Gloria	29	9	5	15	38 - 45	32
14.	Apulum	29	6	8	15	28 - 58	26
15.	FC Braşov	29	5	6	18	27 - 43	21
16.	Univ. Craiova	29	4	8	17	24 - 48	20

*** Ultimele trei echipe vor retrograda**

ŞTIRI DIN ŢARĂ

transmise de Andrei BĂDIN

Românii au părere bună despre Băsescu şi proastă despre C.V. Tudor

Preşedintele Traian Băsescu este persoana publică despre care cei mai mulţi Români au o părere bună (70%), în timp ce Corneliu Vadim Tudor întruneşte cel mai mare scor negativ (48,3% - părere deloc bună), relevă un sondaj Data Media, comandat de Agenţia MEDIAFAX şi PRO TV. În ceea ce priveşte percepţia pozitivă, Băsescu este urmat, în listă de 14 personalităţi, de Călin Popescu Tăriceanu (62,3%), Theodor Stolojan (61,99%), Mircea Geoană (56,8%), Ion Iliescu (36%), Adrian Năstase (34,2%), Emil Boc (32,6%), Jonathan Scheele (17,2%), Cozmin Guşă (17%), Corneliu Vadim Tudor (16%), Valeriu Stoica (15,5%), Radu Berceanu (14,8%), Ioan Rus (14%), Dinu Patriciu (9,3%). În clasamentul percepţiei negative, C.V. Tudor este urmat de Adrian Năstase (33,7%), Ion Iliescu (33,5%), Dinu Patriciu (32,7%), Cozmin Guşă (24,6%), Valeriu Stoica (23,5%), Radu Berceanu (22,7%), Ioan Rus (20,1%), Emil Boc (10,3%), celelalte persoane din listă situându-se sub 10%. De remarcat că pe şeful Delegaţiei Comisiei Europene în România, Jonathan Scheele nu îl cunosc mai mult de jumătate dintre cei chestionaţi: 46% nu ştiu cine este, iar 23,4% nu îl cunosc suficient pentru a-şi exprima o părere.

Profilurile simpatizanţilor lui Traian Băsescu, Călin Popescu Tăriceanu şi Theodor Stolojan sunt în mare măsură similare. Cei care au o părere bună în cazul celor trei politicieni au, în mare parte, vârste cuprinse între 20 şi 29 de ani, iar majoritatea sunt din mediul urban. O diferenţă semnificativă poate fi remarcată în cazul simpatizanţilor lui Adrian Năstase, aceştia fiind în majoritate femei, 37,3% aparţin categoriilor de vârstă 60 - 69 de ani, *"70 de ani şi peste"*, majoritatea au nivel de educaţie sub-mediu şi aparţin mediului rural. În cazul lui Mircea Geoană, cei care au o părere bună despre acesta se apropie mult fie de profilul dominant al simpatizanţilor lui Băsescu, Tăriceanu, Stolojan, fie de profilul celor care îl simpatizează pe Adrian Năstase, dar, în unele cazuri, simpatizanţii lui Mircea Geoană au trăsături *"hibride"*, relevă sondajul. În ceea ce priveşte percepţia despre activitatea Preşedintelui Traian Băsescu, 14,8% dintre subiecţi au o părere foarte bună, 51,8% au o părere destul de bună, 19,7% - destul de proastă, 5,4% - foarte proastă, iar 8,3% nu ştiu, nu pot aprecia sau nu răspund.

Conform sondajului, dintr'o listă de şapte păreri pozitive despre Traian Băsescu, 7 din 10 Români sunt de acord că acesta *"este hotărît"* să lupte împotriva corupţiei. Peste 50% sunt de acord că *"până acum, Traian Băsescu a dovedit că este «mâna forte» de care are nevoie România"* (57,9%), că *"pentrucă susţine o mai mare implicare a Românilor în problemele zonei Mării Negre, Traian Băsescu va face ca ţara noastră să joace un rol mai important pe plan extern"* (53,4%) şi cu faptul că Preşedintele *"este un bun arbitru în viaţa politică a ţării"* (50,3%). Alte enunţuri au fost: *"ştie să-şi recunoască greşelile"* - 49,3% de acord *"foarte mult şi destul de mult"*, *"umorul şi comportamentul său degajat contribuie la îmbunătăţirea imaginii externe a României"* - 48,9%, *"a ştiut să-şi facă o echipă de consilieri valoroşi"* - 47,6%. În ceea ce priveşte enunţurile defavorabile despre Traian Băsescu, din lista de 10 reproşuri care i se pot aduce lui Traian Băsescu, nici unul nu a întrunit o pondere majoritară pe scala acord–dezacord şi aproape o treime din populaţie este de acord în mare măsură cu faptul că *"dorinţa lui Traian Băsescu de alegeri anticipate îi face pe Români să-şi piardă încrederea în Guvernul actual"* (32,5%), relevă sondajul Data Media. De asemenea, aproape 3 din 10 Români îi reproşează lui Traian Băsescu faptul că *"nu vrea să retragă trupele române din Irak, deşi alte ţări europene îşi vor retrage trupele"* (29,8%), dar 30,4% nu au răspuns. Alte enunţuri au fost: *"până acum nu a dovedit că este Preşedintele Românilor"* - 32,5% de acord, *"a ascuns modul în care a făcut rost de casa din strada Mihăileanu"* - 28,1% de acord, *"vrea să suplimenteze fără motiv trupele din Afganistan"* - 27% de acord, *"a numit persoane în funcţii importante nu pe bază de merite, ci după simpatii personale"* - 26,9%, *"este lipsit de diplomaţie în relaţiile cu reprezentanţii UE"* - 22,9%, *"face declaraţii şi întreprinde acţiuni care încalcă litera şi spiritul Constituţiei"* - 21,2% de acord, *"nu are o relaţie prea bună cu prim-ministrul Călin Popescu - Tăriceanu"* - 18,1% de acord, *"declaraţiile sale despre axa Washington-Londra-Bucureşti au influenţat negativ relaţiile României cu UE"* - 17% de acord. Percepţiile Românilor despre activitatea premierului Tăriceanu sunt majoritar pozitive: 7,6% au o părere foarte bună, iar 53,6% au o părere destul de bună. Totodată, 20,7% dintre cei chestionaţi au o părere destul de proastă, în timp ce 4,9% au o părere foarte proastă. Nu ştiu, nu pot aprecia sau nu răspund 13,2% dintre subiecţi.

Conform evaluării sondajului, *"aprecierile pozitive şi aprecierile negative ale activităţii prim-ministrului Călin Popescu-Tăriceanu au ponderi foarte apropiate celor înregistrate de activitatea Preşedintelui Traian Băsescu"*.

La finalul calupului de întrebări despre activitatea Guvernului, respondenţii au fost întrebaţi dacă România ar fi guvernată mai bine dacă Theodor Stolojan l-ar înlocui pe Călin Popescu-Tăriceanu în funcţia de prim-ministru. Răspunsurile la această întrebare se pot grupa în trei categorii cu ponderi aproape egale: 33,6% spun *"DA, România ar fi guvernată mai bine de Stolojan"* (foarte convins + oarecum convins), 33,1% spun *"NU, nu ar fi guvernată mai bine de Stolojan"* (foarte convins + oarecum convins), iar 33,3% *"nu pot aprecia"* dacă România va fi sau nu mai bine guvernată. Cei care susţin înlocuirea lui Călin Popescu-Tăriceanu cu Theodor Stolojan sunt mai ales persoanele între 40 şi 49 de ani, cei căsătoriţi şi fără copii, absolvenţii de studii superioare, cei cu ocupaţii de nivel superior (profesionişti/directori), cei cu venituri mari şi foarte mari şi bucureştenii, relevă sondajul.

Sondajul naţional de tip omnibus a fost realizat în perioada 8-14 Aprilie 2005, pe un eşantion probabilistic, stratificat, multistadial, reprezentativ pentru populaţia adultă a României. Volumul eşantionului a fost de 1139 persoane, cu o marjă de eroare de +/-2,8% (cu o probabilitate de 0,95). Interviurile faţă-în-faţă au fost efectuate la domiciliul respondenţilor, în 89 de localităţi urbane şi rurale, utilizându-se 201 puncte de eşantionare.

ULTIMILE ŞTIRI PRIVIND INUNDAŢIILE

Inundaţiile produse de precipitaţiile abundente din ultima vreme au afectat peste 145.000 hectare de teren din 28 de judeţe, din care 40.813 hectare reprezintă culturi agricole distruse în totalitate, informează Ministerul Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale (MAPDR) Potrivit datelor MAPDR, erau asigurate doar 17.650 hectare din cele peste 40.000 hectare compromise. În acelaşi timp, au fost afectate parţial 34.431 hectare, din care 2.593 au fost asigurate. Printre judeţele cu cele mai mari suprafeţe afectate se numără Timiş, cu 92.456 hectare de teren. O suprafaţă de 26.906 hectare de teren a fost compromisă în întregime, în condiţiile în care sunt asigurate 9.158 de hectare. În Timiş, inundaţiile au produs pierderi pe 26.631 hectare cultivate cu grâu şi secară, peste 19.282 hectare fiind distruse în totalitate. Alte judeţe care au înregistrat pierderi însemnate sunt Arad (14.400 hectare), Caraş-Severin (9.503 hectare) şi Ialomiţa (6.969 hectare).

Patru persoane decedate, una dată dispărută şi 3.400 de oameni evacuaţi din propriile case, reprezintă ultimul bilanţ în urma dezastrelor provocate de inundaţii, prezentat de Ministerul Mediului şi Gospodăririi Apelor. De asemenea, potrivit centralizării, inundaţiile au afectat aproape 400 de localităţi din 28 de judeţe. În aceste zone au fost distruse aproximativ 5.300 de case, peste 8.000 de anexe gospodăreşti, dar şi zeci de mii de hectare de teren şi de pădure.

PREŞEDINTELE UNIUNII SCRIITORILOR, EUGEN URICARU A DEMISIONAT

Preşedintele Uniunii Scriitorilor, Eugen Uricaru, a demisionat numai cu câteva zile înaintea alegerilor pentru preşedinţia Uniunii. Într'o declaraţie făcută la *RADIO BBC* - citată de *RADIO ROMÂNIA ACTUALITĂŢI* - Eugen Uricaru a explicat că a demisionat, în primul rând, din motive personale şi că în acest context consideră că a găsit cea mai bună soluţie pentru a lăsa ca lucrurile să se desfăşoare constructiv în vederea alegerilor, domnia sa nedorind să fie un subiect de discuţie cu acest prilej.

La începutul lunii, disidenta anticomunistă Doina Cornea a afirmat că după ce şi-a studiat dosarul la securitate a aflat că unul dintre informatorii poliţiei politice ar fi fost Eugen Uricaru şi că numele său ar fi fost asociat cu urmărirea de către securitate a părintelui Nicolae Steinhardt.

ÎN ROMÂNIA ŞI BULGARIA VENITUL ANUAL PE LOCUITOR ESTE DE NUMAI 1.600 EURO

Cu un venit anual pe locuitor de numai 1.600 de euro, Bulgaria şi România se numără printre ţările cele mai sărace din Europa, reiese dintr'un studiu publicat în Directorul German *Market Research Directory*.

În fruntea clasamentului european se află Liechtenstein, cu 42.000 de euro/locuitor, în timp ce pe ultimul loc se plasează Republica Moldova, cu 280 de euro/locuitor. Dintre cele 25 de state membre ale Uniunii Europene, cele mai sărace sunt, potrivit studiului, Slovacia şi Letonia, cu mai puţin de 3.000 de euro/locuitor.

La acest indicator, Liechtenstein este urmat de Elveţia şi Luxemburg, cu un venit mediu anual de 25.000 de euro, Norvegia (20.000 euro), Irlanda (18.000 euro), Austria, Danemarca, Marea Britanie şi Germania.

INFLAŢIA DIN APRILIE VA DEPĂŞI 1,5%

Rata inflaţiei în luna Aprilie se va plasa peste 1,5%, nivel cu care au avansat numai preţurile administrate, respectiv tarifele la utilităţi şi bunurile accizate, a declarat guvernatorul Băncii Naţionale a României (BNR).

Potrivit unor surse oficiale, rata inflaţiei în luna Aprilie s'ar fi ridicat la 1,9%, cel mai mare nivel începând din Septembrie 2003. Astfel, inflaţia analizată (Aprilie 2004 - Aprilie 2005) a revenit peste pragul de 10%, sub care s'a menţinut din Noembrie anul trecut. În cazul unei inflaţii de 1,9% în Aprilie, rata cumulată pe primele patru luni va depăşi 3,5%. Estimările iniţiale ale băncii centrale indicau o influenţă a preţurilor administrate în inflaţie din luna Aprilie de 1%. Diferenţa este explicată de Isărescu în principal prin ponderea deţinută în coşul de calcul de gazele naturale, al căror tarif a înglobat pe lângă ajustarea programată şi o componentă fixă, abonamentul.

Guvernatorul BNR a anunţat modificări în prognoza băncii centrale privind influenţa preţurilor administrate în inflaţia pe 2005. Noua estimare plasează dinamica *"inflaţiei programate"* cum a numit Isărescu majorările la utilităţi şi accize, la 4,5%, adică mai mult de jumătate din ţinta pentru acest an, cum a fost anunţat iniţial.

SISTEMUL DE PENSII AR PUTEA INTRA ÎN INCAPACITATE DE PLATĂ ÎN 5 ANI

Menţinerea nivelului actual al pensiilor şi al numărului de contribuabili va avea ca efect creşterea deficitului bugetului de stat până la 6-7% din PIB în următorii cinci ani, moment în care România ar putea intra în incapacitate de plată a pensiilor, a declarat Mihai Şeitan, preşedinte CNPAS. Pensia este un drept câştigat al contribuabilului la sistemul asigurărilor sociale de stat. Deficitul actual din sistemul public de pensii nu mai poate fi acoperit de către cei care plătesc asigurările sociale, şi aşa insuficienţi. El poate fi acoperit dela bugetul de stat, care acoperă şi alte cheltuieli din celelalte sectoare ale economiei naţionale.

Dacă se ajunge la un deficit de 6-7% din PIB, după toate regulile economice intri în incapacitate de plată. *"Argentina s'a confruntat cu o astfel de situaţie"*, a adaugat Şeitan. Oficialul Casei Naţionale de Pensii şi alte drepturi de Asigurări Sociale (CNPAS) a mai spus că sistemul autohton de asigurări sociale, în special cel legat de pensii, este de tip Caritas. *"Atât timp cât numărul contribuabililor era mai ridicat decât cel al beneficiarilor, sistemul a mers foarte bine. După 1990, urmare a reducerii natalităţii şi creşterii numărului de pensionari, sistemul a început să dea semne de oboseală. Actualul Guvern încearcă să găsească o soluţie pentru rezolvarea acestei probleme, o adevărată bombă socială cu ceas"*, a afirmat Şeitan.

RATA NATALITĂŢII ÎN CREŞTERE PENTRU AL DOILEA AN CONSECUTIV

Rata natalităţii - principal indicator al tendinţelor evoluţiei demografice - a crescut în 2004, pentru al doilea an consecutiv, înregistrându-se zece născuţi vii la mia de locuitori, faţă de 9,8 la mie în 2003 şi 9,7 la mie în 2002, informează Institutul Naţional de Statistică (INS). Potrivit sursei citate, acesta este principalul semnal pozitiv, în perspectiva stopării declinului de populaţie din ultimul deceniu. În anul 2004, în România s'au născut 216.261 copii vii, cu 3.802 mai mulţi decât în anul precedent.

Din statistici reiese că în jur de o treime dintre aceşti copii au fost născuţi în primii doi ani de căsătorie a părinţilor. Potrivit INS, ca de obicei, au venit pe lume mai mulţi băieţi decât fete, excedentul înregistrat fiind de 6.857, ceea ce presupune un raport de 106,6 băieţi la o sută de fete. O treime din numărul copiilor născuţi vii în anul 2004 au avut părinţi cu vârste între 25 şi 29 de ani. Vârsta medie a mamei la naştere a fost de 26,4 ani, iar la prima naştere de 24,6 ani.

Mai mult de jumătate din numărul total al femeilor care au născut copii vii erau casnice, precizează INS. În mediul urban, numărul născuţilor vii a fost cu 6,1 la sută mai mare decât în mediul rural. Totuşi, rata natalităţii şi rata de fertilitate au rămas şi în 2004 mai mari în mediul rural decât în mediul urban, susţine INS.

CEL MAI CĂUTAT LOC DE MUNCĂ DIN ROMÂNIA ESTE CEL DE OPERATOR PC

Cel mai căutat loc de muncă în România este cel de operator PC, pe următoarele două locuri situându-se postul de traducător şi cel de reprezentant relaţii cu clienţii, potrivit unei statistici realizate pe site-ul de recrutare *BestJobs*. Din totalul de 3.200 de oferte active pe site, 946 de Români şi-au depus CV-urile pentru postul de operator PC, 812 pentru cel de traducător şi 706 pentru relaţii cu clienţii. În fruntea celor mai căutate zece locuri de muncă se mai află, în ordinea preferinţelor, Data Entry Officer, reprezentant media, jurist, reprezentant de vânzări, agent de vânzări directe, *"modelscout"*- part time şi agent de vânzări produse financiar-bancare.

PESTE 20.000 DE ROMÂNI, RESPINŞI LA GRANIŢA SPANIEI ÎN PRIMELE PATRU LUNI

Corpul Naţional al Poliţiei spaniole a expulzat, în primele patru luni ale acestui an, aproximativ 30.000 de imigranţi care încercau să intre ilegal în Spania, la frontiera cu Franţa, mai mult de 21.000 dintre aceştia fiind Români.

ŞTIRI... ŞTIRI... ŞTIRI...

CONCURENŢA - DOMENIUL CE POATE AMÂNA ADERAREA

Comisarul european pentru concurenţă, Neele Kroes, avertizează România că e posibilă activarea clauzei de salvgardare prin care s'ar amâna aderarea României cu 1 an dacă nu sunt îndeplinite angajamentele luate. Împreună cu domeniul Justiţiei, cel al concurenţei reprezintă unul dintre cele mai sensibile capitole care pot primejdui aderarea României în 2007.

Neele Kroes spune că principiul de bază care se aplică şi României este cel al competiţiei corecte în momentul în care aceasta va începe să funcţioneze pe piaţa comună europeană.

Condiţiile ar exista, spune comisarul european, e nevoie de fapte concrete: *"Sunt absolut convinsă că în România, cadrul legislativ este în regulă, că cel organizatoric este în regulă dar acum trebue dovedit că având aceste instrumente la îndemână se poate face treabă. Avem nevoie de un dosar concret şi avem nevoie de el în câteva săptămâni"*, a spus comisarul european pentru concurenţă.

Doamna Kroes spune că toate proiectele legate de ajutoarele de stat ar trebui puse pe hârtie, analizate, justificate şi trimise la Bruxelles. Ea spune că se întâmplă deseori ca oficialii Uniunii să afle din presa din România de anumite ajutoare de stat când ar fi treaba Consiliului Concurenţei să-i anunţe pe oficialii europeni. Pericolul amânării aderării este cât se poate de real, spune D-na Kroes, iar raportul departamentului pe care îl conduce şi care este aşteptat în vară poate recomanda amânarea: *"Dacă ar trebui să scriu astăzi raportul, ar fi o recomandare negativă. Vreau să arăt că situaţia e gravă şi că am nevoie de sprijinul primului ministru şi al celorlalţi responsabili implicaţi. Timpul este scurt şi din partea tuturor e nevoie de o angajare sută la sută fără jocuri politice"*, spune comisarul european, *"fără clientelă care să se folosească de ajutoarele de stat. Dacă nu se va face aşa, va fi un dezastru"*, avertizează D-na Kroes.

Iar pentru rezultate reale e nevoie de cooperare între toate instituţiile româneşti responsabile cu respectarea legilor concurenţei. *"Nu accept scuze"*, spune comisarul european *"şi nici ca instituţiile să se învinuiască unele pe altele pentru cele ce nu s'au făcut"*. Domeniile cele mai sensibile pe care le-a amintit D-na Kroes sunt siderurgia şi sectorul energetic.

Uniunea Europeană are un sistem de verificare a acordării ajutoarelor de stat în ţări care urmează să devină membre, mecanism care rămâne în vigoare şi după aderare. Subvenţiile publice acordate în perioada preaderare trebue aprobate de Consiliul Concurenţei şi apoi trimise Comisiei. Dacă sunt acceptate, sunt considerate *"ajutoare în curs"*.

În România problema constă practic în modul de aplicare al acestui mecanism care ar trebui să aibă obligatoriu doi poli de comunicare - Consiliul Concurenţei şi Uniunea Europeană. Dacă aceste condiţii nu sunt îndeplinite, există riscul ca toate ajutoarele acordate să fie considerate ajutoare noi cu posibilitatea recuperării acelor bani daţi.

DOAR 4% DINTRE IMM-URI CUNOSC LEGISLAŢIA EUROPEANĂ

Majoritatea întreprinzătorilor mici şi mijlocii cunosc foarte puţin condiţiile pe care trebue să le îndeplinească după integrarea României în Uniunea Europeană, în schimb majoritatea cred că adoptarea acestor condiţii va aduce un avantaj major pentru firmele lor. Potrivit unui sondaj realizat de Consiliul Naţional pentru Întreprinderile Private Mici şi Mijlocii din România (CNIPMMR) doar 4% dintre întreprinzătorii intervievaţi cunosc foarte bine legislaţia ce urmează a fi implementată de România pentru a îndeplini condiţiile impuse de UE. Cea mai mare pondere a respondenţilor, respectiv 36,8%, consideră că adoptarea acquis-ului comunitar reprezintă un avantaj major pentru firmele lor. Aproximativ un sfert dintre întreprinzători cred că implementarea legislaţiei UE în România nu are un impact semnificativ asupra IMM-urilor. Ancheta realizată de CNIPMMR a încercat să identifice şi informaţiile de care au nevoie întreprinzătorii în contextul integrării în UE.

PPCD SUSŢINE PROIECTUL UNEI NOI PROCLAMAŢII

Liderul PPCD, Gheorghe Ciuhandu, a exprimat susţinerea partidului pentru lansarea unui proiect naţional ce ar putea purta numele *"Proclamaţia pentru România"* sau *"Proclamaţia Timişoara-Bucureşti"*, care a fost lansat de Sorin Ilieşiu.

Iniţiativa noii proclamaţii îi aparţine lui Sorin Ilieşiu, membru al Grupului pentru Dialog Social din Aprilie 1990, care a lansat, recent, un apel către mai multe organizaţii ale societăţii civile pentru a susţine acest proiect.

Ciuhandu a afirmat că România are nevoie de o nouă proclamaţie, după modelul documentului lansat la Timişoara în 1990 şi că partidul său va susţine noul proiect.

"Apelul lui Sorin Ilieşiu ne dovedeşte că nu suntem singurii care au gândit astfel. Suntem siguri că apelul domniei sale are nevoie, însă, de un larg suport popular şi politic. Partidul Popular Creştin Democrat îşi declară susţinerea totală pentru acest proiect" a declarat, Gheorghe Ciuhandu.

În apelul lui Ilieşiu, susţinut de liderii PPCD, societăţii civile i se cere să-şi conceapă proiectul de reformă morală având ca fundament principiile Proclamaţiei de la Timişoara din Martie 1990.

Potrivit acestuia, unele dintre principiile şi solicitările din urmă cu 15 ani trebue actualizate din perspectiva României anului 2005. În plus, faţă de acestea se propune ca noua Proclamaţie, să cuprindă şi alte solicitări.

"Având în vedere că România a îndurat cel mai cumplit regim comunist din Europa, ea fiind singura ţară în care înlăturarea comunismului s'a făcut cu vărsare de sânge, România de azi trebue să fie prima ţară în care să aibă loc Procesul Comunismului. Propunem organizarea acestuia în cursul anilor 2005-2006, publicarea şi condamnarea din punct de vedere moral".

DINGA: DACĂ VA FI ACTIVATĂ CLAUZA DE SALVGARDARE ESTE ONEST SĂ-MI DAU DEMISIA

Ministrul Integrării Europene, Ene Dinga, a declarat că daca MIE nu reuşeşte să evite activarea clauzei de salvgardare privind aderarea României la UE înseamnă că nu este capabil şi consideră un act de onestitate să-şi dea demisia.

În cazul în care Executivul european va constata probleme serioase în pregătirile ţării pentru integrare, va notifica autorităţile române, astfel încât să le ofere timp pentru a rezolva punctele semnalate, a precizat Dinga. Conform ministrului Ene Dinga, aceste notificări reprezintă *"avertizări timpurii"*, iar Ministerul Integrării Europene are misiunea de a determina, ajuta, sprijini celelalte instituţii ale statului să-şi îndeplinească obligaţiile. Totuşi, dacă demersurile MIE eşuează, ministrul Dinga consideră că *"este onest"* să-şi dea demisia, deoarece ministrul ar dovedi că nu este capabil. El a adăugat că, într'un asemenea caz, probabil ar trebui să demisioneze şi ministrul care gestionează domeniul în care s'a semnalat problema şi poate mulţi alţii.

MAJORITATEA UNITĂŢILOR DE CARNE ŞI LAPTE DIN SUCEAVA SE VOR ÎNCHIDE DIN 2006

Doar trei procesatori de carne, maxim zece fabrici de lapte şi nici un abator din cele aproximativ o sută de astfel de unităţi vor mai funcţiona în judeţul Suceava din Iunie 2006, când unităţile de procesare a produselor de origine animală trebue să fie conforme cerinţelor Uniunii Europene. Prefectul de Suceava, Orest Onofrei, şi-a exprimat îngrijorarea privind viitorul industriei alimentare din judeţ, arătând că va încerca să convingă procesatorii de carne şi lapte să acceseze diverse fonduri pentru modernizarea unităţilor conform cerinţelor comunitare. *"Din păcate, în ceea ce priveşte unităţile procesatoare, dar şi abatoarele, standardele negociate de România cu Uniunea Europeană sunt greu de realizat şi pot implica riscuri economice dacă aceştia nu au asigurată desfacerea pentrucă unităţile trebue să fie de mărime medie, cu un volum de procesare de cel puţin zece tone de carne pe zi pentru abatoare şi de minim şapte tone de preparate din carne pentru procesatori."*

Actualii procesatori consideră că nu vor supravieţui economic, a spus Onofrei. El a arătat că din cele 32 de abatoare existente în prezent în judeţ nici unul nu va fi autorizat în Iunie 2006 pentrucă nu îndeplinesc normele europene şi nici unul dintre proprietari nu a început un program de conformare. *"Este foarte grav pentru un judeţ ca Suceava, cu cel mai mare număr de capete de bovine din ţară, să nu aibă abatoare"*, a spus prefectul. El a adăugat că în judeţ ar trebui înfiinţate cel puţin trei abatoare de mari dimensiuni, la Vatra Dornei, Rădăuţi şi Suceava. *"Unităţi de procesare trebue să existe pentrucă animale vor fi în judeţ şi în 2006 şi după aderarea la Uniunea Europeană"*, a mai declarat Onofrei, adăugând că va încerca, împreună cu consultanţii pe probleme de agricultură şi veterinarii, să convingă procesatorii de necesitatea modernizării capacităţilor lor de prelucrare a laptelui şi cărnii. El a arătat că, în prezent, din cele 36 de unităţi de prelucrare a cărnii una este agrementată, iar alte două au început derularea de programe de îndeplinire a standardelor, din cele 51 de unităţi de prelucrare a laptelui patru fiind agrementate, iar alte şase fiind în programe de modernizare a standardelor. *"Din păcate, unităţile care nu vor îndeplini normele europene vor fi închise peste un an. Va fi o problemă atât socială, pentrucă sute de oameni vor rămâne fără locuri de muncă, dar şi de siguranţa alimentelor, pentrucă, în lipsa unor abatoare, proprietarii de animale vor încerca să le sacrifice în locuri neautorizate"*, a mai spus Orest Onofrei.

AMPLASAREA DE BAZE AMERICANE: DEJA DECISĂ POLITIC

Ministrul de Externe, Mihai Răzvan Ungureanu, a făcut cunoscut că decizia politică pentru amplasarea de baze militare americane în România a fost luată, urmând să înceapă negocieri în acest scop. Decizia a fost luată, a precizat Ungureanu, în urma vizitei Preşedintelui Traian Băsescu în Statele Unite.

DOBÂNZILE LA DEPOZITE SUNT PREA MICI, IAR LA CREDITE PREA MARI

Ratele dobânzilor la depozitele atrase de bănci au scăzut prea mult, în timp ce dobânzile practicate la credite mai pot fi reduse, a declarat guvernatorul BNR, Mugur Isărescu. Pe de altă parte, oficialul băncii centrale a afirmat că dobânzile nu au intrat încă pe un palier real negativ, întrucât câştigul din economisire trebue judecat luând în calcul anticipaţiile privind inflaţia. În opinia lui Isărescu băncile se *"amăgesc"* cu posibilitatea de a opera în marje largi între dobânzile active şi cele pasive, dar percepţia se va schimba în scurt timp. *"Băncile n'au ce face decât să scadă drastic dobânzile la credite. Băncile care se îndreaptă spre volum şi nu mai mizează pe o marjă mare vor câştiga"*, a afirmat guvernatorul BNR.

Potrivit lui Isărescu, dobânda de 8% practicată în piaţa interbancară reprezintă un nivel acceptat de băncile comerciale, dar aminteşte că dobânda de intervenţie anunţată oficial de BNR este de 12,5%. *"Dobânda de intervenţie anunţată de Consiliul de Administraţie şi dobânda la care se lucrează în piaţă trebue să se recupleze. Prin menţinerea dobânzii la 12,5%, BNR nu a dorit să valideze sentimentul pieţei privind dobânzile"*, a adăugat oficialul BNR. Băncile comerciale oferă pentru depozite rate de dobândă cu mult sub cele dela începutul anului, reducerea fiind în unele cazuri mai accelerată faţă de scăderea operată la credite. Pentru depozitele cu scadenţă dela o lună până la un an, instituţiile de credit plătesc dobânzi cuprinse între 6% şi 9,75% pe an.

LEGEA LUSTRAŢIEI, VARIANTA TIMIŞOARA ÎN FORMA FINALĂ

Membrii Societăţii *"Timişoara"* au prezentat varianta finală a proiectului de Lege a lustraţiei.

Proiectul se referă la limitarea temporară a accesului la unele funcţii şi demnităţi publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere ale regimului comunist şi ale aparatului represiv al Partidului Comunist Român.

"In această formă, proiectul privind legea lustraţiei va fi supus dezbaterii şi amendat în funcţie de reacţiile societăţii civile. Proiectul care este deja dezbătut în grupul parlamentar PNL al Camerei Deputaţilor, aparţine Societăţii Timişoara şi va constitui o iniţiativă legislativă a parlamentarilor Mona Muscă, Adrian Cioroianu şi Viorel Oancea", a declarat Florian Mihalcea, preşedintele Societăţii *"Timişoara"*.

El a adăugat că proiectul urmează să intre în dezbaterea Parlamentului, foarte curând.

Liderii Societăţii *"Timişoara"* au invitat la întâlnire parlamentarii de Timiş şi liderii organizaţiilor judeţene ale partidelor politice pentru a aduce eventuale amendamente sau pentru a-şi exprima punctul de vedere cu privire la necesitatea unei legi a lustraţiei. În acelaşi timp, parlamentarii prezenţi la întâlnire au putut semna un formular pentru susţinerea acestei legi. Formularul presupune o declaraţie cu următorul conţinut *"Mă angajez să susţin proiectul de Lege a lustraţiei (legea <George Şerban>) promovat de Societate"*.

La invitaţie au răspuns parlamentari ai PD, vicepreşedintele PPCD, Adrian Orza, deputatul UDMR Toro Tibor şi liderul UDMR Timiş, Halacz Ferencz, deputatul minorităţii sârbe Slavomir Gvozdenovici, preşedintele PNL Timiş, Ovidiu Drăgănescu, şi doi reprezentanţi ai Partidului Conservator, fost umanist.

"Susţin proiectul cei trei iniţiatori ai legii, liberalii Cioroianu, Oancea şi Mona Muscă. Parlamentarul PNL Cristian Buşoi a trimis un fax de susţinere, avem semnale pozitive din partea PSD, domnul Ilie Sîrbu ne-a transmis că va sosi Sorin Grindeanu din partea organizaţiei PSD. Avem o jumătate de semnal din partea PPRM, în sensul că Mircea Purceld a spus că se va gândi, iar domnul Valentin Dinescu (n.n - parlamentar PPRM de Timiş) ne-a transmis că el nu poate susţine un proiect de lege care-l incriminează direct", a mai spus Mihalcea.

Parlamentarul PPRM Valentin Dinescu a fost, în momentul revoluţiei din 1989, preşedintele Uniunii Tineretului Comunist, iar legea lustraţiei, în varianta propusă de societatea civilă dela Timişoara, interzice dreptul de a mai candida sau ocupa funcţii publice inclusiv celor care au fost lideri ai asociaţiilor studenţeşti comuniste.

În aceeaşi situaţie se află şi parlamentarul PSD de Timiş, Petru Andea, care a fost unul dintre conducătorii Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România - centrul universitar Timişoara.

"Cred că avem în 2005 o altă clasă politică ce nu mai datorează, în mare măsură, nimic regimului comunist, o clasă politică ce doreşte să se schimbe. Cu această lege putem să încheiem toate conturile cu regimul criminal comunist care ne-a condus vreme de 50 de ani. Această lege a lustraţiei nu face altceva decât să încerce purificarea faţă de un trecut care ne urmăreşte fie că am făcut sau nu parte din sistem", a afirmat preşedintele Societăţii *"Timişoara"*, Florian Mihalcea.

ECONOMICE

GERMANIA VA AVEA DEFICIT BUGETAR DE 80 MILIARDE DE EURO ÎN PERIOADA 2005 - 2008

Autoritățile locale, federale și naționale ale Germaniei se vor confrunta cu un deficit fiscal de până la 50 de miliarde de euro (65 miliarde de dolari) aferent perioadei 2005-2008, pe fondul stagnării economiei, potrivit unui articol apărut în ziarul *Berliner Zeitung*, citat de *Reuters*. Publicația a mai precizat că guvernul federal înregistrează, în acest an, o reducere de aproximativ trei miliarde de euro a fondurilor provenite din impozite, peste estimările din luna Noembrie. Purtătorul de cuvânt al Ministerului de Finanțe a admis că încasările bugetului de stat sunt mai reduse, însă a refuzat să precizeze cifre exacte. *"Este clar că există riscuri la toate nivelurile, pentru autoritățile de stat, federale sau locale, însă trebue să așteptăm ca analiștii să elaboreze date exacte"*, a adăugat acesta. Reducerea încasărilor din impozite ar putea scădea pe fondul dezvoltării reduse ale economiei și a majorării ratei șomajului în Germania.

Guvernul a redus estimările privind creșterea produsului intern brut pentru 2005, dela 1,6% la 1%.

Numărul șomerilor a atins, în luna Februarie, un record pentru perioada postbelică.

VICEPREȘEDINTELE BĂNCII CENTRALE EUROPENE, DEZAMĂGIT DE SITUAȚIA BUGETARĂ A STATELOR U.E.

Lucas PAPADEMOS

Vicepreședintele Băncii Centrale Europene (BCE), Lucas Papademos, a criticat situația fiscală din unele state europene, și s'a arătat pesimist privind posibilitatea realizării unor bugete echilibrate, transmite *Reuters*. *"Din nefericire, rezultatele fiscale din zona euro continuă să fie nesatisfăcătoare, și chiar mai rău decât atât în unele state europene. Unele țări au reușit să-și consolideze poziția bugetară, însă un număr semnificativ, inclusiv statele mari, nu a făcut-o"*, a menționat oficialul în cadrul unei întâlniri a bancherilor din Grecia și Turcia.

Deficitele bugetare ale Franței și Germaniei au depășit, în ultimii trei ani, limita de trei procente din produsul întern brut impusă de Uniunea Europeană. În acest an, cele două state încearcă să-și redreseze poziția.

Și Grecia a încălcat unele prevederi ale Pactului de Stabilitate și Creștere, a cărui menire a fost de sprijinire a stabilității monedei euro. Actul a fost amendat, de curând, de către miniștrii finanțelor din statele membre ale UE, pentru a-i spori flexibilitatea. Unii analiști au opinat că aceste măsuri au slăbit puterea reglementărilor anterioare. Lucas Papademos a precizat că este esențial ca aceste noi reguli să fie implementate într'o manieră fermă și riguroasă. Totuși, el a afirmat că nu crede că există pericolul ca inflația să se majoreze semnificativ în zona euro și că nivelul se va situa, în următoarele luni, în jurul valorii de 2,1%, cu puțin peste limita de 2% impusă de BCE.

"Analizele economice relevă faptul că nivelul presiunilor inflaționiste interne va fi limitat. În contextul dezvoltării economice moderate și a relaxării pieței muncii, salariile ar trebui să continue să avanseze treptat, iar posibilitatea firmelor de a stabili prețurile va fi, cel mai probabil, limitată", a adăugat oficialul european. Papademos a precizat că prețul ridicat al petrolului, majorarea nivelului creditelor acordate și lichidităților excesive reprezintă riscuri pentru stabilitatea prețurilor. El a încheiat menționând că adoptarea unor reforme structurale și integrarea pieților financiare sunt pași cruciali privind viitorul economic al Europei.

CONSTRUCTORII AMERICANI AU ÎNCEPUT SĂ FACĂ ZONE DE LOCUIT ÎN MARILE MAGAZINE

Întrucât piața imobiliară americană este atât de profitabilă, companiile de profil au început să adauge zonelor comerciale spații de locuit, alături de teatre, restaurante și alte facilități, relatează *Reuters*. *"Am inclus zone rezidențiale în aproape fiecare proiect pe care îl realizăm"*, a declarat Stephen Sterrett, directorul financiar al Simon Property Group, cel mai mare proprietar de complexuri comerciale din SUA. În momentul în care proprietarii de mari magazine restructurează sau dezvoltă spațiile pe care le dețin, au în vedere adăugarea de componente rezidențiale. Aceștia urmăresc cu atenție închiderea zonelor comerciale pentru a le transforma în spații de locuit. Grupul General Growth Properties, care a devenit al doilea mare proprietar american de magazine cu dimensiuni semnificative, a informat că pe lângă atragerea firmelor Neiman Marcus și Nordstrom în cadrul centrului deținut în Boston, dorește să construiască două complexuri rezidențiale. Compania are în vedere adăugarea de apartamente și în cadrul unităților deținute în Virginia. *"Ne orientăm spre piețele pe care observăm că există cerere. În Las Vegas avem posibilitatea de a realiza câteva proiecte rezidențiale"*, a declarat directorul executiv al General Growth, John Bucksbaum.

Majoritatea magazinelor nu au mai mult de trei etaje, întrucât clienții nu sunt dispuși să urce mai mult de atât.

Dezvoltarea zonelor rezidențiale permite obținerea de venituri suplimentare, a precizat Sterrett.

PROBLEMA PETROLULUI- EVITAREA UNUI NOU ȘOC ÎN DOMENIUL ENERGIEI

Tânărul Winston Churchill și-a asumat în ajunul Primului Război Mondial un risc ce a schimbat cursul istoriei întregii omeniri. În calitatea sa de Prim Lord al Amiralității, el a decis să schimbe combustibilul folosit de vasele Marinei Britanice din cărbune în petrol. Vizibilul câștig în viteză al navelor britanice a oferit acestora un avantaj decisiv asupra ambarcațiunilor Germaniei. De asemenea, acest câștig a creat o serie de tensiuni geopolitice, Marea Britanie încercând să își securizeze resursele de petrol înainte ca rivalii săi să o facă.

Churchill considera că *"siguranța și certitudinea petrolului constau în varietate, numai în varietate"*, notează săptămânalul britanic *The Economist*. Până la mijlocul secolului, SUA au devenit superputerea ce a încercat să monopolizeze resursele de petrol din întreaga lume. Temându-se că propriile rezerve de petrol se vor epuiza mai curând decât ar fi fost de dorit, SUA au încheiat un soi de alianță cu Arabia Saudită, extrem de bogată în petrol. Mânate de aceeași dorință de a avea siguranța energiei, superputerile aspirante din ziua de azi sunt angajate într'o cursă asemănătoare. China și India au încercat recent o strategie ofensivă privind zone din America Latină, Canada, Rusia și Africa, pentru a fi *"egale"* în ceea ce privește petrolul.

Cu toate acestea, în ciuda miliardelor pe care le cheltuiesc în această căutare a siguranței energiei, eforturile lor se pot dovedi inutile. Datorită unei creșteri spectaculoase a comerțului, petrolul a devenit o marfă prețuită la nivel mondial. Noțiunea convențională legată de câmpurile petrolifere și de securitatea energiei nu mai este valabilă: dacă va exista un șoc la nivelul energiei, prețul unui baril de petrol va atinge fabuloasa sumă de 100 de dolari oriunde în lume.

Această problemă este îndelung discutată și în SUA, unde Congresul încearcă să mărească *"independența energetică"*. În prezent, acesta ia în considerare elaborarea unei legi ce ar permite forarea pentru petrol în anumite zone ale Alaskăi și ar investi miliarde de dolari în subvenții pentru afacerile cu petrol și gaz. Situația a ajuns deja prea departe. America are slabe resurse de petrol, însă pune atât de mare accent pe ele încât nu va fi niciodată independentă din punct de vedere energetic dacă se va baza pe petrol. Speranțele Americanilor privitoare la securitatea energiei sunt legate de piețele mondiale de petrol, de conservare și de sursele alternative de energie.

În contextul în care miniștri Comerțului ai celor mai importante economii consumatoare de energie din lume se întâlnesc la Paris, cu începere din 2 Mai, în cadrul unui summit, este normal ca aceștia să își exprime îngrijorarea privind prețurile ridicate ale petrolului și efectul pe care acestea îl pot avea asupra economiilor țărilor lor. Însă țările consumatoare de energie nu sunt singurele care ar trebui să-și facă griji. Potrivit unui sondaj recent prezentat de revista *The Economist*, atingerea prețului de 50 de dolari barilul de petrol constituie o problemă la fel de mare și pentru companiile și țările producătoare, nu doar pentru consumatori. Prețurile ridicate ale petrolului nu au produs încă un șoc în rândul țărilor consumatoare, însă o continuare a creșterii acestora ar dăuna, fără îndoială și producătorilor de petrol. Marile firme petroliere se pot bucura acum de câștiguri imense, însă acest profit nu face altceva decât să indice faptul că viitorul acestora este nesigur. În spatele scandalului legat de compania Royal Dutch/Shell se află o problemă cu care se confruntă toți producătorii importanți de petrol: înlocuirea rezervelor. Așa cum resursele petroliere din Alaska și din Marea Nordului au intrat într'un declin rapid, țările OPEC și Rusia încep să le izoleze. Dacă vor să reziste pe termen lung, marile firme petroliere trebue să găsească și alte surse de energie, în afară de petrol.

Oricât de greu de crezut ar părea, prețurile ridicate ale petrolului pot aduce prejudicii țărilor producătoare. Liderii politici din Rusia, Venezuela și alte țări bogate în petrol încalcă legile pentru a stopa activitatea firmelor străine și pentru a-și întări influența asupra afacerilor cu petrol prin intermediul firmelor conduse de stat. Această situație poate fi profitabilă pentru liderii politici, însă nu și pentru populație.

Într'o altă ordine de idei, liberalizarea economică ar ajuta țările OPEC să își diversifice economiile și să se pregătească pentru ziua în care *"aurul negru"* va fi epuizat. Consumatorii fac față deocamdată prețului de 50 de dolari barilul de petrol, însă, mai devreme sau mai târziu, afacerile cu petrol vor înregistra creștcrea temută, conducând la crearea unui șoc. După cum explică și sondajul *The Economist* recent, această criză nu va fi cauzată de epuizarea petrolului, ci de modul în care este acesta dispus pe glob. Aproape două treimi din rezervele de petrol ale Planetei se află în cinci țări din Golful Persic. Acesta este motivul pentru care miniștrii ce se întâlnesc la Paris ar trebui să fie îndeajuns de înțelepți pentru a căuta alte surse de energie în afară de petrol. Cea mai potrivită politică legată de energie este redresarea prețurilor în fiecare țară. Pentru început, guvernele din întreaga lume ar trebui să oprească uriașele sume vehiculate în industria combustibililor fosili, realizarea plăților sub piață și alte subvenționări ascunse. La fel de importante sunt și taxele legate de domeniul ecologic - arderea petrolului dăunează sănătății umane și mediului înconjurător. Dacă am adăuga costurile geopolitice ale petrolului, creșterea taxelor pentru petrol în numeroase țări, în mod special în SUA, va deveni copleșitoare.

Dacă George W. Bush ar promova o asemenea abordare a problemei energiei, el s'ar bucura de sprijinul multor politicieni, atât de dreapta, cât și de stânga. Partidul Ecologist ar aplauda gestul său, bineînțeles, însă și mulți conservatori l-ar aproba. În ultimele săptămâni, liderii conservatori preocupați de riscurile de securitate ale petrolului din Orientul Mijlociu au cerut o schimbare către sursele de energie domestică. Bush a transmis deja indicii că ar dori să sprijine tehnologiile noi de obținere ale energiei, ce ar putea înlocui în timp petrolul și motorul cu combustie internă. El ar trebui să adopte o politică menită să ajute SUA, de departe cel mai mare consumator de energie din lume, să scape de dependența față de petrol. Ca și în vremea lui Churchill securitatea energetică depinde de varietate. Însă, în prezent, varietatea trebue căutată mai degrabă în sursele de energie, decât în sursele de petrol.

COLUMBUS TRAVEL SERVICE LIMITED

CELE MAI SCĂZUTE PREȚURI DIN TORONTO SPRE BUCUREȘTI, TIMIȘOARA, BUDAPESTA ȘI ORICE DESTINAȚIE ÎN EUROPA DE VEST, CU POSIBILITATEA ÎNCHIRIERII DE AUTOTURISME

Bilete de avion din București, Timișoara sau Budapesta pentru cei care doresc să vă viziteze

VĂ OFERIM VACANȚE DE NEUITAT, ÎN CARAIBE, CUBA, MEXIC, SAU ÎN ALTE LOCURI, LA PREFERINȚA DVS.

Contactați-ne la Tel: (416) 224 5800
1-866-853-9304
311 Shepard Avenue E. Toronto Ont.

POLITICĂ INTERNAŢIONALĂ

ISTORIE FALSIFICATĂ - STALIN L-A DETERMINAT PE RAKOSI SĂ NU-L TRAGĂ LA RĂSPUNDERE PE HORTHY

În cel mai recent număr al revistei *Yad Vashem Studies*, a apărut, în limbile ivrită şi engleză, un material semnat de istoricul ungur Laszlo Karsai, care susţine necesitatea de a se elabora istoria tribunalelor poporului din Ungaria de după cel de-al doilea război mondial, o descriere fără tabuuri, fără denaturări, fără trecerea sub tăcere a faptelor, relatează *Nepszabadsag*.

Istoria proceselor criminalilor de război ungari va fi predată elevilor în şcoli - se putea citi, în ianuarie 1946, în ziarul ungar *Szabad Nep*. Din această informaţie de doar zece rânduri reiese că ministrul ungar de Justiţie de atunci, Istvan Ries, a propus ministerului Culturii şi Educaţiei ca în şcolile medii şi din învăţământul superior *"să fie prezentate, în detaliu, documentele proceselor criminalilor de război din Ungaria"*.

Ministrul Justiţiei - omorît în bătaie câţiva ani mai târziu, în Septembrie 1950, de către agenţi AVO (poliţia politică din Ungaria n.r.) - a explicat şi în altă parte că *"este nevoie de prezentarea acestor procese pentru ca <opinia publică a ţării, indusă în eroare, prostită, să cunoască istoria fascismului ungar, care a durat 25 de ani>"*.

Numai că reconstrucţia ţării, inflaţia, venirea la putere a comuniştilor, precum şi problemele de zi cu zi, extrem de multe, au distras după un timp atenţia opiniei publice de la marile procese *"care ar fi contribuit la educarea naţiunii"*. Chiar şi presa a relatat tot mai puţin despre evenimentele dela tribunalele poporului. În ultima vreme, doar câţiva supravieţuitori ai acestor procese, mai pot fi văzuţi prin băncile tribunalelor.

Doar foarte puţini au învăţat lecţia istoriei, scrie Laszlo Karsai. Ba mai mult, ceea ce a reieşit dela procesele tribunalelor poporului, în loc să fi fost predat prin şcoli - aşa cum s'a procedat la Nemţi - în Ungaria, până la începutul anilor 1980 au fost interzise chiar şi cercetătorilor şi istoricilor şi chiar şi istoricii comunişti de încredere pentru regim primeau doar cu mare dificultate permise să ajungă la documentele tribunalelor poporului, documente păzite *"cu şapte lacăte"* în arhiva ministerului de Interne de atunci.

"Istoria tribunalelor poporului din Ungaria trebue scrisă fără tabuuri, fără denaturări, fără trecerea lucrurilor sub tăcere", susţine Laszlo Karsai în studiul amintit mai sus. Potrivit cercetătorului privind holocaustul, în prezent, în conştiinţa publică se păstrează două legende referitoare la tribunalele poporului din Ungaria. Una dintre ele, care este răspândită mai ales de către orientarea de extremă dreaptă, antisemită, este că, după război, tribunalele poporului, *"comuniste"*, au organizat băi de sânge. Cealaltă legendă, care este foarte populară în special în cercurile evreieşti, susţine părerea că în Ungaria, cu excepţia câtorva ţapi ispăşitori, criminalii de război au scăpat fără să fie traşi la răspundere. Dar, pe baza cercetărilor istoricilor, ambele legende sunt lipsite de bază.

În Ungaria, după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, au fost începute procese împotriva a circa 27.000 de persoane, acuzate de crime de război şi genocid; 477 au fost condamnate la moarte şi, din acestea, 189 - din care patru prim-miniştri - au şi fost executate. În Olanda, 50.000 de persoane au fost judecate; din 152 de condamnaţi la moarte, 40 au fost executaţi. În Belgia, au fost intentate procese împotriva a 57.000 de oameni şi au fost executaţi 242 criminali de război. În Franţa, din 50.000 de acuzaţi, generalul De Gaulle şi-a dat acordul pentru executarea a 791 de condamnaţi la moarte.

Tribunalele poporului din Ungaria au fost, de fapt, tribunale de partid; iniţial, în consiliul tribunalelor poporului era trimis câte un delegat din partea Partidului Democrat Independent, a Partidului Independent al Micilor Proprietari, a Partidului Comunist, a Partidului Naţional Ţărănesc şi a Partidului Social-Democrat. Tribunalele de *"cinci partide"* dădeau şi verdictele prin majoritate de voturi; recursul la condamnare se putea face la Consiliul Naţional al Tribunalelor Poporului (NOT), care funcţiona cu o compoziţie identică de partide. În cazul în care NOT considera că acuzatul merită iertare, atunci condamnatul, respectiv apărătorul lui, avea posibilitatea să introducă apel la Preşedintele republicii.

După condamnarea la moarte a fostului şef de guvern Laszlo Bardossy, ministrul Justiţiei Istvan Ries a scris în buletinul tribunalelor populare, Nepbirosagi Kozlony, următoarele: Judecarea cazurilor principalilor criminali de război *"nu reprezintă o problemă juridică, ci, în primul rând, este o problemă politică... aceşti criminali nu se pot aştepta la dreptate, ci doar la răzbunare"*.

Într'un interviu acordat ziarului *Szabadsag*, acelaşi ministru a subliniat că principala problemă a actului de judecare din tribunalele poporului constă în faptul că judecătorii caută delicte penale obişnuite, iar dacă crimele nu se regăsesc în Codul Penal, judecătorii pot fi tentaţi să dea acuzaţilor pedepse uşoare sau deloc. Cu toate că, a susţinut ministrul Justiţiei, în cazul criminalilor de război, lipsa faptelor lor din Codul Penal nu reprezintă o scuză ca să nu fie condamnaţi.

Presa vremurilor respective, în Octombrie 1945, a scris despre readucerea în ţară a principalilor criminali de război unguri. Avionul american de transport civil Douglas, având la bord câţiva oameni de stat aflaţi la putere în Ungaria, în timpul războiului, nici nu aterizase, iar opinia publică începuse deja cu presupuneri referitoare la care va fi ordinea marilor procese istorice şi politice. Din punct de vedere *"dramaturgic"* părea motivat clar ca primii dintre ei să fie judecaţi de tribunalele poporului comandantul nyilaşiştilor, Ferenc Szalasi şi membrii guvernului său. Cotidianul *Kis Ujsag*, al Partidului Micilor Proprietari, scria pe 6 Octombrie 1945 că procesul membrilor guvernului nyilaşist va începe pe 15 Octombrie, la un an de la preluarea de către aceştia, prin lovitură de stat, a puterii. Dar ziarul bine informat al Partidului Comunist, *Szabad Nep*, scria deja că seria proceselor se va deschide cu cel al lui Laszlo Bardossy, considerat *"nevinovat"* de către păturile sociale burgheze şi mic burgheze, dar care a declarat război Uniunii Sovietice.

Această decizie a fost luată, în mod sigur, în legătură cu luptele politice interne din ţară, mai exact cu alegerile municipale de la Budapesta, din 7 Octombrie 1945, precum şi cu alegerile parlamentare din 4 Noembrie acelaşi an, susţine Karsai, în opinia căruia, conducătorii partidelor comunist şi social-democrat presupuneau că vor pierde alegerile. Chiar şi cu ajutorul acestui proces spectaculos au încercat să atragă, să influenţeze alegătorii nehotărîţi, au vrut să arate că sunt gata să scape prin orice mijloc de duşmanii lor, de adversarii lor. În preziua alegerilor parlamentare, l-au condamnat la moarte pe Laszlo Bardossy.

În perioada 1945-1946, în Ungaria au avut loc în total 14 mari procese politice. În afară de foştii premieri din timpul războiului, Laszlo Bardossy, Bela Imredy, Dome Sztojai şi Ferenc Szalasi, au mai fost condamnaţi la moarte vicepremierul Jeno Szollosi, precum şi nouă miniştri din guvernele trecute, printre care Andor Jaross, ministrul de Interne pe vremea guvernului Sztojai, respectiv doi secretari de Stat, Laszlo Endre şi Laszlo Baky. Aceştia trei din urmă erau consideraţi vinovaţi în primul rând pentru închiderea Evreilor din Ungaria în ghetouri şi deportarea acestora.

Trăsătura specifică a marilor procese politice constă în faptul că principalul acuzat, adeseori este mai mult martor în propriul proces; el este întrebat cu insistenţă despre crimele principalului acuzat. Aşa s'au petrecut lucrurile şi în cazul proceselor politice din anii 1930 organizate la Moscova, unde conducători bolşevici, cărora le-au fost intentate procese, erau obligaţi să vorbească despre *"planurile satanice"* ale lui Troski, sau cum s'a întâmplat în Ungaria, unde, de pildă, în procesul Rajk, acuzatul principal virtual era, în mod misterios, mareşalul Tito.

"În anii 1945-1946, logic ar fi fost aducerea în ţară şi condamnarea de către tribunalul poporului a lui Miklos Horthy, dar - din motive neclarificate nici până în zilele noastre - acest lucru nu a avut loc". În acest fel a ridicat Laszlo Karsai problema responsabilităţii fostului guvernator al Ungariei, Miklos Horthy, la o conferinţă care a avut loc la Viena, la mijlocul anilor 1990. Istoricul ungur este de părere că vice-amiralul Horthy a avut o mare parte din vină pentru jefuirea şi asasinarea a mai multor sute de mii de Evrei din Ungaria. Cu toate acestea, a adăugat el, Evreii din Budapesta în parte lui îi pot mulţumi că au rămas în viaţă.

Anii trecuţi, pe baza cercetărilor istoricului ungur Peter Sipos, a ieşit la iveală, între altele, faptul că Stalin personal l-a lămurit pe conducătorul comunist ungar Matyas Rakosi să nu-l tragă la răspundere pe Miklos Horthy. Motivul ar fi fost că dictatorul Stalin a apreciat pozitiv încercarea eşuată a guvernatorului Horthy de a ieşi din război. În plus, l-a impresionat moartea tragică fiului lui Horthy, Istvan, pilot în aviaţia ungară, dar şi faptul că celălalt fiu al său a fost răpit de naziştii. Au existat însă şi alte motive pentru care Miklos Horthy nu a fost tras la răspundere în faţa tribunalului poporului. Pe de o parte, fostul guvernator se bucura încă, la vremea respectivă, de mare popularitate în ţară, pe de altă parte, amneziile repetate de care suferea oricum ar fi reprezentat o piedică în anchetarea sa.

Judecătorii tribunalelor poporului au încercat să condamne, dacă nu pe Miklos Horthy personal, măcar o epocă istorică, de douăzeci şi cinci de ani, simbolizată prin numele lui. Documentele, actele proceselor istorice erau pline de erori subiective, dar şi de părtiniri politice. Potrivit motivaţiei condamnării la moarte a lui Bardossy, de exemplu, soarta Ungariei ar fi fost decisă în primăvara şi vara anului 1919, când a reieşit faptul că ţara nu poate rămâne un stat democratic, ci *"cu ajutorul armelor străine, feudalismul a rămas dominant"*.

În revista *Yad Vashem Studies*, istoricul Laszlo Karsai publică şi o totalizare a proceselor care au avut loc la Budapesta. Din cele 21.000 de procese ajunse în faţa consiliilor tribunalelor poporului din Capitala Ungariei, 748 au fost analizate de el mai în profunzime.

REVENIREA AXEI RĂULUI

Este foarte probabil ca în aceste zile să nu îl auziţi pe Preşedintele american George W. Bush vorbind despre o axă a răului. Nu ar fi deloc surprinzător, deoarece din momentul în care liderul dela Casa Albă a declarat în faţa Congresului American că vor exista consecinţe catastrofale dacă se va permite Irakului, Iranului şi Coreii de Nord (Republica Democrată Populară Coreeană - RPDC) să intre în posesia armelor de distrugere în masă, multe lucruri au mers rău. Se ştie că exprimările melodramatice nu dau niciodată bine iar dacă la aceasta mai adăugăm şi scandalul informaţiilor false pe baza cărora SUA a invadat Irakul, bănuit de a ascunde armament nuclear, putem estima că Preşedintele George W. Bush nu va mai fi dornic să deschidă prea curând acest subiect, comentează săptămânalul britanic *The Economist*, în ediţia sa din 12 Mai.

Cu toate acestea, în pofida situaţiei actuale tensionate din Irak şi a dorinţei de înţeles a Preşedintelui american de a schimba subiectul, este foarte posibil ca în următoarele zile sau luni, lumea să trebuiască să facă faţă unei duble provocări nucleare venite dela membrii supravieţuitori ai axei. Din Coreea de Nord, care a părăsit în 2003 grupul ţărilor care semnaseră Tratatul de Neproliferare Nucleară (TNN), vin ştiri deosebit de îngrijorătoare privind faptul că această ţară îşi pregăteşte primul său test nuclear. În ceea ce priveşte Iranul, acesta a anunţat recent Marea Britanie că, după şase luni de suspendare a activităţilor, va începe producerea hexafluorurii de uraniu, un gaz care poate fi îmbogăţit pentru a produce arme de distrugere în masă şi cu toate că dela acest pas până la fabricarea respectivelor arme poate trece un număr de ani, ceea ce e sigur e că Iranul este pe drumul către fabricarea bombei atomice.

Dacă una sau chiar amble ameninţări vor deveni realitate, este foarte probabil ca criticii Preşedintelui american să nu evidenţieze dimensiunea globală a ameninţării ci mai curând să fie satisfăcuţi de eşecul uneia din principalele preocupări puse de lideul dela Casa Albă în centrul politicii sale în 2002. Adevărul este că regimurile dela Teheran şi Phenian nu sunt guvernări cu comportament predictibil, ci unele a căror posesie de armament nuclear este un rău în sine, amplificat de posibilitatea ca ele să poată convinge şi alte state vecine să intre în posesia unor astfel de arme. Din acest motiv, argumentează în continuare *The Economist*, tot ceea ce poate fi făcut în mod rezonabil pentru a opri această proliferare trebue făcut.

După războiul din Irak, Marea Britanie, Franţa şi Germania au început să poarte negocieri cu Iranul având drept scop obţinerea de garanţii că Teheranul va renunţa la ambiţiile sale nucleare. Unul din motivele insistenţei europene în privinţa programului nuclear al Iranului este legat de speranţa că există o strategie mai bună de a descuraja regimurile necooperante să achiziţioneze armament nuclear decât strategia atacului preventiv folosită de Americani. Chiar dacă eforturile europene nu au succes iar Iranul este hotărît să treacă la fabricarea hexafluorurii de uraniu şi la îmbogăţirea acesteia, nu se poate spune că aceste trei ţări europene au *"eşuat"*. Europenii ar putea argumenta că, deşi per ansamblu nu s'a putut face prea mare lucru, măcar activităţile nucleare ale Iranului au fost oprite pentru o perioadă de şase luni, deşi este foarte probabil ca în condiţiile în care Iranul îşi va reîncepe activităţile nucleare, problema riscă să fie transferată la Consiliul de Securitate al Organizaţiei Naţiunilor Unite (ONU).

Deşi povestea *"inocenţei"* Iranului pare pentru toată lumea cusută cu aţă albă, este totuşi o poveste pe care puternicii membrii ai Consiliului de Securitate s'ar putea să o creadă. Se ştie că Rusia este doritoare să vândă Teheranului reactoarele sale nucleare iar China şi Japonia să cumpere gaze naturale şi petrol din Iran. Iar dacă avem în vedere preţul de 50 de dolari pe barilul de petrol, s'ar putea ca acesta să nu fie cel mai bun moment de a rupe complet relaţiile cu unul din cei mai mari furnizori din acest domeniu.

Care ar fi deci alternativa? Până acum, atât Americanii cât şi Europenii au avut prostul obicei de a-i speria pe Iranieni, invocând Israelul. Congresul American tocmai a vândut forţelor armate israeliene bombe puternice, capabile de a arunca în aer bunkere. Şi, cu toate că Israelul nu ar apela la atacul preventiv ca ultimă variantă, oficialităţile israeliene au declarat că preferă să rezolve problema pe cale politică. O ofensivă militară împotriva unei tehnologii nucleare dispersate pe întregul teritoriu iranian nu are multe şanse de succes. Nici în privinţa Coreii de Nord situaţia nu stă mai bine, deoarece orice metodă de dezarmare nucleară a sa poate fi la fel de periculoasă ca în cazul Iranului, având în vedere armele de distrugere în masă pe care se presupune că Phenianul deja le posedă.

În teorie, faptul că nu s'ar recurge la mijloace militare pentru dezarmare ar putea fi o opţiune binevenită pentru Rusia, China şi ţările europene care s'au opus strategiei atacului preventiv aplicat de Preşedintele Bush în Irak. Pe de altă parte însă, faptul că nu se recurge la mijloace militare obligă în schimb găsirea unei alte soluţii. În opinia *The Economist*, o asemenea soluţie ar fi ca ţările europene şi China, care au organizat până acum runde de negocieri eşuate cu Iranul, respectiv Coreea de Nord, să arate că tratează atât de serios ameninţarea nucleară încât şi-ar asuma orice riscuri şi ar face orice sacrificii pentru ca aceasta să înceteze.

Deşi, până la urmă, nu există nici o cale de a convinge guvernări suficient de iraţionale, nu trebue să uităm că Iranul are nevoie de accesul la pieţele lumii, mai ales pentru o populaţie săracă şi în creştere, aşa cum la fel de săracă, Coreea de Nord depinde în întregime de China în ceea ce priveşte furnizarea de energie. Or, dacă regimurile considerate până acum iraţionale se confruntă cu serioase probleme economice, însă, în acelaşi timp, li se oferă asigurări consistente de securitate din partea Statelor Unite, s'ar putea ca spiritul rău al proliferării nucleare să se întoarcă înapoi în sticlă. Pentru aceasta însă este nevoie de o unitate şi coordonare care i-a lipsit lumii de mulţi ani.

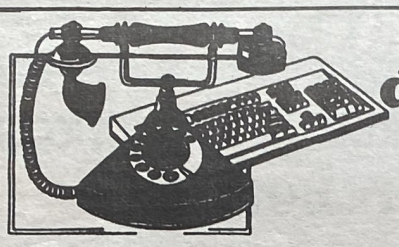

din cele 3 colțuri ale lumii

DEZAVANTAJE ŞI AVANTAJE ALE RĂZBOIULUI ÎMPOTRIVA TERORISMULUI

Arestarea, în Pakistan, a lui Abou Faraj al Libbi, prezentat drept *"numărul 3"* al Al-Qaida, este un moment prielnic pentru a permite sărbătorirea unui succes împotriva terorismului, în condițiile în care în Irak are loc aproape în fiecare zi un carnagiu, este de părere Gilles Kepel - profesor de științe Politice la catedra de orientalistică a Universității din Paris și autor al cărții *"Fitna. Război în inima islamului"* - în editorialul său publicat de ziarul *El Pais*.

Lansarea ofensivei împotriva lui Saddam Hussein, în primăvara anului 2003, a preluat ștafeta operațiunii infructuoase de căutare a lui Osama Ben Laden și a apropiaților săi, compensând această lipsă de succes. Sub umbrela comună a *"războiului împotriva terorismului"*, eliminarea tiranului dela Bagdad a permis obținerea unei victorii simple și vizibile împotriva adversarului ale cărui tancuri de luptă, cazărmi și palate erau mai ușor de cucerit de panoplia Pentagonului, decât flexibila rețea cyberteroristă a Al-Qaida, ai cărei lideri se plimbau nestingheriți pe micul ecran sfidând superputerea americană.

Azi, la doi ani dela căderea Bagdadului și la un an și jumătate dela masacrul dela Madrid, situația este contrară: operațiunea chirugicală irakiană amenință să sucombe în fața cangrenei, în timp ce așteptata eliminare a Al-Qaida îi oferă Washingtonului un pretext pentru a-și menține campania militară. Abou Faraj al Libbi nu era un pește atât de mare încât să merite să se afle pe lista celor mai căutați teroriști ai Pentagonului, ceea ce nu l-a împiedicat pe George W. Bush să-l transforme, cu sprijinul mass-media, într'unul din principalii *"generali"* ai Al-Qaida și că Pakistanul, care așteaptă livrarea avioanelor F-16 americane, să-și reafirme importanța pentru securitatea SUA și a lumii întregi.

Importanța arestării rezidă în presupusa apropiere a lui Abou Faraj de Ben Laden și Al-Zarqawi, a căror capturare ar reprezenta un triumf simbolic, mai ales dacă se confirmă că actuala capacitate operațională a rețelei nu mai este cea de altădată. Acesta ar fi într'adevăr un simbol fundamental, în măsura în care terorismul islamist - sau strategia *"operațiunilor-martiriu"* orchestrate de mass-media, conform teoriei lui Al-Zarqawi - se sprijină pe conexiunea indisolubilă dintre realitate (atentatul) cu proiectarea sa simbolică (repercusiunea televizată) și imaginația înfrigurată a *"maselor musulmane"* care se presupune că vor urma exemplul și se vor ridica împotriva guvernanților *"păgâni"* ai Occidentului, Evreilor și altor întruchipări ale Răului, pentru a obține reinstaurarea unui stat islamic, identificat cu imperiul Binelui.

Atentatele dela 11 Septembrie, prin dimensiunea lor, acoperirea mediatică și așa-numitul Schadenfreudex, bucuria pentru răul altuia, suscitat în diferite locuri, au împins această conexiune la paroxism. În prezent, chiar dacă în trei ani nu s'au mai repetat aceleași atentate mimetice - cu o anvergură din ce în ce mai mică, cel puțin deocamdată - conexiunea a slăbit. Imaginația a fost prima care a cedat: masele s'au mobilizat iar valoarea simbolică a atentatelor și-a pierdut din eficiență, fapt ce i-a descurajat pe mulți autori posibili. La aceasta trebue adăugate succesele obținute de serviciile de informații, arestările lui Khaled Sheih Mohammed și ale altor responsabili ai Al-Qaida sau desființarea unor filiale financiare.

Indiferent de responsabilitatea lui Al-Zarqawi în anumite atentate sau luări de ostatici și oricare ar fi fidelitatea sa față de Al-Qaida, terorismul din Irak nu acordă prioritate nici dimensiunii simbolice nici atentei puneri în scenă televizate. Nu este opera unei rețele efervescente. Este, întâi de toate, un terorism real, cotidian și masiv, care s'a transformat într'o adevărată piață politică la care participă cei care nu se identifică cu procesul electoral și nici cu noul guvern irakian. Sunt adepții jihadului-salafist, foști membri ai Partidului Baas reorganizați, Sunniți nemulțumiți, facțiuni Kurde sau Șiite, pentru care violența este cea mai bună cale de a se face auziți sau de a cuceri puterea (cum dovedește recrutarea de foști membrii Baas, înainte marginalizați de forțele de securitate, antrenate acum de SUA).

Iată deci cruda ironie pe care o prezintă azi războiul împotriva terorii: răsturnarea dictatorului dela Bagdad trebuia să presupună democratizarea Orientului Mijlociu.

PUTIN, UN PREŞEDINTE AL STRUCTURILOR DE FORŢĂ ŞI AL OLIGARHILOR

Vladimir Putin este considerat un președinte al structurilor de forță (silovik), adică al forțelor de ordine, al serviciilor speciale și al armatei, dar și al oligarhilor, potrivit unui sondaj al Institutului independent Levada.

Peste o treime din Ruși (38%) consideră că Președintele lor *"apără interesele"* siloviki-lor, un indice care s'a menținut dela venirea la putere a lui Vladimir Putin, în anul 2000.

Pentru 28% din cetățenii Rusiei, Putin este un Președinte al *"oligarhilor, bancherilor si al marilor întreprinzători"*, conform aceluiași sondaj realizat între 15 și 18 Aprilie, pe un eșantion format din 1.600 de persoane. În 2000, numai 16% din cei chestionați aveau o asemenea opinie.

Această evoluție a președintelui Putin a fost înregistrată în pofida afacerii în cazul gigantului petrolier Iukos, care a fost practic renaționalizat și al cărui patron Mihail Hodorkovski se află în închisoare din Octombrie 2003.

"Populația consideră oligarhi, liderii marilor societăți publice și crede că Președintele redistribuie resursele Iukos în profitul lor", explică Aleksei Grajdankin dela Insitutul Levada, citat de cotidianul de afaceri *Vedomosti*.

Același sondaj relevă că, pentru 23% din cei chestionați, Putin este președintele *"funcționarilor și birocraților"*, iar pentru 22%, al clasei mijlocii. Numai 17% cred că Președintele Putin apără oamenii simpli.

"România nu poate fi, probabil, un aliat de nădejde al SUA, pe termen lung "

-D-le Zbigniew Brezinski, care este stadiul relației ruso-americană?

E o relație amestecată, cu elemente de cooperare, dar și cu neînțelegeri semnificative. Rusia continuă să fie minată de o nostalgie a trecutului, care este nerealistă și nefolositoare. Își complică și mai mult existența reidentificându-se, stupid, cu pactul Ribbentrop-Molotov și cu aranjamentele dintre Hitler și Stalin de împărțire a Europei.

- În privința situației interne din Rusia: planificatori strategici americani pronosticau recent, în mărturie congresională, o înrăutățire a climatului politic și economico-investițional, cu elemente de instabilitate pe toată durata actualului mandat al Președintelui Putin, care se încheie în 2008.

Cred că asistăm, cu Dl. Putin, la suflarea de pe urmă a erei sovietice. Sistemul sovietic e mort, Uniunea Sovietică s'a destrămat, dar elita sovietică mai domină încă politic Moscova, și prin Moscova întreaga Rusie. Dar acea elită părăsește încet-încet scena, se auto-izolează treptat. Mă aștept la schimbări fundamentale în următorii ani, în special când elita mai tânără, mai autentic post-sovietică, începe să-și facă loc spre vârf.

- Vladimir Putin, la televiziunea americană, criticând aspecte ale sistemului politic american; itinerariul vizitei Președintelui Bush provocând un protest oficial rusesc; revoluția roză, apoi cea portocalie apreciate, în unele cercuri dela Moscova, drept rezultat al imixtiunii americane. Este posibil un nou Război Rece în și pentru fostul spațiu sovietic?

Nu poate să fie Război Rece, pentrucă Rusia nu e în stare să pornească nici un război fierbinte, nici unul rece. Eforturile sale brutale, apropiate de genocid, în Cecenia, au scos la iveală incompetența armatei ruse. Rusia nu e în situația de a se lansa într'un Război Rece cu America, pentrucă traversează, la această oră, o profundă criză socială și demografică.

- Cum trebue să se poziționeze și la ce trebue să se aștepte țări mici precum Moldova, apropiate de *"entitatea majoră"* și îndepărtate de un Vest de multe ori indiferent?

- Cred că grupul GUAM - Georgia, Ucraina, Azerbaijian, Moldova - a fost, la recenta sa întâlnire, foarte clar în această privință. Moldova are dreptul la respect pentru integritatea sa teritorială și politică. Rusia n'are nici un drept să mențină o enclava mafiotă înlăuntrul Moldovei.

- Ce părere aveți despre inițiativa președintelui României privind bazinul Mării Negre și despre faimoasa *"axă Washington-Londra-București"*, formulă utilizată pentru a descrie orientarea euro-atlantică a politicii externe românești?

- E o inițiativă folositoare, dar nu trebue s'o exagerăm. Cât despre *"axă"*, cred că este o modalitate nu prea fericită de a descrie relația în cauză.

- Poate o democrație șubredă precum România să fie cu adevărat un *"aliat de nădejde"* al SUA?

Pe termen lung probabil că nu.

Fragment dintr'un interviu realizat de Radu Tudor și difuzat la Europa Liberă

ACUZATOAREA FĂRĂ CHIP: HANIA MUFTI, IRAKIANA CARE A CULES DOVEZILE ÎMPOTRIVA LUI SADDAM HUSSEIN

Hania Mufti a cules probe împotriva lui Saddam, iar acum trăiește *"blindată"*. Cu toate acestea, nu a încetat să lupte pentru democrație. Nu are un chip, deoarece toate fotografiile ei au fost confiscate de Americani. Nu are o adresă, deoarece asasinii nu trebue să știe unde locuiește în Bagdad, scrie Giovanni Porzio, în revista italiană *Panorama*.

Hania Mufti nu se poate deplasa liber, deoarece se află întotdeauna sub escortă. După ce a petrecut 20 de ani la anchetarea și denunțarea crimelor lui Saddam Hussein, Hania este astăzi principalul martor al acuzării în procesul ce se va intenta ierarhilor regimului raisului, care în următoarele săptămâni vor fi judecați de Tribunalul Special irakian.

De naționalitate iordaniană, în vârstă de 47 de ani, Hania a fost recent omagiată de săptămânalul american *Time* drept una din cele 100 de personalități cele mai influente din lume. Încă din copilărie, viața Haniei a fost marcată de război și de evenimentele tumultoase din Orientul Mijlociu. Fiica unui bancher kirghiz din Amman, ministru de Finanțe în guvernul haşemit, în 1961, la vârsta de 4 ani a fost încredințată unei mănăstiri catolice din Ierusalim, o practică răspândită în rândul familiilor musulmane bogate din acea vreme.

Dar la izbucnirea Războiului de șase zile a restrăbătut Iordanul sub tirul artileriei israeliene și a văzut cum mașina din fața ei a explodat lovită în plin de un proiectil.

Părinții ei, care s'au mutat în Liban, au trimis-o să studieze la Londra, împreună cu sora sa mai mare. Apoi au înscris-o la un liceu din Brummana, aflat pe dealurile care domină Beirutul și coasta mediteraneană. Pacea însă, chiar și în țara cedrilor, este de scurtă durată.

În 1975, războiul civil a constrâns-o pe Hania, care frecventa de câteva luni Universitatea americană, să se reîntoarcă în Iordania și apoi să se mute în Marea Britanie, unde și-a luat diploma în sociologie, în 1979.

Doi ani mai târziu, aproape din întâmplare, este angajată cercetător de *Amnesty International*, secția pentru Orientul Mijlociu. Acest lucru a marcat începutul unei munci pasionate și tenace, care urma să o determine să se ocupe timp de peste 20 de ani de dosarul cel mai delicat: Irakul lui Saddam Hussein.

Printr'o muncă meticuloasă, pe baza a sute de interviuri, contacte periculoase, anchete detaliate, călătorii semiclandestine în Kurdistan și în țările limitrofe, Hania a cules mărturii din prima mână și dovezi de necombătut privind utilizarea nediscriminată a unor arme chimice în timpul conflictului cu Iranul.

În 1985, a publicat un raport despre tortură în Irak, în care a dezvăluit, printre altele, una din practicile cele mai atroce puse în aplicare de zbirii raisului, în închisoarea Abu Ghraib: un program de recoltare de plasmă, care consta în prelevarea de sânge dela deținuți, într'o asemenea cantitate încât să le provoace moartea prin stop cardiac.

În 1988, Hania s'a aflat în primele rânduri pentru a denunța masacrul dela Halabja: 4.000 de Kurzi exterminați de gaze sarin, aruncate din avioanele de vânătoare ale Bagdadului. În lunile următoare, Hania a cules dovezi privind genocidul pus în practică în Kurdistan de Ali Hassan al-Majid, zis și *"Ali chimistul"*! execuții în masă, distrugere sistematică a satelor și a animalelor, masacrarea unor femei și copii. Aceleași metode pe care Ali chimistul le-a aplicat în Kuweitul ocupat în August 1990, al cărui guvernator este numit și pe care Hania Mufti îl denunță în termeni duri într'un raport citat de George Bush tatăl, în ajunul operațiunii *"Furtună în Deșert"* și al primului Război din Golf.

Dar Hania, care și-a fondat propria etică pe neutralitate și independența de judecată, nu a menajat nici SUA. A acuzat Casa Albă că a alimentat așteptările iredentiste ale Șiiților, că a sprijinit revolta acestora dela Bassra, în Martie 1991, și că i-a abandonat ulterior vendetei lui Saddam. *"I-au făcut să se iluzioneze atunci când erau un pion în strategia Pentagonului"*, a afirmat ea. *"Apoi i-au lăsat în voia destinului lor tragic"*. Dacă în 2003 pușcașii marini nu au fost primiți cu steguțe americane, susține Hania, este pentrucă acea trădare nu a fost uitată.

Hania, care din 2000 lucrează pentru *"Human rights watch"*, apreciata organizație pentru apărarea drepturilor omului, cu sediul la New York, iar în ultimele luni s'a consacrat cercetării gropilor comune din Kurdistan, nutrește puternice îndoieli chiar privind legitimitatea Tribunalului Special irakian, înstalat de ex-proconsulul Washingtonului la Bagdad, Paul Bremer. Și nu numai pentrucă instanța prevede pentru imputați pedeapsa cu moartea, împotriva căreia Hania a adoptat o poziție fermă.

Primul președinte al tribunalului, judecătorul Salem Chalabi, a fost îndepărtat de autoritatea ex-premierului Iyad Allawi și a fost înlocuit de un magistrat de încredere al guvernului provizoriu. Lucrul care o revoltă pe Hania este procedura urmată, în cel mai profund dispreț al oricărei norme democratice: ca pe vremea lui Saddam, Chalabi a fost suspectat de omucidere pe baza unor acuzații fabricate, a fost demis din funcție și constrâns să se refugieze în străinătate.

Hania Mufti, prezentă ca observator, nu va depune mărturie în sală. Documentele ei, minuțioasele rapoarte rod al unei perioade de două decenii de investigații, sunt cele care vor stabili responsabilitatea lui Ali chimistul, primul dintre cadrele de conducere ale regimului Saddam care va compărea în fața tribunalului. Condamnarea la moarte pare sigură. Hania neîmblânzită a început deja să redacteze un nou raport, care se prefigurează neagreat atât la Washington cât și la Bagdad.

În 33 de ani de regim baasist, dezbaterea judiciară cea mai lungă a durat două zile. *"Cum poate Tribunalul Special irakian să facă dreptate și să garanteze un proces echitabil imputaților?"*, s'a întrebat Hania, citată în final de *Panorama*.

CRONICA VREMII

CAZUL OSTATICILOR ROMÂNI DIN IRAK

Ion BOIERU

Acesta a dat multă bătaie de cap tuturor Românilor, căci a creat o panică legitimă, în legătură cu riscurile în care se găseau aceşti prizonieri. Au intervenit imediat şi ziariştii, mai ales aceia care aveau fierbinţeli în dorinţa lor de a fi prezenţi la taraba bârfelor şi a ipotezelor, căci mulţi dintre înfierbântaţii gazetari dispun totdeauna de mai multe ipoteze. Adică, atunci când nu au la îndemână informaţii mai sigure, se apucă să fabrice în fierbinţeala minţii lor tot felul de ipoteze, după obiceiul ştiinţelor.

Când nu au găsit ipoteze personale, au apucat să prindă din zbor sau din ziare sau televiziuni, câte o frântură de ştire, verificată sau neverificată şi au pus-o în circulaţie, ca să-şi aducă aportul lor de gâlceavă la taraba zvonurilor agitatoare. Toate acestea s'au făcut într'o manieră de mahala gazetărească, de tipul cel mai curat balcanic, fără nici o ruşine sau respect, nu faţă de oameni, dar cel puţin pentru un adevăr, oricare ar fi acesta, adevăr să fie. Asta de către acei care sunt doar pârâţi ziarişti. Dar, în fond nu au nimic cu această profesiune nobilă.

În felul acesta s'a ajuns la o adevărată mascaradă, încât nimeni nu mai înţelege ce se întâmplă în realitate cu ziariştii ostatici din Irak.

Pe de altă parte, este adevărat că Palatul Cotroceni, şi-a asumat iniţial răspunderea de a crea o unitate de supraveghere a situaţiei cu ostaticii şi de a încerca să găsească o formulă de ieşire din impas, cât mai favorabilă ţării. Era şi natural să apară această soluţie, pentrucă acolo era locul cel mai indicat şi valabil unde se puteau obţine informaţiile cele mai bune. Acest aranjament nu a fost pe placul unor ziarişti, acuzându-l pe Preşedinte de a se fi lăsat flatat de Serviciile Secrete, în detrimentul presei. Unul dintre ziarişti, merge ceva mai departe, încât are ineleganţa de a afirma că *"s'a aruncat cu totul şi cu totul în braţele Serviciilor Secrete"*. Un ziarist nu poate face o astfel de afirmaţie, căci o astfel de afirmaţie nu intră în vocabularul unui ziarist adevărat, faţă de cel care este în poziţia lui Băsescu, de Preşedinte al ŢĂRII. Oricare cetăţean al ţării datorează un respect minimal celui care a fost desemnat Preşedinte. Un ziarist, cel mai simplu zgârietor de hârtie, are un limbaj minim de decenţă, cu atât mai mult faţă de acel care a fost votat de către milioane de oameni. Iar el însuşi nu a fost ales prin vot de nimeni. Limba română are una dintre cele mai frumoase cuvinte pentru a exprima eleganţa, respectul şi decenţa faţă de o persoană: omenia, care face parte din subconştientul Românului.

Problema ostaticilor din Irak, constituie o problemă morală şi naţională serioasă şi nu este un simplu calambur aşa cum se pare că o tratează cel care îl atacă pe Băsescu. Îmi pare rău că am pomenit de el, deoarece după asta am aflat dintr'un articol, că este taxat ca *"expirat"* de un gazetar care se pare că-l cunoaşte bine. Deci, intră odată cu Iliescu în tagma *"expiraţilor"*. Dar, poate că o să mai revin, căci mai am câteva însemnări, despre nişte alte afirmaţii ale expiratului.

Acei care nu s'au grăbit să facă ipoteze şi afirmaţii neverificate au putut afla dela ziariştii autentici nu pârâţi, adică ieşiţi din uz, că Serviciile Secrete române ştiau de mai multă vreme, dela Serviciile Secrete din străinătate, despre *"punctul nodal"*, care a dus la răpirea ostaticilor din Irak.

Deci, cu totul altfel, se pare că va fi dezlegat misterul răpirii ostaticilor şi deci grupul de analiză a situaţiei, dela Cotroceni, a fost legitim şi singurul capabil să opereze pentru clarificări, nu bietul *"expirat"*, care este total nepuncios să rezolve vreun aspect legat de soarta acestora.

În fond, în asemenea situaţii, numai organele abilitate de stat pot opera cu mijloacele de care dispun ele. Nu orice terchea-berchea sau expiraţii din profesia lor.

Este o adevărată tragedie, creată de situaţia ostaticilor din Irak şi momentul trebue privit cu seriozitate, iar gazetarii sunt chemaţi să informeze cu claritate, nu cu ipoteze, care nu rezolvă problemele, ci prin verificări riguroase. Gazetăria este o profesiune de rigurozitate morală, de conştiinţă morală. Altfel, devine o flaşnetărie şi o caricatură obositoare.

Această tragedie a ostaticilor a dat prilej unor controverse inutile, pe mai multe planuri: naţionale, profesionale, politice şi morale, în interiorul cărora au apărut polemici şi dezbateri înfierbântate, de care, de fapt nu prea aveam nevoie, tocmai acum când trebuia să se refacă ţara, după o guvernare absurdă, imorală, care a scos la suprafaţă o manieră de cum nu trebue administrată o societate, practicată numai de partidul comunist.

Ziariştii eliberaţi, întrebările se înmulţesc

Cei trei jurnalişti răpiţi în Irak au fost eliberaţi. Preşedintele Traian Băsescu a declarat că aceasta a fost rezultatul unei acţiuni *"100 % românească"*, însă detalii despre caz lipsesc. Pe de altă parte, chiar în momentul în care Băsescu anunţa că cei trei *"se află în custodia autorităţilor române"*, canalul pan arab *Al Jazeera* a transmis o casetă în care anunţa că cei trei ziarişti au fost eliberaţi la presiunea unui şeic saudit, bănuit de legături cu Al Qaida şi a unor clerici musulmani.

Modalitatea de salvare a celor trei ziarişti care au fost ţinuţi ostateci în Irak va fi un dosar strict secret care va fi făcut public probabil peste 50 de ani - a declarat preşedintele Traian Băsescu. El a precizat că în acest caz este vorba despre două dosare: unul al răpirii în sine şi al recuperării celor trei cetăţeni români, iar celălalt privind ancheta legată de *"actul de terorism"*, care revine în sarcina Parchetului.

Întrebări :

- Răpirea a făcut parte dintr'un caz pus la cale la Bucureşti?
- Este Omar Hayssam implicat în răpire ?
- Care ar fi fost miza răpirii?
- Ce s'a negociat în schimbul lor? Autorităţile spun că nu au dat bani? Atunci ce s'a negociat?
- Ce legătură are Siria cu acest caz?
- Au fost eliberaţi în urma acţiunii în forţă, sau pur şi simplu de către răpitori?
- Ce ştie cel de-al patrulea membru al grupului, Irakiano-Americanul Munaf?

El este deţinut de Americani, care spun că acesta are *"informaţii despre un pericol iminent la adresa Coaliţiei"*. Dacă Munaf are astfel de informaţii, ştiu şi cei trei jurnalişti români ?

Din presa străină

SUA RECUNOSC CĂ RĂZBOIUL DIN IRAK LE LIMITEAZĂ CAPACITATEA MILITARĂ

În raportul anual confidenţial prezentat de Pentagon în Congresul SUA se arată că angajamentele militare americane din Irak şi Afganistan limitează capacitatea militară a celei mai puternice armate din lume, subliniază ziarele *El Pais* şi *Estrella Digital*.

Era un secret spus cu jumătate de gură, însă generalul Richard Myers preşedintele Consiliului şefilor Statelor Majore l-a confirmat recent în Congres. Angajamentele belice ale armatei americane asumate în Irak şi Afganistan limitează capacitatea militară a SUA. În raportul anual de estimare a riscurilor, Pentagonul recunoaşte că maşinăria militară cea mai puternică din lume preconizează cu îngrijorare deschiderea unui al treilea front. Cu un zâmbet care se dorea convingător Preşedintele SUA, George W. Bush, s'a întrebat Marţi, 3 Mai: *"Este limitată capacitatea forţelor noastre armate?"*. Pentru a răspunde apoi tot el: *"Nu"*.

Însă raportul prezentat de generalul Myers în Congres este relevant: nu se pune problema ca armata americană - cu 138.000 de soldaţi desfăşuraţi în Irak şi 17.000 în Afganistan - să nu poată răspunde unui atac, în cazul unei ameninţări urgente sau dacă izbucneşte un conflict în altă parte a lumii, dar intervenţia sa *"se va prelungi probabil mai mult şi ar provoca un număr mai mare de victime, la fel de multe ca şi de partea adversă"*. Prin urmare, deşi se are încredere în triumful militar indiferent de împrejurare, *"forţele armate nu ar fi capabile să îndeplinească cerinţele de rapiditate şi precizie remarcate în precedentele noastre intervenţii"*, se arată în raport. Nu se îndoieşte nimeni de victorie, dar preţul ar fi mai mare decât cel obişnuit.

În ce constau limitările pentru a aborda cu mai multă viteză şi precizie eventualele noi conflicte? Myers afirmă că - în caz de urgenţă - forţele armate nu sunt *"absolut capabile să îndeplinească toate obiectivele militare pe care şi le propune guvernul"*, menţionând diferiţi factori, dela diminuarea arsenalelor militare şi până la uzura trupelor combatante cărora li s'a prelungit misiunea.

Lupta antiteroristă

Nivelul de risc - recunoaşte raportul - este superior celui de anul trecut, deşi tendinţa este spre scădere. Între datele pozitive citate de Myers se află o mai bună coordonare între comandamentele militare şi autorităţile civile în prevenirea terorismului, drastica reducere a refugiilor teroriştilor în lume şi reorganizarea forţelor după războiul din Irak, pentru a pune la punct unităţi de luptă şi de rezervă. Pentru a-i încuraja pe congresmeni şi pe cetăţeni, Myers conchide că forţele armate ale SUA *"rămân în continuare cele mai bune din punct de vedere profesional, cel mai bine antrenate şi mai bine echipate din întreaga lume"*, iar capacitatea lor de *"a-şi proiecta forţa în oricare parte a lumii"*, este în continuare de neegalat. Se pare totuşi că acest ton triumfalist nu a convins pe nimeni. În timp ce Myers relata în raportul anual al Pentagonului riscurile, armata comunica că Aprilie a fost a treia lună consecutivă în care nu au fost atinse obiectivele de recrutare de noi soldaţi. În acest an fiscal care se încheie la 30 Septembrie 2005 obiectivele au acumulat o întârziere de 16 la sută, faţă de cele prevăzute.

Retragere din Irak

Deşi în ultimele săptămâni s'a asistat la o recrudescenţă a activităţii insurgente în Irak - forţele insurgente sunt responsabile de moartea a 575 de persoane în Aprilie - documentul confidenţial al Pentagonului relevă că efectivele militare americane vor începe să se retragă din această ţară începând din Septembrie, potrivit ziarului *Estrella Digital*.

Replierea se va face vident în mod eşalonat, însă Pentagonul pare să fi ajuns la concluzia că responsabilii irakieni vor dispune de o capacitate sporită de a controla situaţia şi că îşi vor asuma comanda. Data fixată, Decembrie, ar trebui să coincidă cu promulgarea noii Constituţii.

Retragerea Americanilor pare un obiectiv serios. Guvernul irakian dispune deja de 88.000 de poliţişti şi de 73.000 de soldaţi operaţionali. Un număr important dintre ei (25 la sută) sunt însă aşa-numiţii *"absenteişti"* care încasează solda, dar nu se prezintă în cazărmi. Există însă numeroase unităţi care şi-au demonstrat până acum eficienţa. Diferite unităţi antitero au participat de exemplu la acţiuni de combatere a terorismului fără participarea Americanilor, la capturarea a numeroşi insurgenţi şi la descoperirea ascunzătorilor de armament.

Autorităţile locale nu văd nici o grabă în plecarea trupelor americane a căror prezenţă, resimţită acut de mare parte a Irakienilor, este văzută în dublu scop. Sunt conştienţi, în primul rând, că gherila teroristă este vie şi activă, şi, în al doilea rând, există percepţia - împărtăşită de serviciile secrete occidentale - că anunţul anticipat al retragerii ar putea fi interpretat drept un semn de slăbiciune din partea Americanilor. Unii pot aprecia că este un mesaj adresat autorităţilor locale să nu se culce pe lauri şi să accelereze formarea de trupe locale. Însă cei care plasează zilnic bombe şi cei care lansează maşini-capcană asupra Irakienilor, care stau la coadă să se înroleze, pot deduce că Americanii sunt dispuşi să *"arunce prosopul"*, notează ziarul *Estrella Digital*.

ASOCIAŢIA CULTURALĂ ROMÂNĂ HAMILTON

P.O.BOX 78010 WESTCLIFFE POSTAL OUTLET
HAMILTON, ONT. CANADA, L9C 7N5
Tel: 905 389 0644; 905 388 6513 E-mail: campul. romanesc @ gmail.com

Organizează anul acesta la "Câmpul Românesc" între 21 AUGUST - 28 AUGUST 2005

Vom avea ca oaspeţi personalităţi venite din toată lumea. Ne vom bucura şi de prezenţa oficialităţilor din ţară

SĂPTĂMÂNA ROMÂNILOR

Tema reuniunii

Relaţiile Românilor din emigraţie cu Ţara

Săptămâna începe cu

SĂRBĂTORIREA HRAMULUI
CAPELEI SFÂNTA MARIA
DELA CÂMPUL ROMÂNESC
CU ACEASTĂ OCAZIE SE VA OFICIA LA CAPELĂ
SFÂNTA LITURGHIE DE UN SOBOR DE PREOŢI
După slujba religioasă va avea loc picnicul anual al celor trei comunităţi: Toronto, Kitchener şi Hamilton

Centrul Cultural "Nae Ionescu" dela Câmpul Românesc

COMITETUL INTERNAŢIONAL

AUSTRALIA:	Mihai MAGHIARU
	Mitin VARIETESCU
BULGARIA:	Prof.Nicoleta CIACHIR
BASARABIA:	Raisa PĂDUREAN
	Ştefan URÎTU
	Oleg BREGA
	Dorin CHIRTOAGĂ
CANADA:	Pr.Dumitru ICHIM
	George BĂLAŞU
	NICĂPETRE
	George SAVU
ELVEŢIA:	Ştefan RACOVIŢĂ
FRANŢA:	Ştefania BIANU
	Dan CULCER
	Sergiu GROSSU
GERMANIA:	A.Schaffer GÂRLEANU
	Alexandru DRĂGHICI
	Eugen COJOCARU
ITALIA:	Sorin CEHAN
	Marioara CÂRLAN
NORVEGIA:	Valeriu PAVEL
	Bogdan EZECHIL
ROMÂNIA:	Prof. Doru MUNTEAN
	Prof. Viorel CUCU-PALTIN
	Prof.Silviu COSTACHIE
	Daniel NEAMU
	Andrei MURARU
	Alexandru MURARU
SPANIA:	Gabriel AVRAM
SUEDIA:	Pr. BORCA
	Elena BORCA
STATELE UNITE:	Prof.John HALMAGHI
	Prof. Nicolae ILIESCU
	Prof.Nicholas DIMA
	A. Sergiu MARINESCU
	Grigore CULIAN
	Prof.Sebastian DOREANU
	Lia LUNGU
	James MILLEW
	Adriana HEGBELI

COMITETUL LOCAL

Mihaela MOISIN, Preşedinte
Dumitru RĂCHITAN Vice-preşedinte
Vasile ASCENIUK
George DONISON
Florin SĂNDULESCU
Emilia RĂCHITAN
Virgil ZAMFIR
Dana ZAMFIR
Alexandru TOMESCU
Aneta TOMESCU
Tudor MURGOCI
Duţă AMEDEO
Tudor DĂNILĂ
Constanţa DĂNILĂ
Elisabeta MOISIN
Maria ARNĂUTU
Lena BĂLAŞU

SECRETAR GENERAL EXECUTIV:
Andrei BĂDIN